શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ દ્વારા પ્રકાશિત પ્રત્યેક કચ્છી પરિવારનું મુખપત્ર

કચ્છશ્રુતિ

❖ પાના નં. ૧ ❖ કુલ પેજ : ૪૪

❖ વર્ષ : ૨૮ ❖ અંક : ૭ ❖ ૧૫ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૫ ❖ પ્રસિદ્ધ કર્યા તા. : ૧૦-૧-૨૦૧૫ ❖ કિંમત : રૂા. ૩/- ❖ તંત્રી : ભરત ઓઝા ❖ સહતંત્રી : દિનેશ માંકડ

Let's Move towards Nature...
All things will be destroyed with time but time never just like...
शाश्वत Green
Plots & Farmhouse
ACTUAL SITE PHOTOGRAPHS
CLUB HOUSE
CHILDREN PLAY AREA
RESTROOM IN CLUBHOUSE
INDOOR GAMES
SWIMMING POOL
JOGGING TRACK
READY POSSESSION N.A. PLOTS
Located in just 10 minutes away from TATA NANO, FORD, P. & G., PEUGEOT, HITACHI.
20 Minutes Drive From Ahmedabad.
Developer:
Shashwat Realtors
Hasmukh Patel: 9879608051,
Vinod Patel: 9879608054,
Anupam Patel: 9879608057.
Site Address:-
Shashwat Green
Village : Makhiyav, Nr. Mankol Cross Road,
Sanand - Nalsarovar Road, Dist.: Ahmedabad.

વર્ષ-૨૮ ★ અંક-૭
૧૫ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૫

માનદ્ સલાહકાર
શ્રી હંસરાજ કંસારા

તંત્રી મંડળ
શ્રી ભરત ઓઝા - મુખ્ય તંત્રી
મો. ૯૮૨૫૭૧૪૮૩૩
Email : ozabvo@gmail.com
શ્રી દિનેશ માંકડ - સહ તંત્રી
મો. ૯૪૨૭૯૬૦૯૭૯
Email : mankaddinesh1952@gmail.com

વ્યવસ્થાપક સમિતિ
શ્રી મનુભાઈ કોટડીયા - કન્વીનર
મો. ૯૬૦૧૨૭૫૦૭૮
ડો. મુકેશ ચૌહાણ - સહ કન્વીનર
મો. ૯૯૨૫૪૭૮૭૯૨

★ વિભાગીય સંપાદન ★
મહિલા વિશ્વ - રેખાબેન શુક્લ
ગાંધીનગર ગાથા - વર્ષાબેન મહેતા
શબ્દ શોધ - પ્રદિપ જોષી-આદિપુર

પત્ર વ્યવહારનું સરનામું
શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ
૯૦૫, સ્પાન ટ્રેડ સેન્ટર, કોચરબ આશ્રમની સામે, એલીસબ્રીજ, અમદાવાદ-૬.
ફોન : (કચ્છી સમાજ) ૦૭૯-૨૬૫૭૬૧૮૪
Email : kutchshruti@yahoo.com

◆

Kutchshruti Available on www.asanjokutch.com

કચ્છશ્રુતિ લવાજમ

૨ વર્ષ	:	રૂા. ૫૦૦/-
૫ વર્ષ	:	રૂા. ૧૦૦૦/-
આજીવન	:	રૂા. ૧૫૦૦/-

ચેક/ડ્રાફ્ટ : **'શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ'**ના નામનો મોકલવો.

'કચ્છશ્રુતિ'માં પ્રકાશિત રચના-લેખ આદિમાં અભિવ્યક્ત વિચારો, માહિતી ઈત્યાદિ સાથે 'કચ્છશ્રુતિ' સંપાદન મંડળનું સહમત હોવું આવશ્યક નથી. - મુખ્ય તંત્રી

આ અંકમાં...

❖ તંત્રી સ્થાનેથી ૪

❖ કચ્છને ફાળવાયેલા નર્મદા નદીના વધારાના પાણી તેના કાર્યો માટે પણ વર્ષ ૨૦૧૫-૨૦૧૬ના બજેટમાં કોઈ જોગવાઈ નહીં થાય (અશોક મહેતા) ૬

❖ કચ્છ યુનિવર્સિટી અને તેના વિશિષ્ટ અભ્યાસક્રમો કચ્છ માટે સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી (પ્રો. એચ. સી. ધોળકિયા) ૮

❖ કચ્છ - વાગડના પુરુષાર્થીઓનું પોત (પ્રા. પ્રવીણચંદ્ર ઠક્કર - વડોદરા) ૧૩

❖ વડીલો માટે અનોખી સંસ્થા : 'માવતરધામ' (પ્રા. પૃથ્વી શાહ) ૧૫

❖ વધુ પડતું મીઠું (નમક) બહુ મીઠું નથી જ (ડૉ. મયંક કિશોરચંદ્ર છાયા) ૧૭

❖ સ્વાસ્થ્યવર્ધક પપૈયું (દિલીપ મ. વૈશ્નવ) ૧૯

❖ AFTER SHOCK SERIES : પાછોતરા કંપનો શ્રેણી વાર્તા-૧ : દિવાલ બર્લીનની (બલવીરસિંહ જાડેજા) ૨૧

❖ ડેડી, આઈ લવ યુ....!!! (જાદવજી કાનજી વોરા - મુલુંડ (મુંબઈ)) ૨૫

❖ શબ્દોની કમ્પ્યુગ્રાફી – (૯) (તુલસીદાસ કંસારા) ૨૬

❖ ગાંધીનગર ગાથા (શ્રીમતી વર્ષા જે. મહેતા - ગાંધીનગર) ૨૭

❖ મહિલા વિશ્વ (રેખાબેન શુક્લ - અમદાવાદ) ૨૯

❖ કલરવ (દિનેશ માંકડ - અમદાવાદ) ૩૨

❖ વતનના વાવડ ૩૫

❖ શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદનો દૈનિક અહેવાલ ૩૮

❖ શબ્દ શોધ : ૩૨ (પ્રદીપ જોષી - આદિપુર) ૪૨

તંત્રી સ્થાનેથી....

– ભરત ઓઝા

શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદનું એક અદ્વિતીય પગલું

સમગ્ર કચ્છીઓ માટે અમદાવાદમાં અતિથિ ભવન તથા વિદ્યાર્થી હોસ્ટેલ આકાર પામી રહેલ છે.

"કચ્છશ્રુતિ"ના ડિસેમ્બર-૨૦૧૪ના અંકમાં શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ દ્વારા સ્થાપવામાં આવનાર તેના પ્રથમ પ્રોજેક્ટ કે જેમાં "અતિથિ ભવન" અને "વિદ્યાર્થી હોસ્ટેલ" એમ બંનેનો સમાવે કરવામાં આવનાર છે, તેના અહેવાલ પ્રસારિત કરવામાં આવેલ હતા. તેના અનુસંધાને જરૂરી નિ ર્યો લેવાઈ ગયેલ છે અને સહર્ષ જ ાવવામાં આવે છે કે નવરંગપુરા રેલ્વે લાઈન ઉપર આવેલ અંદાજિત ૧૦૦૦ ચો.વારના પ્લોટ પરના ૪ માળના "અનુરાધા એપાર્ટમેન્ટ"નો તેના ડેવલપર નીલા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર લીમીટેડના શ્રી મનોજભાઈ વડોદરિયા પાસેથી ખરીદી લેવામાં આવેલ છે અને તેના બાનાની રકમનો ચેક આપી ડેવલપર સાથે એમ.ઓ.યુ. (સાટા કરાર) પ કરી લેવામાં આવેલ છે.

અનુરાધા એપાર્ટમેન્ટના દરેક માળ પર ૩ BHKના ૪ ફ્લેટ આવેલ છે. ૪ માળના આ મકાનમાં કુલ ૧૬ ફ્લેટ સંપૂર્પ વસવાટ યોગ્ય પરિસ્થિતિમાં તૈયાર કરી દેવામાં આવેલ છે. આ મકાનના દસ્તાવેજ થઈ ગયેથી તરતમાં તેનું પઝે ન લેવામાં આવનાર છે.

ઉપરોક્ત મકાનના પ્રથમ બે માળના આઠ ફ્લેટ એટલે કે ૨૪ બેડરૂમનો "અતિથિ ભવન" તરીકે ઉપયોગ કરવામાં આવનાર છે. જ્યારે બાકીના બે માળના આઠ ફ્લેટના ૨૪ બેડરૂમનો "વિદ્યાર્થી હોસ્ટેલ" તરીકે ઉપયોગ કરવામાં આવનાર છે. વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ના ચાલુ વર્ષ દરમ્યાન આ મકાન સંપૂર્પ કાર્યરત કરી દેવાના આયોજનો વિચારાયેલ છે.

ઉપરોક્ત મકાન હસ્તગત કરવા તેનો પ્રથમ હપ્તો તા. ૩૦-૧૨-૨૦૧૪ના રોજ ચૂકવી દેવામાં આવેલ છે. ત્યારબાદ બીજો હપ્તો તા. ૨૫-૩-૨૦૧૫ સુધી અને ત્રીજો તથા છેલ્લો હપ્તો તા. ૩૧-૫-૨૦૧૫ સુધી ચૂકવી દેવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ છે.

ટોટલ સંભવિત રૂા. ૧૫ કરોડના આ પ્રોજેક્ટના રૂઆતના તબક્કે કચ્છી મહાનુભાવો પાસેથી બાર મહિનાની વગર વ્યાજની લોન મેળવી, મકાનને ૩૧ મે, ૨૦૧૫ અગાઉ હસ્તગત કરી લેવાનો ઈરાદો રાખવામાં આવેલ છે.

જ્યારે આપ બાર મહિનાની વગર વ્યાજની લોનની વાત કરીએ છીએ ત્યારે અમને જ ાવતા આનંદ ઉપજે છે કે જ્યારે પ્રથમ હપ્તાનું પેમેન્ટ ચૂકવવામાં આવેલ ત્યારે તેની સામે શ્રી હરખચંદભાઈ કુંવરજી સાવલા, ગૂર્જર ફાઈનાન્સ (શ્રી મનુભાઈ ગોવિંદલાલ ાહ) તથા શ્રી હરી ભાઈ ર જીત રંગવાલા તરફથી જરૂરી લોન પ્રાપ્ત થયેલ હતી. તદુપરાંત આ સમાજને અમદાવાદ સ્થિત અનેક કચ્છી મહાનુભાવો દ્વારા લોનના વચન મળી ચૂકેલ છે.

શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદના કાર્યકરો દ્વારા જે જે સ ામ કચ્છી મહાનુભાવોની લોન અથવા ડોને નની અપે ાએ મુલાકાત લેવામાં આવે ત્યારે એ મહાનુભાવોને અપીલ કરવામાં આવે છે કે મુલાકાત લેનાર કાર્યકરોને પોતાથી બનતો ત્વરીત અને સંપૂર્ સહકાર આપવામાં કોઈપ પ્રકારની પાછી પાની ના કરે.

શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ તેના ઈતિહાસનો આ એક અતિ ઉત્તમ અને અદ્વિતીય કાર્યક્રમ હાથમાં લઈ રહેલ છે ત્યારે તેને સહુએ પોતાની ફરજ સમજી સહકાર આપવો જરૂરી છે.

આ તબક્કે આપ શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદના ઈતિહાસ પર એક નજર નાંખી લઈએ તો તે યોગ્ય બની રહે.

વર્ષ ૧૯૪૭ની આઝાદીના સમયે જૂજ કચ્છી પરિવારોનો વસવાટ અમદાવાદમાં રહેલ હતો. આઝાદી પછી થોડા કચ્છી પરિવારોએ પાકિસ્તાનથી આવી અમદાવાદમાં વસવાટ કરવાની રૂઆત કરેલ હતી. વર્ષ ૧૯૫૬માં દ્વિભાષી રાજ્યની રચના બાબતે મુંબઈમાં થયેલ તોફાનોના સમયે અનેક કચ્છી પરિવારો પહેરેલે કપડે મુંબઈથી કચ્છ તરફ પ્રયા કરતા હતા ત્યારે તેઓને જરૂરી મદદ કરવા અમદાવાદ સ્થિત કેટલાક કચ્છીઓ રેલ્વે સ્ટે ને જતા હતા. પરિ ામ સ્વરૂપે આ સહુ કચ્છીઓને અમદાવાદમાં એક સંગઠન રચવાની જરૂરિયાત જ ાઈ અને દુલેરાય કારા ીના અધ્ય ા સ્થાને ‘‘શ્રી કચ્છી મિત્ર મંડળ’’ની રચના કરવામાં આવી. વર્ષ ૧૯૬૦ના મહા ગુજરાતની રચના બાદ અનેક કચ્છી પરિવારોએ પોતાનો વસવાટ અમદાવાદ ખાતે સ્વીકારેલ હતો. ‘શ્રી કચ્છી મિત્ર મંડળ’ની રચના અલ્પજીવી નીવડતાં, વર્ષ ૧૯૬૬માં શ્રી નવીનભાઈ ાસ્ત્રીના પ્રયાસથી ‘શ્રી કચ્છી સમાજ’ની રચના કરવામાં આવી. તે સંસ્થા ૫ આગળ ના વધી કતાં, વર્ષ ૧૯૭૬માં ‘બૃહદ્ કચ્છી સમાજ’ની રચના કરવામાં આવી. તે સંસ્થા ૫ એક યા બીજા કાર સર લાંબું ચાલી ના કી. **ત્યારબાદ વર્ષ ૧૯૭૯માં શ્રી જગજીવન લીલાધર ઠક્કરના અધ્યક્ષપણા હેઠળ ‘‘શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ’’ની રચના કરવામાં આવી, એ આજનો ‘‘શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ’’.** એ સમયે આ સંસ્થાની રચના કરવામાં શ્રી હીરજી પાસુ ાહ, શ્રી નાનાલાલ દેવરામ ચૌહા , શ્રી કાંતિલાલ ગોવિંદલાલ ાહ, શ્રી ઘનશ્યામભાઈ પ્રેમજી ઠક્કર, શ્રી જેઠાભાઈ પુંજાભાઈ પટેલ, શ્રી બાલમોહન દુલેરાય કારા ી, શ્રી અવિના કૃ લાલ માંકડ વગેરે કચ્છીઓનો સંપૂ સહકાર મળેલ કે જે આજ પર્યંત ચાલુ છે. આજે આ સંસ્થાની રચનાને ૩૫ વર્ષ થયેલ છે. આ તવારિખી છે વર્ષ ૧૯૫૬થી ૨૦૧૪ સુધીના ૫૮ વર્ષની અમદાવાદ ખાતેના સમગ્ર કચ્છીઓની મોવડી સંસ્થાની. જો કે આ સમયગાળા દરમ્યાન સ ામ કચ્છી સમાજની અનઉપસ્થિતિના કાર અમદાવાદ સ્થિત કચ્છીઓના અનેક ઘટક સમાજો સ ામ બની કવા પામેલ છે.

વર્ષ ૧૯૮૭માં શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદનું માસિક મુખપત્ર ‘‘કચ્છ શ્રુતિ’’ રૂ કરવામાં આવ્યું. વર્ષ ૧૯૯૯માં શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ દ્વારા પાલડી ખાતે સુમેરૂ કોમ્પ્લે ામાં ૪,૦૦૦ ચો.ફુટ વિસ્તાર ધરાવતો તેના બેઝમેન્ટનો વિસ્તાર હસ્તગત કરવામાં આવ્યો. તત્કાલીન પ્રમુખ શ્રી નાનુભાઈ ઠક્કર અને મંત્રી શ્રી અ ોક મહેતાના પ્રયાસથી સંસ્થાના આ સંકુલના ઉદ્‌ઘાટન સમયે લગભગ રૂા. ૧૭ લાખના દાનોની વિવિધ મહાનુભાવો દ્વારા જાહેરાત કરવામાં આવેલ હતી. પરંતુ બેઝમેન્ટનો આ વિસ્તાર અ.મ્યુનિ.કોર્પો.ની ગ નાએ પાર્કિંગ વિસ્તાર હોતાં તેને આટોપી લેવામાં આવેલ હતું. ત્યારબાદ વર્ષ ૨૦૦૬માં આ બેઝમેન્ટના વિસ્તારનું વેચા કરી, પાલડી ખાતેના સ્પાન ટ્રેડ સેન્ટરના ૯મા માળે એક ઓફિસ વેચા લેવામાં આવેલ હતી કે જ્યાંથી આજ દિવસ લગી આ સંસ્થાનું સંચાલન કરવામાં આવી રહેલ છે.

આજ દિન સુધી અમદાવાદ સ્થિત વિવિધ કચ્છી જ્ઞાતિઓના ઘટક સમાજોએ સારી એવી પ્રગતિ હાંસલ કરેલ છે પરંતુ જે સંસ્થાના મંચ પરથી સમગ્ર કચ્છીઓ એકજુટ બની રજુઆત કરી કે તે બધા કચ્છીઓની ીરમોર સમી સંસ્થા ‘‘શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ’’એ હજુ પ્રગતિના સોપાન સર કરવાના બાકી રહે છે.

શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદના હાલના ટ્રસ્ટ મંડળની દીર્ઘદ ના કાર અંદાજિત રૂા. ૧૫ કરોડની કિંમતના ‘‘અતિથિ ભવન’’ તથા ‘‘વિદ્યાર્થી હોસ્ટેલ’’ના પ્રોજેક્ટને હાથ પર લઈ કાયેલ છે કે જેને અમદાવાદ સ્થિત સમગ્ર કચ્છીઓની સંસ્થા માટે એક અદ્વિતીય અને પ્રગતિકારક પગલા તરીકે જોવામાં આવે છે. આ પ્રોજેક્ટને સફળતાપૂર્વક પાર પાડવા હાલનું ટ્રસ્ટી મંડળ સંપૂ પ સ ામ છે અને તેના ટ્રસ્ટ મંડળના ટ્રસ્ટીશ્રીઓ, કારોબારી સમિતિના સભ્યશ્રીઓ અને અમદાવાદ સ્થિત સ ામ કચ્છી પરિવારો આ પ્રોજેક્ટને સફળતા અપાવવા પૂરેપૂરા કૃતનિશ્ચયી બનેલ છે. ■

કચ્છને ફાળવાયેલા નર્મદા નદીના વધારાના પાણી
તેના કાર્યો માટે પણ વર્ષ ૨૦૧૫-૨૦૧૬ના બજેટમાં કોઈ જોગવાઈ નહીં થાય

• અશોક મહેતા •

અમદાવાદ સ્થિત કચ્છ ડેવલપમેન્ટ કાઉન્સિલને ગાંધીનગરથી મળેલ વિશ્વાસપાત્ર સૂત્રોના સમાચાર અનુસાર વર્ષ ૨૦૧૫-૨૦૧૬ના ગુજરાત રાજ્યના બજેટમાં, કચ્છને ફાળવવામાં આવેલ નર્મદા નદીના વધારાના ૧.૦૦ એમ.એ.એફ. પા ીના કાર્યો રૂ કરવા બજેટકીય જોગવાઈમાં એક પ રૂપિયાનો સમાવે કરવામાં આવ નહીં. નર્મદા નદીના અંદાજિત ૩.૦૦ એમ.એ.એફ. પા ીમાંથી કચ્છ, સૌરાષ્ટ્ર અને ઉત્તર ગુજરાત એમ ત્ર પ્રદે ને ૧-૧ એમ.એ.એફ. પા ી ફાળવવાનો નિ ય ગુજરાત સરકારશ્રીએ વર્ષ ૨૦૦૬માં લીધેલ હતો. પરંતુ ત્યારબાદની કાર્યવાહીની વાત કરીએ તો આ કાર્ય અંગેના ઉત્તર ગુજરાતના રૂા. ૪,૦૦૦ કરોડના કાર્યો પરિપૂ થઈ ગયેલ છે. સૌરાષ્ટ્રના રૂા. ૧૦,૦૦૦ કરોડના અંદાજિત કાર્યો સામે રૂા. ૪,૦૦૦ કરોડ જેટલા એમાઉન્ટનો ખર્ચ કરી દેવામાં આવેલ છે અને બાકી રહેતાં વધુ ના ાં, વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ના બજેટમાં ફાળવવામાં આવનાર છે. જ્યારે કચ્છ માટે રૂા. ૪૨૦૦ કરોડની આ યોજના કે જેના પા ી દ્વારા કચ્છના લગભગ દસે દસ તાલુકાની જમીનના ૧૦ લાખ એકરમાં દર ચોમાસે પાક લેવાની જે યોજના વિચારાયેલ છે તેના માટે હજુ સુધી કોઈ રકમની ફાળવ ીના સરકારશ્રીના આયોજન કરવામાં આવેલ નથી અને તે યોજના મૂર્તિમંત કરવા માટે હજુ કેટલા વર્ષો નીકળ તેનો કોઈને, કોઈ જ અંદાજ નથી. યોજનાને મૂર્તિમંત કરવાની વાતને જવા દઈએ પરંતુ તેના ુભારંભના સમયની પ કોઈને જા કારી નથી. કચ્છ જેવા દુષ્કાળગ્રસ્ત પ્રદે ને જ્યાં અગ્રીમતા આપવી જોઈએ તેના માટે આ ખૂબ જ અ ુભ સમાચાર કહેવાય અને તેનો સામનો કચ્છ, અમદાવાદ, મુંબઈ કે ભારતભરમાં અન્યત્ર વસવાટ કરતાં કચ્છીઓએ કરવાનો રહે છે. આ પ્રશ્ન પર દુનિયાભરના સમગ્ર કચ્છી સમાજે, પોતાના પ ા-પ ાની વિચાર ા બાજુ પર રાખીને, એક અવાજે પોતાની માંગ ગાંધીનગર પહોંચાડવી જોઈએ કે જેથી ગાંધીનગર પ કચ્છને અન્યાય કરવાની હિંમત ના કરી કે.

આજે જ્યારે ગાંધીનગરમાં કચ્છના એક આદર ીય ધારાસભ્યશ્રી મંત્રીપદે બિરાજમાન છે, અન્ય એક આદર ીય ધારાસભ્યશ્રી સચિવપદે બિરાજમાન છે તેમજ અન્ય એક આદર ીય ધારાસભ્યશ્રી કચ્છ ભાજપના પ્રમુખપદે બિરાજમાન છે ત્યારે તેઓએ સમગ્ર કચ્છી સમાજ વતી કચ્છની આ લાગ ી રાજ્યના જળસિંચાઈ મંત્રી શ્રી બાબુભાઈ બોખીરિયા તથા મુખ્યમંત્રી શ્રીમતી આનંદીબેન પટેલ સુધી નહીં પહોંચાડી હોય તે માનવું ખૂબ જ કઠિન છે. આપ ઈચ્છીએ કે કચ્છના બધા જ ધારાસભ્યો અને કચ્છના સંસદસભ્ય પોતાની વગનો ઉપયોગ કરી, વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ના બજેટમાં કચ્છને ફાળવાયેલ વધારાના પા ી અંગેના કાર્યોની રકમનો સમાવે કરાવડાવે તે ખૂબ જરૂરી છે. અગર આ રાજકીય નેતાગીરી ધરાવતા કચ્છી મહાનુભાવોની વાત ધ્યાને લેવામાં ન આવે તો કચ્છી પ્રજાએ પોતાનો અવાજ ઉઠાવવો એટલા માટે જોઈએ કે વર્ષ ૨૦૧૪-૧૫ના બજેટ સમયે પ આ પ્રકારના કચ્છ ડેવલપમેન્ટ કાઉન્સિલે પોતાના સૂત્રો દ્વારા મેળવેલ સમાચાર 'કચ્છમિત્ર' અગાઉથી જાહેર કરાવવામાં આવેલ હોવા છતાં અને એ સમયે કચ્છી ધારાસભ્યોના સંયુક્ત પ્રયાસ બાદ પ આ કાર્યો માટે ગુજરાત સરકારશ્રી દ્વારા બજેટકીય જોગવાઈ કરવામાં આવેલ ન હતી.

ઉત્તર ગુજરાતને ફાળવાયેલ વધારાના પા ીના કાર્યો લગભગ બે વર્ષ અગાઉ પૂ કરી દેવામાં આવેલ છે. સૌરાષ્ટ્રને ફાળવાયેલ વધારાના પા ીનાં કાર્યો લગભગ ૪૦ ટકા સુધી પૂ કરી દેવાની પ્રક્રિયા ચાલી રહેલ છે અને બાકી રહેતાં લગભગ ૬૦ ટકાના કાર્યો આવતા વર્ષ દરમ્યાન પૂ કરવાના આયોજનો વિચારાયેલ છે. જ્યારે કચ્છને આ પ્રશ્ને ઠીંગો બતાવવામાં આવેલ છે.

ગુજરાત સરકારશ્રીએ એ ના ભૂલવું જોઈએ કે કચ્છ પ્રત્યે બતાવવામાં આવતી અન્યાયની લાગ ી સામે કેટલાક કચ્છીઓ, કચ્છનું અલગ રાજ્ય ઈચ્છી રહ્યા છે. અગર આ લાગ ી ઉત્તરોત્તર વધતી રહે તો તેનાથી ગુજરાત સરકાર જ મુંઝવ માં મૂકાઈ જવાની છે.

કેટલાક વિશ્વાસપાત્ર સુત્રો તરફથી એવા સમાચાર પ જા વા મળ્યા છે કે નર્મદાના નિયમિત પા ી અને વધારાના પા ીના પ્રશ્ને કચ્છ સાથે જે અ માનીતું વર્તન કરવામાં આવી રહેલ છે, કચ્છના ધારાસભ્યશ્રીઓની વાત પ કાને ધરવામાં આવતી નથી ત્યારે અગાઉના આંદોલનની માફક વિફરેલ કચ્છીઓ આ બાબતે આગળ વધવા માંગે છે અને એકત્ર થઈ કચ્છમાં સામખિયાળી જેવા સ્થળે કે કોઈ અન્ય સ્થળે મુખ્ય રસ્તાની બંને તરફ ચક્કાજામ બનાવી, કચ્છ તરફના આવન-જાવનનો સમગ્ર વ્યવહાર ખોરવી નાખી ગુજરાત સરકારશ્રીએ ફરજીયાતપ ે વાટાઘાટનો સહારો લેવો પડે તેવી પરિસ્થિતિનું નિર્મા કરવાનું નક્કી કરી રાખેલ છે.

અમદાવાદ સ્થિત કચ્છી સમાજ, ગુજરાત સરકારશ્રી સમ ા આ લેખ દ્વારા જાહેર અપીલ અને માંગ ી કરે છે કે વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ના બજેટમાં કચ્છને ફાળવાયેલ નર્મદા નદીના વધારાના પા ીના કાર્યો તાત્કાલિક રૂ કરાવવા જરૂરી રકમની ફાળવ ી કરે. આ પ્રશ્ને ન્યાયી અને વિનમ્ર માંગને અગર ગુજરાત સરકારશ્રી દ્વારા લ ામાં લેવામાં ન આવે તો કચ્છના દરેક વિભાગના અગ્ર ીશ્રીઓને અપીલ કરવામાં આવે છે કે તેઓ આ પ્રશ્નને સમગ્ર કચ્છનો પ્રશ્ન સમજી કચ્છને થતા અન્યાય સામે ગુજરાત સરકારશ્રી સામે જોરદાર રજુઆત કરે.

ર ોત્સવ જેવા ઉત્સવો જોરદાર રીતે ઉજવીને કચ્છી પ્રજાની સુખાકારી વધવાની નથી. અતિ મંદ ગતિથી ચાલતા નર્મદા નદીના નિયમિત પા ી અંગેના કાર્યો અને કચ્છને ફાળવવામાં આવેલ નર્મદા નદીના વધારાના પા ીના કાર્યોના મંડા પ આજ દિન સુધી ન થવાના કાર ે કચ્છ, ગુજરાત રાજ્યના અન્ય જિલ્લાઓના પ્રમા માં ખૂબ જ પાછળ રહી જવા પામેલ છે. કચ્છનો ખેડૂત દિવસાદિવસ ખેતી છોડી અન્ય વ્યવસાય તરફ કે પોતાની જમીન તજી, કોઈ મોટા હેરમાં મજૂરી કરવા તરફ વળી રહેલ છે ત્યારે, દરેક સ ામ કચ્છી અગ્ર ીને આ પ્રશ્ન હાથ પર લેવા જાહેર અપીલ કરવામાં આવે છે.

ધ્યાનપાત્ર હકીકત એ નોંધવાની રહે છે કે વર્ષ ૧૯૭૦માં જળપંચનો ચુકાદો આવ્યા બાદ વર્ષ ૧૯૮૦માં ગુજરાતમાં નર્મદા નદી આડે સરદાર સરોવર ડેમના તથા નર્મદાની મુખ્ય કેનાલના કામો રૂ કરવામાં આવ્યા અને વર્ષ ૧૯૮૮માં સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમની રચના કરવામાં આવી. ત્યારબાદ સરદાર સરોવર ડેમનું બાંધકામ અને ૪૮૫ કિ.મી. લાંબી મુખ્ય કેનાલનું કામ પૂ ર્ કરી દેવામાં આવેલ છે. મુખ્ય કેનાલમાંથી નીકળતી અનેક બ્રાંચ કેનાલોના કામો પ પૂ ર્ કરી દેવામાં આવેલ છે. કચ્છ બ્રાંચ કેનાલના કામો અતિ મંદ ગતિએ ચાલી રહેલ છે. જે બ્રાંચ કેનાલોના કામો પૂ ર્ કરી દેવામાં આવેલ છે તેની સબ બ્રાંચ કેનાલ, માઈનોર કેનાલ કે ડિસ્ટ્રીબ્યુટરી કેનાલોના કાર્યો બહુ જૂજ સ્થળે જ પૂ ર્ કરવામાં આવેલ છે, કે જેથી માત્ર જૂજ સ્થળે જ ખેતરો સુધી પા ી પહોંચી કેલ છે. અને મોટાભાગના સ્થળે ખેતરો સુધી પા ી પહોંચી કેલ જ નથી. પ્રશ્ન એ છે કે ખેતી માટેના આ પા ી ગુજરાત રાજ્યની ૧૮ લાખ હેક્ટર જમીન પર એટલે કે ૪૫ લાખ એકર જમીન પર પહોંચાડી, એ જમીન પર ખેતી કરાવવાની હતી, ત્યાં આજે પરિસ્થિતિ ું છે? વર્ષ ૧૯૭૦થી વર્ષ ૨૦૧૪ એટલે કે જળપંચના ચુકાદા બાદ આજે ૪૪ વર્ષ પછી પ ગુજરાતભરની ૪૫ લાખ એકરની, આ પા ી દ્વારા કરવામાં આવનાર સિંચાઈની જમીન સામે માત્ર ૪ લાખ એકર જમીન પર સિંચાઈ માટેના આ પા ી કદાચ પહોંચ્યા હ ે. બાકીની જમીન પર ગુજરાત સરકાર કે સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમ આ પા ી પહોંચાડી કી નથી. કેનાલ પર ડીઝલ પંપ મૂકીને નજદીકના ખેડૂતો આ પા ીનો (પ્લાનિંગના આયોજન વગરનો) વપરા કરે છે પરંતુ કેનાલથી દૂરના ખેડૂતોના નસીબમાં સિંચાઈ માટેના આ પા ી પ નસીબમાં નથી. જ્યારે ગુજરાત સરકારશ્રીની સમગ્ર ગુજરાતમાં આ પરિસ્થિતિ છે ત્યારે સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમના અધિકારીશ્રીઓ જ ાવે છે કે ચાલુ વર્ષ ૨૦૧૪-૧૫માં કચ્છના વાગડ વિસ્તારના રાપર તાલુકા સુધીની મુખ્ય કેનાલમાં આ પા ી પહોંચી આવ ે. ત્યારબાદના તબક્કામાં નિગમના અધિકારીશ્રીઓ દ્વારા જ ાવવામાં આવ ે કે વર્ષના અમુક તમુક દિવસે કચ્છ બ્રાંચ કેનાલના છેડા પર એટલે કે માંડવી તાલુકાના મોડકુવા સુધી આ પા ી પહોંચી આવ ે. પરંતુ તેઓ દ્વારા એવું નિવેદન ક્યારે જારી કરવામાં આવ ે કે વર્ષના અમુક તમુક દિવસે કચ્છની ૨,૮૫,૦૦૦ એકર જમીન પર સિંચાઈના આ નિયમિત પા ી પહોંચી આવ ે? આ પ્રશ્નનો પ્રત્યુત્તર નિગમના લાગતા વળગતા અધિકારીશ્રીએ એક જાહેર નિવેદન દ્વારા આપવો રહ્યો.

આપ ે સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમના લાગતા વળગતા અધિકારીશ્રી પાસેથી આ પ્રશ્નના ત્વરીત જવાબની અપે ા રાખીએ. ■

કચ્છ યુનિવર્સિટી અને તેના વિશિષ્ટ અભ્યાસક્રમો
કચ્છ માટે સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી

• પ્રો. એચ.સી. ધોળકિયા, M.A., LL.M. (Cornell), Ph.D. •
Dean - Faculty of Law (Retd.), M.S. University of Baroda

ભારતને આઝાદી મળી, તે પહેલાં મુંબઈ ઈલાકામાં માત્ર એક મુંબઈ યુનિવર્સિટી જ હતી. આ યુનિવર્સિટીના કાર્ય ેત્રમાં - હકૂમતમાં મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છની િ ા સંસ્થાઓ, ક ટિકની કેટલીક િ ા સંસ્થાઓ, પાકિસ્તાનના સિંધ પ્રાંતમાં આવેલી િ ા સંસ્થાઓ વગેરેનો સમાવે થતો હતો.

૧૯૪૯ના અરસામાં મુંબઈ યુનિવર્સિટીમાંથી મુંબઈ રાજયના ગુજરાત પ્રદે , સૌરાષ્ટ્ર તથા કચ્છના વિસ્તારના હકૂમત ધરાવતી ગુજરાત યુનિવર્સિટી, વડોદરામાં મહારાજા સયાજીરાવ યુનિવર્સિટી, આ ંદ નજીક વલ્લભવિદ્યાનગરમાં સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી – આ નવી યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના કરવામાં આવી.

ગુજરાત રાજયમાં િ ા નો વિકાસ થતાં, રાજયમાં પ્રાદેિ ક ધોર ે સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી, દિ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, ભાવનગર યુનિવર્સિટી – એમ નવી યુનિવર્સિટી સ્થપાઈ. આ બધા સમય દરમ્યાન, કચ્છનો સમાવે ગુજરાત યુનિવર્સિટીમાં થતો હતો.

પ્રાદેિ ક ધોર ે યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના થતાં, કચ્છ માટે અલગ યુનિવર્સિટીની માંગ ી અને લાગ ી જોર પકડતાં ગયાં. છેવટે કચ્છ માટે અલગ યુનિવર્સિટીની માંગ ી સ્વીકારવામાં આવી. ગુજરાત રાજયની વિધાનસભાએ કચ્છ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૩ પસાર કરી કચ્છ યુનિવર્સિટીની સ્થાપનાને મંજૂરી આપી. આ વિધેયકના ઉદ્દે ો અને કાર ોમાં જ ાવ્યા પ્રમા ે "ઘ ા લાંબા સમયથી કચ્છ જિલ્લાના લોકોની અલગ યુનિવર્સિટી માટે માંગ ી છે. કચ્છ જિલ્લાનો વિસ્તાર ગુજરાત યુનિવર્સિટીનાં મુખ્ય મથક અમદાવાદથી નોંધપાત્ર રીતે દૂર છે... અને જુદી જુદી પરી ાઓ, પ્રવે અને ખાસ કરીને અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમો માટે ૈ ાિ ક પ્રિ ા મેળવવા માટે અમદાવાદ ખાતે આવેલી ગુજરાત યુનિવર્સિટીમાં પહોંચવા માટે કચ્છ જિલ્લાના વિદ્યાર્થીઓને અત્યંત મુશ્કેલીનો સામનો કરવો પડ્યો હતો. કચ્છ જિલ્લાના સર્વાંગી સમતોલ વિકાસ માટે, યુનિવર્સિટીની સુવિધા પૂરી પાડવાનું આ દિ ામાંનું એક મહત્ત્વનું આગવું કદમ છે. વિદ્યાર્થીઓ, જાહેર જનતા તથા િ ા વિદ્દો તરફથી ઘ ા લાંબા સમયથી અને સતત માંગ ીને પૂરી કરીને, તેમની મુશ્કેલીઓ દૂર કરી કાય તે માટે કચ્છ જિલ્લાને આવી અગત્યની સુવિધા ત્વરીત રીતે પૂરી પાડવાનું જરૂરી જ ાયું છે. આ વિધેયક આ પ્રદે ની જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવા કચ્છ જિલ્લાની હકૂમતમાં કચ્છ યુનિવર્સિટી તરીકે ઓળખાતી એક યુનિવર્સિટીની સ્થાપના માટે તદનુસાર જોગવાઈ કરે છે."

આ વિધેયકના ઉદ્દે ો અને કાર ોમાં જ ાવ્યા મુજબની જરૂરિયાતો પૂરી કરવા માટે કચ્છ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરવામાં આવી છે.

રાજય સરકારનું આ પ્ર ંસનીય પગલું છે. તે માટે કચ્છની પ્રજા તેમના પ્રત્યે આભારવ થઈ પોતાની પ્રસન્નતા વ્યક્ત કરતાં આનંદ અનુભવે છે.

• વિશિષ્ટ અભ્યાસક્રમો :

કચ્છ યુનિવર્સિટીમાં રૂઆતથી જ વિવિધ પ્ર ાલીગત વિદ્યા ાખાઓના અભ્યાસક્રમો છે. વિનયન (Arts), વાિ જ્ય (Commerce), કાયદો (Law), િ ા (Education), ઈજનેરી (Engineering). આ બધી વિદ્યા ાખાઓની કોલેજો કચ્છ યુનિવર્સિટીની રૂઆતથી જ કચ્છમાં કાર્યરત છે.

આ અભ્યાસક્રમોની ગુ વત્તા સુધારવા તથા તેમાં ઉચ્ચત્તર અભ્યાસ માટે વિદ્યાર્થીઓની માંગ ી તથા અધ્યાપકોની સજ્જનતાને આધારે અનુસ્નાતક િ ા ની વ્યવસ્થા કરવામાં આવે એ જરૂરી છે. યુનિવર્સિટી, એ માત્ર ડિગ્રી આપનાર તંત્ર ન બની રહે પ તેમાં ઉચ્ચતર અભ્યાસ અને સં ોધનની પ્રક્રિયા નિરંતર ચાલતી રહે એવી વ્યવસ્થા હોવી જરૂરી છે.

આ તો થઈ ચીલાચાલુ અભ્યાસક્રમોની વાત. પ તે ઉપરાંત કચ્છના પ્રાકૃતિક સાધનો અને ભૌગોલિક પરિસ્થિતિને અનુલ ાીને કચ્છમાં કેટલાક વિ પ્રકારના અભ્યાસક્રમો થઈ કે એ દિ ામાં ગંભીર વિચાર ા કરવી જરૂરી છે.

- **સમુદ્ર સંબંધી અભ્યાસક્રમો :**

કચ્છના વિ ાળ સાગરકાંઠાને અનુલ ાીને સાગર સૃ ને લગતા અભ્યાસક્રમોની યોજના કરી કાય. તે માટે નીચેના અભ્યાસક્રમોની વ્યવસ્થા કરી કાય :

1. Marine Biology - સાગરની જીવસૃ નો અભ્યાસ.
2. Marine Chemistry - સમુ જળના ઔદ્યોગિક ઉપયોગ અંગે અભ્યાસ.

પરિવહન તરીકે સાગરનો ઉપયોગ ક્રમ : વધારી કાય અને તેમાં સગવડ અને સરળતા રહે તે માટે તેમાં ઉપયોગી અભ્યાસક્રમો યોજી કાય.

1. Marine Engineering
2. Marine Technology

સ્ટીમરના બાંધકામ સંચાલન તથા જાળવ ીમાં આ અભ્યાસક્રમો ઉપયોગી બને.

આંતરરાષ્ટ્રીય ેત્રે, વ્યાપારી ેત્રે માલની આયાત નિકાસ માટે કચ્છના બંદરોનો વિકાસ થતો રહે . તેથી બંદરો પરની પ્રવૃત્તિઓ અંગે વ્યવસ્થિત અભ્યાસક્રમ Port Management ની વ્યવસ્થા કરી કાય. તે ઉપરાંત Institute of Oceanography જેવી સમુ નો સર્વગ્રાહી અભ્યાસ કરતી સંસ્થા વિ પ આયોજન કરવાનું વિચારી કાય.

- **ખનીજ સંબંધી અભ્યાસક્રમો :**

કચ્છમાં વિપુલ પ્રમા માં ખનીજ સંપત્તિ છે. તે ખનીજ સંપત્તિના વ્યવસ્થિત ઉપયોગ અને વિકાસ માટે, તે ેત્રમાં કામ કરી કે એવા કુ ળ ટેકનીકલ નિષ ાતો તૈયાર કરવા માટે, વિવિધ પ્રકારના ખનીજ વ્યો અંગે ઉપયોગી બને તેવા અભ્યાસક્રમો તૈયાર કરવા જરૂરી બને.

1. Geology ભૂસ્તર ાસ્ત્રના અભ્યાસની કોલેજ.
2. College of Mining and Minerals.

ખનીજોનાં ઉત્ખનનની વ્યવસ્થિત તાલીમ અને અભ્યાસ કરતી સંસ્થા.

- **પશુપાલન ડેરી ઉદ્યોગ સંબંધી અભ્યાસક્રમો:**

કચ્છનું પ ુધન ખૂબ વિપુલ અને સમૃધ્ધ છે. તેની યોગ્ય જાળવ ી તથા વિકાસ માટે Animal Husbandary નો વ્યવસ્થિત અભ્યાસ થવો જરૂરી છે. કચ્છમાં પ ુઓની સંખ્યા મોટી છે અને તેના પ્રકારોમાં પ વિ તા છે. જુદી જુદી જાતનાં પ ુઓનો યોગ્ય અભ્યાસ અને તેનો વિકાસ જરૂરી છે.

પ ુપાલનના ઉદ્યોગ જોડે તેના યોગ્ય વિકાસ માટે ડેરી ઉદ્યોગનો વિકાસ પ અનિવાર્યપ જરૂરી છે.

પ ુપાલન અને ડેરી ઉદ્યોગ અંગેના વ્યવસ્થાપનની કોલેજો પ કરવી જોઈએ.

- **કળા કારીગરીના અભ્યાસક્રમો :**

કચ્છની પારંપરીક હસ્તકળા કારીગરી જગપ્રસિધ્ધ છે. તેને પ્રોત્સાહન મળતું રહે અને તેના યોગ્ય વિકાસ દ્વારા તેમાં સંકળાયેલા કારીગરોનું ભવિષ્ય ઉજ્જવળ બને એ માટે પ્રયાસો વ્યવસ્થિત રીતે થાય એ જરૂરી છે. તે માટે તેમને યોગ્ય તાલીમ અને અન્ય સગવડો પૂરી પાડવાનું તંત્ર ગોઠવવાના અભ્યાસક્રમોનું આયોજન કરી કાય. આ ંદની Institute of Rural Management જેવી સંસ્થાઓ સ્થાપી કચ્છની કળા કારીગરીના વ્યવસ્થિત અભ્યાસ તથા તેના વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા સંસ્થા સ્થાપવી જોઈએ.

- **DISASTER MANAGEMENT :**

કચ્છમાં દુષ્કાળ એ નિયમિત રીતે આવતી કુદરતી આપત્તિ છે. ઉપરાંત ધરતીકંપના આંચકા પ હવે તો વારંવાર આવ્યા કરે છે. કચ્છની ભૂ-રચનાને કાર આવી આપત્તિઓ અનિવાર્ય લાગે છે. ઉપરાંત કચ્છ સરહદી પ્રદે હોઈ, સરહદ પારથી પ કાંઈ ને કાંઈ મુશ્કેલીઓ ઊભી થવાનો સંભવ હંમે ાં રહે છે.

ગુજરાત રાજ્યની Disaster Management Authority નું કાર્ય પ્ર સ્ય રહ્યું છે. તેથી ડિઝાસ્ટર મેનેજમેન્ટના ેત્રમાં યોગ્ય સજ્જતા રાખવા, આ માટે વ્યવસ્થિત તાલીમ અને અભ્યાસની વ્યવસ્થા કરવા રાજ્યની સંસ્થા - Authority ના ઉપક્રમે કચ્છમાં યોગ્ય સંસ્થા ઊભી થાય તો ઉપયોગી બને.

કચ્છનાં પ્રાકૃતિક સાધનો અને ભૌગોલિક પરિસ્થિતિને અનુલ ાીને ઉપર જ ાવેલા વિ

અભ્યાસક્રમોનું આયોજન થાય, તો વિકાસને યોગ્ય દિ ા મળે અને દે માં યુવાધનને તાલીમ અને ઉજ્જવળ કારકિર્દીની તકો પ્રાપ્ત થાય.

આ વિ પ્રકારના અભ્યાસક્રમોની સ્થાપના અને વિકાસની દ એ જોતાં, કચ્છ યુનિવર્સિટીની વ્યવસ્થા રાજ્યક ાએ થાય, તેના કરતાં જો આ યુનિવર્સિટી Central University તરીકે રહે, તો કચ્છ જિલ્લાના સર્વાંગી સમતોલ વિકાસ માટે તથા સમગ્ર પ્રજાના હિતમાં તે બહુ ઉપયોગી બની રહે, એમ દ વિવા આ લેખમાં થોડા મુદ્દાઓ પ્રસ્તુત કરવામાં આવ્યા છે.

આ સંદર્ભમાં Central University ક્યારે અને ા માટે થઈ કે, એ અંગે થોડી સમજ મેળવી લઈએ, તો યોગ્ય ગ ા.

CENTRAL UNIVERSITY : ક્યારે અને શા માટે?

રૂઆતમાં રાષ્ટ્રીય ક ાની મહત્ત્વની યુનિવર્સિટીઓ Central University તરીકે સ્થાપવામાં આવેલી – જેવી કે

★ બનારસ હિંદુ યુનિવર્સિટી (૧૯૧૬)

★ અલીગઢ મુસ્લિમ યુનિવર્સિટી (૧૯૨૦)

★ દિલ્હી યુનિવર્સિટી (૧૯૨૨)

★ વિશ્વભારતી યુનિવર્સિટી (૧૯૫૧)

પછીના સમયગાળામાં િ ા નાં ઉચ્ચત્તમ ધોર ો જાળવવા તથા રાષ્ટ્રીય એકતાનું ધ્યેય સિધ્ધ કરવા પ્રત્યેક રાજ્યમાં એક સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી હોવી જોઈએ, એવી નીતિ રાખવામાં આવી અને તે અન્વયે કેટલીક સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના ૫ કરવામાં આવી.

હવે ભારત સરકારે એવી નીતિ સ્વીકારી છે કે, પ્રત્યેક રાજ્યમાં એક સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી હોવાને બદલે ખાસ પ્રદે ોમાં ઉચ્ચ િ ા ની જવાબદારી પૂરી કરવા તથા ૈ ાિ ક ેત્રોમાંથી ાતિઓ દૂર કરવા સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના કરવી.

ભારત સરકારે સ્વીકારેલી Central Advisory Board of Education ની ભલામ ો – આ સંદર્ભમાં પ્રસ્તુત અને મહત્ત્વની ભલામ ો નીચે મુજબ છે :

★ *A Central University should not be strated merely to satisfy the demand of each state that it should have a Central University.*

A new University should be started only when there is a well-established educational need for such a University. No Central University should be started unless its need has been established on the basis of an educational survey and the proposal has been supported by U.G.C.

(Para 14.2)

★ *It is the responsibility of the Centre to ensure that there is a balanced growth of higher education in all parts of the Country. A Central University should be opened only to correct regional imbalance or to cover large gaps in the educational map of the Country. The Committee felt that the Centre World be justified in opening a Central University to provide for the educational needs of tribal population, which at present may not be served by any University.*

(para 14.4)

★ *A Central University should have all India character in terms of admission of students and composition of teaching faculty. Admission and recruitment should be on the basis of All-India tests. Central Universities should offer innovative programmes which promote National integration and are relevant to the development needs of the Country and Central Universities should be set high academic standards and act as a model for other Universities.*

(para 14.5)

આ નીતિ અનુસાર ખાસ કરીને સરહદી વિસ્તારોમાં નીચે જ ાવેલ યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના – Central Universities તરીકે કરવામાં આવી છે. આ સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીઝની સ્થાપના છેલ્લાં દસ વર્ષના સમયગાળામાં

કરવામાં આવી છે. આ બધી સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીઓ પાર્લામેન્ટે પસાલ કરેલાં કાયદા - Act હેઠળ સ્થાપવામાં આવી છે.

(અત્રે એ નોંધવું જરૂરી છે કે, The National Policy on Education ની Review Committee એ ૫ સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી સ્થાપવા અંગેની પોતાની ગાઈડલાઈન્સમાં ઉપર જ ાવેલ મુદ્દાઓનું સમર્થન કર્યું હતું.)

આ નીતિ અનુસાર સ્થાપવામાં આવેલી યુનિવર્સિટીઓમાં નીચેની યુનિવર્સિટીઓનો સમાવે થાય છે :

- ★ NORTH EASTERN HILL UNIVERSITY
- ★ NAGALAND UNIVERSITY.
- ★ TEZPUR UNIVERSITY
- ★ ASSAM UNIVERSITY
- ★ MIZORAM UNIVERSITY

આ નીતિ અનુસાર કચ્છ સરહદી વિસ્તાર હોઈ ત્યાં સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરવાનું સર્વથા યોગ્ય ગ ાય.

તેના સમર્થનમાં નીચે પ્રમા ે મુદ્દાઓ પર ધ્યાન દોરી, સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરવાની વાતને પ્રબળ રીતે રજૂ કરવી જોઈએ.

૧. કચ્છનો વિસ્તાર અને લોકેશન :

કચ્છ ગુજરાત રાજ્યનો એક જિલ્લો માત્ર છે એ ખરૂં ૫ સમગ્ર રાજ્યના ૨૫ ટકા વિસ્તારને તે આવરી લે છે. કચ્છનો વિસ્તાર ભારતના બધા કે ાસિત પ્રદે ો કરતાં ઘ ો મોટો છે. ભારતના કેટલાક રાજ્યો - જેવા કે હરિયા ા, કેરાલા, નાગાલેન્ડ, મ િપુર, ત્રિપુરા, મેઘાલય - કચ્છના વિસ્તાર કરતાં નાનાં છે. યુરોપનાં અને આફ્રિકાનાં નાના રાજ્યો કરતાં કે ઘ ા આરબ દે ો કરતાં કચ્છનો વિસ્તાર મોટો છે.

આ ભૌગોલિક વિસ્તારના સર્વાંગી અને સમતોલ વિકાસ માટે સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી મહત્ત્વનું સાધન બની કે. સરકારની સ્વીકૃત નીતિ – to cover large gaps in the educational Map of the Country આટલા વિ ાળ વિસ્તારની જરૂરિયાતને લાગુ પડી કે, અને જેમ Tribal Population ને ખાસ ધ્યાનમાં લેવાની ભલામ છે, તે જ પ્રમા ે સરહદી વિસ્તારની પ્રજા પર ૫ ખાસ ધ્યાન આપવું યોગ્ય ગ ા ે.

૨. વિશાળ સાગર કાંઠો

ગુજરાતના ૧૬૦૦ કિ.મી.ના લાંબા સાગરકાંઠાનો ૨૦ ટકા ભાગ – ૩૨૦ કિ.મી.ની લંબાઈ - કચ્છને ફાળે આવ્યો છે. આ વિ ાળ સાગરકાંઠાને અનુલ ાીને વિવિધ પ્રકારના અભ્યાસક્રમો ધરાવતી સંસ્થાઓ સ્થાપી કાય.

સમગ્ર સાગરકાંઠાની સાગરસૃ િનો અભ્યાસ અને સં ોધન થઈ કે તે માટે Institute of Oceanography સ્થાપવી જોઈએ. ગોવામાં આ પ્રકારની સંસ્થા અત્યારે છે.

સાગરની જળચર સૃ િના ગહન અભ્યાસ અને સં ોધન માટે Institute of Marine Biology સ્થાપવી જોઈએ.

સાગરની ઔદ્યોગિક ોત્રે ામતાનો ઉપયોગ કરવા તથા તેમાં રહેલાં વ્યોનો તથા રસાય ોનો ઔદ્યોગિક દૃ િએ વિકાસ અને સં ોધન કરવા Institute of Marine Chemistry સ્થાપી કાય.

જળમાર્ગે પરિવહનની સુવિધા વધારવા તથા તે રીતે રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારની વૃધ્ધિ કરવા Institute of Marine Technology ની સ્થાપના કરવી જોઈએ. આવી સંસ્થાથી જહાજોનાં બાંધકામ, સમારકામ તથા તેને લગતા ઉદ્યોગોને પ્રોત્સાહન મળ ે. કુ ળ નેવીગેટરોનાં િ ા અને તાલીમ માટે Marine Engineering College ૫ સ્થાપવી જોઈએ. બંદરોના વિકાસ માટે પોર્ટ મેનેજમેન્ટનો વ્યવસ્થિત રીતે અભ્યાસ કરવો જોઈએ.

આ પ્રકારની, વિ િ ોત્રોમાં અભ્યાસ કરતી વિ િ પ્રકારની સંસ્થાઓ માટે જોઈતાં ના ાંકીય સાધનો તથા વિ િ સં ાધનોની સહાય, જો સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી હોય તો સહેલાઈથી ઉપલબ્ધ બને.

રાજ્ય સરકારની ના ાંકીય મુશ્કેલીઓ તથા મર્યાદિત સાધનોના સંદર્ભમાં આવી વિ િ પ્રકારની સંસ્થાઓની સ્થાપના અને વિકાસની ક્યતા ઓછી રહે છે.

સરકારની સ્વીકૃત નીતિમાં જ ાવ્યા પ્રમા ે innovative programmes relevant to the developments needs of the Country ના માપદંડમાં ૫ આ સંસ્થાઓ યોગ્ય પ્રદાન કરે તેવી હોતાં સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના માટે ઉપયોગી મુદ્દો બને છે.

૩. ખનીજ સંપત્તિનો વિકાસ, અભ્યાસ અને સંશોધન :

કચ્છમાં વિપુલ પ્રમા માં ખનીજ સંપત્તિ છે.

અબડાસા અને લખપત તાલુકાની લાઈમ સ્ટોનની મોજ ી મુજબ ત્યાં ૭૭૦૦ મિલિયન ટનની ખનીજ સંપત્તિ છે. આ બધો લાઈમ સ્ટોન સિમેન્ટ ક ાનો છે. ઉપરાંત લાઈમ સ્ટોન નીચે લીગ્નાઈટ ડિપોઝીટ પ આવેલી છે, જે અંદાજિત ૩૦૦ મિલિયન ટન છે, તે સારી જાતનો છે અને વિપુલ પ્રમા માં છે.

બોક્સાઈટ કચ્છના માંડવી, અબડાસા, નખત્રા ા તાલુકાઓમાં ઉપલબ્ધ છે. તે આ રે ૬૫ મિલિયન ટનમાં ઉપલબ્ધ છે. બે લાખ ટન બેન્ટોનાઈટ વિદે ોમાં નિકાસ થાય છે.

આ ઉપરાંત ચાઈના ક્લે, સિલિકા સેન્ડ, કપચી - ગ્રીટ માટેની સામગ્રી, જીપ્સમ વગેરે ખનીજો સારી જાતના પુષ્કળ પ્રમા માં ઉપલબ્ધ છે.

આ બધી ખનીજ સંપત્તિના અભ્યાસ અને વિકાસ માટે Institute of Geology, Mining and Minerals ની સ્થાપના અનિવાર્ય છે. આ સંસ્થા ખનીજોનાં માઈનિંગ તથા તેના ઔદ્યોગિક ઉપયોગ માટે ઉપયોગી બની કે, તેવા નિષ ાતો અને ઈજનેરો તૈયાર કરી કે અને તેમનાં િ ા - પ્રિ ા ની વ્યવસ્થા કરી કે.

જો કચ્છ યુનિવર્સિટી સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી હોય, તો આ સંસ્થાઓ માટે જરૂરી ના ાંકીય તથા અન્ય સાધનો સહેલાઈથી મેળવી કાય. રાજ્ય સરકાર પર આ બાબતે બોજો નાંખવો વધારે પડતો ગ ાય.

આ પ્રકારની સંસ્થાઓ અને અભ્યાસક્રમો સરકારની innovative programmes relevant to the development needs of the Country વ્યાખ્યામાં પ આવી જાય.

૪. ઔદ્યોગિક વિકાસ માટે જરૂરી મેન પાવર

કચ્છમાં મીઠાનો ઉદ્યોગ સારી રીતે વિકસેલો છે. તે ઉપરાંત ખનીજ સંપત્તિ આધારિત ઉદ્યોગોની સારી ક્યતા છે.

કચ્છનું પ ુધન વિપુલ અને સમૃધ્ધ છે. તેને લીધે ડેરી ઉદ્યોગના વિકાસની ક્યતાઓ છે.

તદુપરાંત કચ્છની હસ્તકળા કારીગરી - કૌ લ્યને આધારે નાના પાયા પરનાં ઔદ્યોગિક એકમોના વિકાસની ક્યતા પ ઘ ા મોટા પ્રમા માં છે.

ઔદ્યોગિક પ્રવૃત્તિઓ અને વિકાસનાં આ બધાં ોત્રોમાં કાર્ય કરવા માટે જરૂરી જા કારી અને કુ ળતા ધરાવતા અને તાલીમ પામેલા કુ ળ ઈજનેરો, ટેકનીિ યનો, વહીવટી અધિકારીઓ — આ બધાના િ ા - પ્રિ ા ની વ્યવસ્થા કરતી સંસ્થાઓ પ યુનિવર્સિટી સ્તરે સ્થપાય એ જરૂરી છે.

ઉચ્ચ િ ા ના ોત્રે, કચ્છનાં યુવાધનને તાલીમ અને રોજગારીની ઉજ્જવળ તકો પ્રાપ્ત થાય અને કચ્છની કુદરતી સંપત્તિનો વિકાસ થાય, તો જ કચ્છ જિલ્લાનો સર્વાંગી અને સમતોલ વિકાસ ક્ય બને. તે માટે કચ્છમાં સમૃધ્ધ સાધનોવાળી સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીની અનિવાર્ય આવશ્યક્તા છે.

આ સંદર્ભમાં આ હકીકતની પ નોંધ લેવી જોઈએ, કે ગુજરાત રાજ્યમાં એક પ સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી નથી. કેટલાંક રાજ્યોમાં તો એકથી વધારે સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીઓ પ છે.

સરહદી વિસ્તારોમાં સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીઓ સ્થાપવાની ભારત સરકારની નીતિના સંદર્ભમાં, કચ્છના સર્વાંગી અને સમતોલ વિકાસ માટે સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટી સ્થપાય, એ જિલ્લાનાં, રાજ્યના અને સમગ્ર દે નાં હિતમાં ખૂબ જરૂરી છે. તે માટે પ્રયાસ કરવા અને આવા પ્રયાસને સમર્થન અને પ્રોત્સાહન આપવા કચ્છના વિકાસમાં રસ ધરાવતા સૌને નમ્ર વિનંતી છે.

- **સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીનાં સમર્થનનાં મુદ્દાઓ :**

૧. કચ્છ સરહદી વિસ્તાર છે.

૨. Balanced growth of higher education in all parts of the Country.

૩. Innovative programmes relevant to the development needs of the Country (વિ િ અભ્યાસક્રમો અને વિ િ પ્રકારની સંસ્થાઓ.)

સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીની સ્થાપનાની વાત સૌપ્રથમ રાજ્ય સરકાર સ્વીકારે અને પછી તે પોતાની યોગ્ય ભલામ સાથે કેન્ સરકારને મોકલે, તે પછી જ કેન્ સરકાર આ બાબત ચકાસ ી કરે, જરૂરી પરામ ર્ કરે અને સરકારી પ્રક્રિયાને અંતે યોગ્ય નિ ર્ય કરે.

જો સેન્ટ્રલ યુનિવર્સટી સ્થાપવાનું નક્કી થાય, તો ભારતની પાર્લામેન્ટ એ અંગે જરૂરી કાયદો — Kutch University Act પસાર કરે. ■

કચ્છ - વાગડના પુરુષાર્થીઓનું પોત

• પ્રા. પ્રવીણચંદ્ર ઠક્કર - વડોદરા •
(પૂર્વ નિયામક - લોકભારતી)

ભૌગોલિક અને સાંસ્કૃતિક રીતે આગવી ઓળખ અને અસ્મિતા ધરાવતા કચ્છ પ્રદે (જિલ્લો નહીં)ની રાજકીય વ્યવસ્થા ચાર તબક્કામાં વહેંચાયેલી રહી છે : (૧) ઈ.સ. ૧૫૪૮થી તા. ૩૧-૫-૧૯૪૮ સુધી દે ી રાજ્ય, (૨) તા. ૧-૬-૧૯૪૮થી તા. ૩૧-૧૦-૧૯૫૬ 'ક' વર્ગનું રાજ્ય, (૩) તા. ૧-૧૧-૫૬થી તા. ૩૦-૪-૧૯૬૦ દ્વિભાષી મુંબઈ રાજ્યમાં કચ્છ ડિવીઝન. (૪) તા. ૧-૫-૬૦થી ગુજરાત રાજ્યના એક જિલ્લા તરીકે. ઈ.સ. ૨૦૦૧ના ગોઝારા ધરતીકંપના સમય સુધી કચ્છનું અર્થતંત્ર મુખ્યત્વે ખેતી - પ ુપાલન પર આધારિત રહ્યું છે. ઔદ્યોગિક વિકાસ કંડલા મહાબંદર (એપ્રિલ ૧૯૫૫, માર્ચ ૧૯૬૫થી મુક્ત વ્યાપાર ેત્ર અને હવે સ્પે િયલ ઈકોનોમિક ઝોન), પાનધ્રો લીગ્નાઈટ (૧૯૭૨), રાસાયિ ક ખાતરના સહકારી એકમ ઈફકો (નવે. ૧૯૭૪) અદા ી ખાનગી બંદર - મું ા (સપ્ટે. ૧૯૯૮) એ િયાના સૌથી મોટા સાંઘી સિમેન્ટ પ્રોજેક્ટ (૧૯૯૪) જેવા ેત્રો પૂરતો સીમિત રહ્યો હતો.

ભારતના લોકો કચ્છને ડેઝર્ટ (ર), ડ્રાઉટ (દુષ્કાળ) અને ડિસ્ટન્સ (અંતર)થી ઓળખે છે. ઈ.સ. ૧૮૧૩થી આજ સુધીના વારંવાર અનાવૃ િ, અછત અને અતિવૃ િના બેરહમ જુલમ, ઈ.સ. ૧૮૧૯થી ૨૦૦૧ સુધી આવેલા ૭૩ ભૂકંપ, ૧૯૩૫ અને ૧૯૭૧માં સરહદે ખેલાયેલ સંગ્રામ, ૧૯૯૮ અને ૯૯ના વિના ક વાવાઝોડા જેવી વિપત્તિઓને પરિ ામે કચ્છના લોકો પોતાની જન્મભૂમિને હૃદયસ્થ રાખી, વ્યવસાયાર્થે પ્રદે ની બહાર નીકળતા ગયા અને પોતાના અપ્રતિમ સાહસના સથવારે દરિયાપારના દે ો - આફ્રિકા, ઈંગ્લેન્ડ, અમેરિકા, ઓસ્ટ્રેલિયા, ઓમાન, દુબઈ વગેરેમાં વિવિધ ેત્રે પોતાનું સામ્રાજ્ય સ્થાપતા ગયા.

આ પ્રસ્તુત લેખમાં આપ ે વાત કરવી છે મુંબઈ વસેલા કચ્છ - વાગડ વિસ્તારના તેજસ્વી તારલાઓની. રોમાંચકારી કથા વ ર્વતા પુસ્તક 'LEGENDS OF VAGAD'ની. સોળ વર્ષે ચાઈનીઝ અને અરેબિક ભાષા ીખેલા, મેનેજમેન્ટના સ્નાતક, દ િવાન ધ્વજ ાહે પ્રથમ ભાગમાં ૨૪ સાહસવીરોની પ્રેર ાદાયી યાત્રાનું ૨૮૩ પેઈજમાં, નયનરમ્ય રંગીન ફોટોગ્રાફ્સ સાથે આલેખન કર્યું છે (સંપર્ક : dhwaj85@gmail.com). મુંબઈમાં વાગડ વીસા ઓસવાળ સમાજના પરિશ્રમી - પ્રામાિ ક ગ ાતા ૪૭,૦૦૦ લોકો વસવાટ કરે છે. સ્વાતંત્ર્ય સમયે વાગડવાલા એટલે છુટક વ્યાપાર - ધંધો - કરિયા ું - પસ્તી - કાગળ - કટલરીની દુકાન ધરાવતા નાના વેપારીઓ તરીકે ઓળખ હતી. સાંઈઠ વર્ષના સમયકાળમાં, પોતાના અદમ્ય ઉત્સાહ, કૌ લ્ય અને પુરૂષાર્થને પરિ ામે વાગડની યુવા પેઢીએ વિવિધ ેત્રોમાં નામના મેળવી છે. માત્ર મુંબઈ નહીં, સમગ્ર દે માં ઝળકતા નામો છે : 'ફ્રેન્ડ ીપ', 'સુંદરમ્', 'સેજલ ગ્લાસ', ' ીતલ', 'યુરો', 'ડ્રીમ્સ મૉલ', 'સોની-મોની' વગેરે. આ સાહસવીરોની વિ ેષતા એ છે કે તેમ ે પૈતૃક ધંધામાં અનુભવ મેળવી, આપમેળે અન્ય વ્યાપાર, ઉદ્યોગના શ્રીગ ે કર્યા છે. તેઓ ઉચ્ચ િ ા ના ઉંબરા ઓળંગી ક્યા નથી અને છતાંયે આત્મશ્રધ્ધા, સંકલ્પ ક્તિથી, બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ સામે ટક્કર ઝીલી, આગળ વધી રહ્યા છે. મોટાભાગના પોતાની સફળતા માટે વાગડ સમાજને શ્રેય આપે છે.

કેટલાક પુરૂષાર્થીઓના પોત અને સં ોધનવૃત્તિને તપાસીએ. ૧૯૭૮માં તૈયાર વસ્ત્રો, કાપડ અને સાડીની દુકાન **'ફ્રેન્ડશીપ'**ના સ્થાપક **અશોક શાહ** મુંબઈ આવતાં આરબ ગ્રાહકોને આકર્ષવા પોતે અને તેમના કર્મચારીઓ અરબી ભાષા ીખી જાય છે. તેમના પરિવહન માટે ટે ીની ગોઠવ કરી આપે છે. હોટલમાં તેમના નિવાસે, કેટલોગ લઈને પહોંચી જાય છે. આ પ્રયુક્તિના પરિ ામે માત્ર આરબ જ નહીં, અન્ય દે ોના મુલાકાતીઓ **'ફ્રેન્ડશીપ'**ના કાયમી ગ્રાહક બની જાય છે. અ ોકભાઈ તેમની પસંદગી મુજબના વસ્ત્રો વિદે માં તેમને ઘેર મોકલી આપે છે. આજે એક્સપોર્ટસ, ફાઈનાન્સ અને સ્ટોક માર્કેટના અ ોકભાઈ મહારથી ગ ાય છે. **'સુંદરમ્'**ના સ્થાપક **અમૃત છાડવા** પ્રારંભ કરે છે દૈનિક ૮૦૦ કિ.ગ્રા. પેપરમાંથી અમરદીપ બુકના ઉત્પાદનનું. તેમની હોં છે દૈનિક ૪૦ ટન કાગળમાંથી વિવિધ પેદા બનાવતાં **'નવનીત'** જુથને આંબી જવાની. અમૃતભાઈ ક્રમ :

સુંદરમ્ને લીસ્ટેડ કંપની બનાવે છે. કારગીલના યુધ્ધ સમયે, નોટબુકના કવર પેઈજ ઉપર હીદોને સ્થાન આપે છે. મેનકા ગાંધીનું માર્ગદ ર્ન મેળવી વન્ય પ્રા ીઓના ચિત્રોથી બુકને ચિત્તાકર્ષક બનાવે છે. બજારમાં સૌપ્રથમ લેમીનેટેડ ડ્રોઈંગ બુક મૂકે છે. જર્મન ટેકનોલોજી આધારીત મ ીનરી, ગ્રાહકલ ી અભિગમના ફળ સ્વરૂપે અમૃતભાઈ આજે દૈનિક ૧૦૦ ટનના ઉત્પાદનને સિધ્ધ કરી ક્યા છે. તેમ ે રસાય ેના નિકાસમાં ઉત્કૃ કામગીરી કરી, ભારત સરકારનો ઍવોર્ડ પ્રાપ્ત કર્યો છે.

સ્ટીફન હોવી અને ફિલીપ કોપ્લરના સાહિત્યના અભ્યાસુ, શ્રેષ્ઠતા - કાર્ય ામતાના અગ્ર ી **અમૃત ગડા** ૧૯૯૧માં મલાડમાં ગ્લાસની દુકાન રૂ કરે છે. આજે તેમના લાડકા સંતાનો છે **'સેજલ' ગ્લાસ ક્રાફ્ટ પ્રા.લી.** (કાંદિવલી - ૧૯૯૪), બાંધકામ ઉદ્યોગ માટે **'સેજલ' આર્કિટેક્ચર ગ્લાસ પ્રા.લિ.** (૧૯૯૯), આયાત - નિકાસ માટે **'સેજલ' ઈન્ટરનેશનલ પ્રા.લિ.** ભરૂચમાં ૫૦૦ કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે નિર્મિત **'ફ્લોટ લાઈન ગ્લાસ કંપની.'** એ આ પ્રકારની રાષ્ટ્રની પ્રથમ ભારતીય કંપની છે. 'સેજલ'ના ગ્રાહકોમાં છે રિલાયન્સ અને ઈન્ફોસીસ જેવા ઉજ્જવળ નામો. અમૃતભાઈએ **સેજલ ઈન્સ્યુરન્સ કન્સલ્ટન્સી**ની રચના ૫ કરી છે.

સુખી સંપન્ન લોકો માટે મુંબઈમાં પ્રભાવક નામ છે **'બેન્ઝર.'** (સ્થાપક : **ચીમન સાવલા**). બાંધકામ અને ફર્નીચરના ેત્રમાં જા ીતું નામ છે **'રૂપ સંગમ'** (વુડપ્લાઝા : પ્ર ેતા **પ્રેમજી ગડા**). નામાંકિત પૂ ર્કાલીન ત્રીસ ડિઝાઈનર્સ અને પોતાના સુસજ્જ ડિઝાઈન સ્ટુડિયોને પરિ ામે, **દામજી શાહ**, વસ્ત્રોના વિશ્વમાં સુપર બ્રાન્ડ **'શિતલ'**ને બોલીવુડની હસ્તીઓ સુધી વિસ્તારી ક્યા છે. **'શિતલ'**ની ાખાઓ દુનિયાના અનેક દે ોમાં સ્થપાઈ ચૂકી છે. ઈલેક્ટ્રોનિક્સના ેત્રમાં કાયદેસર રીતે ડુપ્લીકેટ વિડીયો કેસેટ, વિડીયો સી.ડી. તૈયાર કરનાર **'ટાઈમ' જુથ**ના **ધીરજ ગાલા**એ રાષ્ટ્રપતિ ઍવોર્ડ પ્રાપ્ત કર્યો છે. સમગ્ર દે માં અજોડ નામ છે **'ઈન્વેસ્ટર ગ્રોથ એન્ડ સીક્યુરીટીઝ કંપની'**ના સ્થાપક, બોમ્બે સ્ટોક એ ાચેન્જના ડાયરેક્ટર **નાગજી રીટા**. પ્લાયવુડના માંધાતા છે **નેણશી ગાલા** કે જેમ ે ૧૯૯૫માં અરૂ ાચલ પ્રદે કે જ્યાં રસ્તા, વાહન વ્યવહાર કે સંપર્કની કોઈ સુવિધા નહોતી, ત્યાં ગુના પ્લાય માટેની ફેક્ટરી ખરીદી લીધી હતી. તેમ ે **'યુરો' બ્રાન્ડ** હેઠળ પ્રિલેમિનેટેડ બોર્ડ, ડેકોરેટીવ લેમિનેટ્સના પેદા માટે કારખાનાઓ રૂ કર્યા છે. યુરોએ કચ્છમાં સી.ડી., ડી.વી.ડી., જમ્મુમાં એલ્યુમિનિયમ પેનલ જેવા ઉત્પાદનોનું વિસ્તર કર્યું છે.

રીયલ એસ્ટેટના ેત્રમાં યાદગાર નામ છે - **પ્રફુલ્લ સતરા.** તેમ ે વિવિધ વિસ્તારોમાં બહુમાળી ઈમારતો, મૉલના નિર્મા માં સફળ અનુભવ મેળવી, દુબઈ - સીંગાપોરના અત્યાધુનિક મૉલના આર્કિટેક્ચરનો અભ્યાસ કરી **સતરા પ્રોપર્ટી ડેવલપર્સ લી.**ની સ્થાપના કરી. આ કંપનીએ ભારતમાં અદ્વિતીય એવા 'ડ્રીમ્સ મૉલ'નું ભાંડુપમાં નિર્મા કર્યું છે. ૧૦ લાખ ચોરસ ફૂટ વિસ્તારમાં આવેલા આ મૉલમાં ૧૦૦૦ દુકાનો, થિયેટર, પાર્ક આવેલા છે. ઈલેક્ટ્રોનિક્સ ેત્રના બાદ ાહ **'સોની મોની'**ના સ્થાપક **રમેશ શાહ**નો વિલેપાર્લે (પશ્ચિમ) સ્થિત વિ ાળ ો-રૂમ સમગ્ર એ િયામાં બેનમૂન છે. મુંબઈમાં પ્રકા વંત નામો છે - **સીમા જ્વેલરી** (**રમણિક છાડવા**), **'મોનાર્ક'** વિડીયો ુટીંગ (**વીરેન સતરા**).

વાગડના આ શ્રેષ્ઠીઓએ પોતાના ધંધા રોજગારના સર્વોત્તમ વ્યવસ્થાપન - વિકાસની સમાંતરે સમાજની ચિંતા સેવી છે. મુંબઈના આર્થિક, સામાજીક જીવનના તેઓ મોભી રહ્યા છે. મહાજનવાડી, સમગ્ર દે માં નામાંકિત **વાગડ ગુરૂકુળ** (વિરાર), **જીવન જ્યોત હોસ્પિટલ (પાલઘર), વાગડ મેડિકલ રીલીફ ટ્રસ્ટ** જેવી સંસ્થાઓ સૌ માટે ઉપકારક છે. નાલાસોપારામાં ઘરવિહો ા ૪૦૦ કુટુંબો માટે **પાનબાઈ નગર**નું નિર્મા કર્યું છે, તો મેગા રક્તદાન કેમ્પે ગીનેઝ વર્લ્ડ રેકોર્ડમાં સ્થાન મેળવ્યું છે. આ કચ્છી માડુઓએ પોતાના વતનના ગામોમાં િ ા અને આરોગ્ય વિષય સુવિધાઓ વિકસાવવામાં ભારે મોટું યોગદાન આપ્યું છે. ૨૦૦૧ના ધરતીકંપ સમયે આપત્તિગ્રસ્ત લોકોના આંસુ લૂછવા માટે, તેમની કામગીરી અવિસ્મર ીય રહી છે.

વાગડના આ વીર સપૂતોની વાર્તાઓ માત્ર કચ્છના લોકો માટે જ નહીં, આર્થિક - સામાજીક ઉત્થાનમાં રસ ધરાવતા સૌ ઉત્સુકો માટે પ્રોત્સાહક - પથદ ર્ક બની રહે તેવી છે. સંપાદક ધ્વજ ાહને અભિનંદન.

પૂર્વ નિયામક : લોકભારતી,
૨૦૨, 'ઓર્કિડ', તસ્કીન સોસાયટી,
શુક્લાનગર ચાર રસ્તા, સમા, વડોદરા. મો. ૯૪૨૬૪ ૬૧૦૯૦

વડીલો માટે અનોખી સંસ્થા : "માવતરધામ"

• પ્રા. પૃથ્વી શાહ - ગાંધીનગર •

પ્રાંતિજ તાલુકાના ધડકન ગામની હાઈસ્કુલના આચાર્યશ્રી દીપકભાઈ પટેલ સેવાભાવી પ્રવૃત્તિમાં ઊંડો રસ દાખવે છે. ાળાના વિદ્યાર્થીઓને િ ા ઉપરાંત ગમ્મત સાથે જ્ઞાન મળે, આનંદ સાથે વિકાસ થાય અને વિદ્યાર્થીઓ સમાજની વાસ્તવિક્તા પ જા ી ભવિષ્યમાં સારૂં જીવન વિતાવવા બોધપાઠ લે એવી પ્રવૃત્તિઓ પ આદરે છે. આવી જ પ્રવૃત્તિના ભાગરૂપે તેઓ કલોલ તાલુકાના વામજ ગામમાં આવેલ 'માવતરધામ' તરીકે ઓળખાતા ઘરડાઘરની મુલાકાતે ાળાના કેટલાક વિદ્યાર્થીઓને લઈ ગયા હતા. અલગ અલગ વૃધ્ધો વચ્ચે વહેંચાઈ વિદ્યાર્થીઓએ ત્ર ્ક કલાક ગાળ્યા અને બાદમાં સૌને સમૂહમાં લાગ ીસભર વાતાવર માં મળ્યા. માવતરધામની વ્યવસ્થા અને ત્યાં રહેતા વૃધ્ધોના ઉત્સાહથી પ્રભાવિત થઈ આ સંસ્થાની મુલાકાત સાથે લેવાનું નક્કી કર્યું. રસ્તામાં આ વૃધ્ધાશ્રમમાં રહેતા ૯૯ વરસના લ મીબા નાયક, જેઓ માત્ર બાવીસેક કિલો વજન ધરાવે છે અને પગ તૂટ્યો છે છતાં સ્ટાફની માયાળુતાથી કેવા સચવાય છે તે સંદર્ભની વાતો થઈ. પરંતુ કમનસીબે અમે પહોંચ્યા તેના આગલા દિવસે જ લ મીબાએ ચીરવિદાય લઈ લીધી હતી. લ મીબાની વિદાય પ અદબભરી હતી. બીજા દિવસે સંસ્થાના પ્રમુખ શ્રી રમ ભાઈ પટેલની હાજરીમાં ોકસભા મળી. તેમને અંજલી અપાયેલ અને આત્માની ાંતિ માટે રામધૂન પ બોલાવવામાં આવી.

ગાંધીનગર જીલ્લાના કલોલ તાલુકાના વામજ ગામના રસ્તે આવેલ આ 'માવતરધામ' જેમના માટે વૃધ્ધાવસ્થા દુષ્કર હાલતમાં વિતાવવાના સંજોગો હોય તેમના માટે આ ીર્વાદ સમાન છે. આ સંકુલમાં વૃધ્ધોને રહેવા કુલ ૩૧ રૂમો બનાવાયા છે. સામાન્ય રીતે એક રૂમમાં ત્ર વ્યક્તિનો સમાવે થઈ કે છે પરંતુ દંપતિને સંજોગોવ ાત્ આવવું પડે તો તેમને અલાયદો રૂમ ફાળવવામાં આવે છે.

સંસ્થાના પ્રમુખ શ્રી રમ ભાઈ પટેલના જ ાવ્યા અનુસાર સંસ્થાનું ઉદ્ઘાટન થાય ત્યારે સામાન્ય રીતે મહેમાનો પાછળ ખર્ચ કરવો પડે. પરંતુ આ સંસ્થાના ઉદ્ઘાટનમાં દંતાલી આશ્રમના સ્વામી સચ્ચિદાનંદજી પધારેલ અને સંસ્થાને એકાવન હજાર રૂપીયાનું દાન આપી ગયા અને એ જ દિવસે અન્ય દાતાઓએ કુલ બાર લાખ રૂપીયાનું દાન જાહેર કર્યું. અહીં પ્રસિધ્ધ સંત કાનજી સ્વામીના નામે સભાખંડ બનાવવા મુંબઈના એક દાતાએ ૧૧ લાખ રૂપીયાનું દાન આપેલ છે. માવતરધામમાં પ્રાર્થના હોલ છે. નાનકડી લાઈબ્રેરી ઉપરાંત દૈનિક વર્તમાનપત્રની સુવિધા છે. જમવા અલાયદો અન્નપૂ ર્ા હોલ છે અને બાજુમાં જ અદ્યતન કોઠાર છે. હાલમાં અહીં ૫૫ (પંચાવન) વૃધ્ધો લાભ લઈ રહ્યા છે.

અહીં ૬૦ વરસ ઉપરની ઉંમરના વૃધ્ધોને પ્રવે અપાય છે. પ્રવે સમયે અહીં આવવા પાછળના કાર ોની અવશ્ય જા કારી મેળવાય છે. કદાચ ઘરમાંથી ઉષ્માહીન અવસ્થામાં અહીં આવવું પડ્યું હોય કે એકલતાની કે અન્ય મજબૂરીમાં, પરંતુ અહીં આવ્યા બાદ અહીં વસવાટ કરતા અને પોતાના બનેલા પ્રિયજનોનો હાથ સદા પાસ હોય છે. તેથી સૌને જીવનમાં ધબકાર ભાસે છે. દુઃખદ અતીતને વ્યક્તિ અહીં ભૂલી કે છે. ભૂતકાળની સ્મૃતિમાંથી નીકળી વર્તમાનમાં જીવી કે એવું વાતાવર તેને મળે છે. કોઈના હાથનો સ્પ ર્ અને લાગ ીભર્યા બ્દોથી વ્યક્તિમાં ભૂતકાળના આઘાતમાંથી બહાર નીકળવાની ક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે. વિવિધ લોકોને મળતાં સૌનો સૂર એ હતો કે અમારા માટે તો આ જગ્યા જ સ્વર્ગ છે, કા ી છે, હરિદ્વાર છે. આમેય કોઈપ વ્યક્તિ અંતિમ વિદાયની પળોમાં ાંતિ ચાહતી હોય છે. સ્વાભાવિક જ્યાં સ્નેહાળ પળો વિતાવી કાય, કાળજીભરી જીંદગી હોય ત્યાંથી ચીરવિદાય લેનાર વ્યક્તિ ખરેખર પ્રભુના - મો ાના રસ્તે પ્રયા કરી કે.

માવતરધામને માતબર દાન મળી રહ્યું છે. તેથી વડીલોની સવલત અંગે પ કાળજી રખાય છે. અહીં પ્રવે માટે ૬૦ વરસ ઉપરના જે વડીલોને લાયક ગ વામાં આવે છે તેમની પાસેથી પ્રવે સમયે રૂા. ૨,૦૦૦/- અનામત પેટે લેવામાં આવે છે. ત્યારબાદ ભોજન - ધોલાઈ કે અપાતી અન્ય સવલત અંગે કોઈ ચાર્જ વસુલાતો નથી. દરેક રૂમમાં પલંગ, કબાટ, ટેબલ - ખુર ી વગેરેની ઍટેચ બાથરૂમ - ટોઈલેટ સાથેની સવલત અપાય છે અને દરેક રૂમને બાલ્કનીની સગવડ પ છે. જમવામાં પ જૈન ભોજન પધ્ધતિ જેવી વ્યવસ્થા છે.

સામાન્ય રીતે માવતરધામની સવાર મળસ્કે ૪.૩૦ વાગે પડે છે. સવારમાં પૂજાપાઠ, પ્રભાતફેરી યોજાય છે. ૮ કલાકે નવકાર ી અપાય છે. ૧૧.૩૦ કલાકે ભોજન બાદ આરામ અપાય છે. સાંજે ધાર્મિક ગ્રંથનું વાંચન થાય છે. સૂર્યાસ્ત પહેલાં સાંજનું ભોજન હોય છે. ૮ વાગ્યાની આસપાસ યનની જોગવાઈ છે. સંસ્થામાં દિવસે બેસવા હિંચકાઓની સુવિધા છે. કેરી, ચીકુ, મોસંબી, આંબળાના વૃ ો પ છે અને વિ ાળ આંગ ું હોવાથી ચાલવાનો આનંદ પ માવતરધામના રહેવાસીઓને મળી કે છે.

માવતરધામના રહેવાસીઓ એકમેક સાથે મન મૂકી વાતચીત કરી ખે છે. ખિલખિલાટ હસી કે છે, છાપાના સમાચાર ઉપર આપસમાં ચર્ચા કરી કે છે. અહીં ફૂલો છે, ફળો છે, પ ીઓ છે, વૃ ો છે, કુદરતનું સાંનિધ્ય છે. સંસ્થાના પ્રમુખની વ્યક્તિગત દેખરેખ છે. ખાસ તો અહીં મા સનું મા સ તરીકે મૂલ્ય છે. પાછલી ઉંમરે પ દરેકને પોતાના હોવાપ ાનો અહેસાસ થાય છે.

નાનપ માં જે હાથમાં રમ્યા હતા, ખોળામાં માથું મૂકી સૂતા હતા, જે હાથે માંદગીમાં કોળિયા ભર્યા હતા, જેના વહાલભર્યા સ્પ ર્થી દુઃખતું માથું મટ્યું હતું અને સંતાનોના સુખ માટે જે ે પોતાની ઊંઘ ગુમાવી હતી એવા વડીલોને પોતાનાઓથી દૂર થવા છતાં અહીં સ્મૃતિ ેષ અવસ્થામાં નથી જીવવાનું. તેઓને વહાલ કરનાર અહીં છે — બહારથી આવે છે - ગોષ્ઠી થાય છે - કાર્યક્રમો થાય છે. કેટકેટલા એકલતા અનુભવતા લોકોના જીવનમાં ઢળતી સંધ્યાએ અહીં નવા પ્રા પૂરાય છે.

કેટકેટલી આ ા - અપે ાા સાથે વડીલો સંતાનોને ઉછેરે છે. કુ-સંસ્કારના બીજ ન રોપાય તેની કાળજી રાખે છે. સંતાનોના ારીરિક સ્વાસ્થ્ય માટે અને માનસિક ાંતિ માટે તેમજ િ ા માટે વિવિધ ભોગ છતાં યુવાનીના તોરમાં - પૈસાના મોહમાં - સ્વાર્થના લોભમાં તેમની આંતરડી કકળાવાય ત્યારે માનવ ઉત્કર્ષ મંડળ - કલોલ સંચાલિત 'માવતરધામ' જેવી વાત્સલ્યથી વડીલોની કાળજી લેનાર સંસ્થાની કામગીરી જોતાં જ ાય છે કે એકલતા અનુભવતા અથવા અ ાંતિની આગમાં સળગતાને નવજીવન બ ાવાની ઉત્તમ સેવા કરનાર પ હજુ છે.

મો. ૯૮૨૪૬ ૬૬૧૦૮

વર્તમાનકાળમાં સત્ય જેટલું કઠોર લાગે છે તેટલું જ સત્યાચરણથી ભાવિ મૃદુ લાગે છે. અનેક કુરબાનીઓ અને સર્વસમર્પણ વિના સત્ય લાવવું મુશ્કેલ છે. આથી જ તો સત્યનો ઉપાસક મરીને અમર થઈ જાય છે.

સ્વાસ્થ્યવર્ધક પપૈયું

(અનુસંધાન : પાના નં.-૨૦ ઉપરથી ચાલુ)

ડાયાબિટીસની દર્દીએ નાની નાની માત્રામાં વિવેકબુધ્ધિ વાપરી, દિવસમાં બે-ત્ર વખત પાકું પપૈયું ખાવાથી તેની સુગરમાં વધારો થતો નથી. ડાયાબિટીસના દર્દી પપૈયાના કૂ ા પાંદડા લઈ પા ીમાં પલાળી રાખી અને પછી આ પા ી ગાળી, દરરોજ દિવસમાં ત્ર વાર લેવાથી સુગર લેવલ મર્યાદામાં રહે ે.

પપૈયાના ઔષધીય ઉપયોગ અનેક છે. પપૈયાના પાનનો કડવો કાવો બનાવી પીવાથી આંતરડાના કૃમિનો ના થાય છે. પપૈયાના મૂળિયાનો કાવો પીવાથી મંદાગ્નિ / અજી ર્ કે અપચો મટે છે. અનેક ઔષધીય ઉપચારો ધરાવતું પપૈયું આપ ી તંદુરસ્તી જાળવે છે.

- **આડઅસર :**

આ નિર્દોષ ફળની આડઅસર ક્યારેક જ જોવા મળે છે. વારંવાર વધુ પડતું પપૈયું ખવાય તો 'બીટા કેરોટીન' લોહીમાં ભળે, તો ત્વચા પીળી પડે. લેટકેટ્સની એલર્જી ધરાવનાર વ્યક્તિને પપૈયામાં રહેલ લેટકેટ્સને કાર ે એલર્જીની ક્યતા રહે છે. ■

ભૂલ સુધાર

"કચ્છશ્રુતિ" ડિસેમ્બર-૨૦૧૪ના અંકમાં પાના નં.-૧૬ ઉપર શ્રી દિલીપભાઈ મ. વૈષ્નવના લેખમાં બીજી લીટીમાં ભૂલ છે — "બ્રુફેન કે એસ્પિરીન લેવાય" — આ વાક્ય ભૂલભરેલું છે. ભૂલ નીચે મુજબ સુધારીને વાંચવી : **"ડેંગુ તાવમાં બ્રુફેન કે એસ્પિરીન ન લેવાય."** — *તંત્રી*

લાઈફ નહીં, લાઈફનો એટીટ્યુડ બદલો...

જેમ પથ્થરનો આધાર એના શિલ્પી અને ટાંકણા પર છે, માટીના પિંડનો આધાર કુંભાર પર છે, સોનાના બિસ્કીટનો આધાર ઝવેરી પર છે, એમ જીવનનો આધાર માણસ પર છે. આપણો એટીટ્યુડ બદલાય ત્યારે જ લાઈફ બદલાય છે. માણસે હંમેશાં ધ્યાન રાખવું જોઈએ કે જીવન અન્ય વ્યક્તિ જેવું નહીં પણ જીવન, જીવન જેવું બની રહેવું જોઈએ. આમ કર્યું હોત તો આમ થાત... અને ફલાણું કર્યું હોત તો ઢીંકણું થાત... એવા ટુ બી ઓર નોટ ટુ બીવાળા એટીટ્યુડમાંથી બહાર આવી જવું જોઈએ અને લાઈફના પાસ્ટ કે ફ્યુચરમાં ડોકિયું કર્યા વગર એને એના વર્તમાનકાળમાં જ જીવવી જોઈએ. લાઈફને આપણે કેવી રીતે લઈએ છીએ એના ઉપર જીવનની ખુશીઓનો આધાર રહેલો છે. ■

આરોગ્ય

વધુ પડતું મીઠું (નમક) બહુ મીઠું નથી જ

● ડૉ. મયંક કિશોરચંદ્ર છાયા, એમ.ડી. (આયુર્વેદ) ●

મીઠાં વિ` કોઈએ લખ્યું છે કે "Can't do without it, and definitely can't do with too much of it." અર્થાત્ **ખોરાકમાં મીઠું (નમક) ન હોય તે પણ ન ચાલે અને અતિશય પ્રમાણમાં હોય તો પણ ન ચાલે.** મીઠું નાખ્યા વગરની દાળ અને બમ ી માત્રામાં નાંખેલ મીઠાં વાળી દાળ ખાધી હોય તેને આ ઉકિત બહુ જલ્દી સમજાઈ ગઈ હ`! આદિકાળથી ખોરાકમાં મીઠું વપરાતું આવ્યું છે. પ્રશ્ન એ થાય છે કે મા સને સ્વસ્થ અવસ્થામાં દરરોજ કેટલું મીઠું ખોરાકમાં લેવું જોઈએ? વૈજ્ઞાનિક સં ોધનો ઉપરથી આ માત્રા નિશ્ચિત કરવામાં આવી છે. બ્લડપ્રે ર, ડાયાબિટીસ કે હૃદય સંબંધિત રોગો ન હોય તેવી વ્યક્તિએ ૩.૭૫ થી ૫.૦ ગ્રામ વચ્ચે દરરોજ મીઠું લેવું જોઈએ. (૧.૫ ગ્રામથી ૨.૩ ગ્રામ સોડિયમ)

મીઠું એ ''સોડિયમ ક્લોરાઈડ'' નામથી જા ીતું રાસાય િક સંયોજન છે. જેમાં ૪૦% સોડિયમ અને ૬૦% ક્લોરાઈડ હોય છે એમ કહી કાય. રીર માટે મીઠું ખાવું ા માટે આવશ્યક છે? તો તેના જવાબમાં એટલું લખી કાય કે આપ ા રીરમાં પ્રવાહીની માત્રાને 'મીઠું' જ નિયંત્ર માં રાખે છે. રીરના સ્નાયુઓ, માંસપે ીઓ અને ચેતાતંત્રને સુવ્યવસ્થિત રીતે કાર્ય ીલ રાખવાનું કામ પ મીઠાનું જ છે. કુદરતે એવી વ્યવસ્થા આપ ા રીરમાં રાખી છે કે જેથી રીરમાં ''સોડિયમ''ની માત્રા અત્યંત વધી પ ન જાય અને અત્યંત પ્રમા માં ઘટી પ ન જાય. જો રીરમાં સોડિયમનું પ્રમા વધી ગયું હ`; તો તમને વારંવાર તરસ લાગ`; પા ી વધુ ને વધુ માત્રામાં પીવું પડ`. ચાઈનીઝ વાનગીઓમાં મીઠાનું પ્રમા વધુ હોવાથી; ચાઈનીઝ ભોજન લીધા પછી તરસ વધુ લાગે છે. પા ી વધુ પીવાથી કિડની દ્વારા વધારાનું મીઠું બહાર ફેંકાઈ જાય છે.

 રીરમાં મીઠાનું પ્રમા ઘટી જાય તો સોડિયમનું પ્રમા પ ઘટી જ જાય. આ પરિસ્થિતિને ડોક્ટરોની ભાષામાં ''હાઈપોનેટ્રેમીઆ'' કહે છે. કેટલાંક વિ લ ા ો ઉપરથી દર્દીને 'હાઈપોનેટ્રેમીઆ' થયો છે તે જા ી કાય છે. જેમ કે confusion (ગુંચવ), માથાંનો દુ:ખાવો, વધુ પડતો થાક લાગવો, Drowsiness, મોઢું (જીભ) સૂકાવી, ઊબકા આવવા, ઊલ્ટી થવી, વધુ પડતી તરસ લાગવી, અ ક્તિ લાગવી, ઉત્સાહની અનુભૂતિ ન થવી, યોગ્ય પ્રમા માં મૂત્રપ્રવૃત્તિ ન થવી વગેરે...જો વધુ પડતું સોડિયમનું પ્રમા ઘટી જાયતો ખેંચ આવે, ક્યારેક દર્દી બેભાન થઈ જાય, કોમા (coma) માં જતો રહે. કેટલીક દવાઓ પ આડઅસરરૂપે રીરમાં મીઠાંનું પ્રમા ઘટાડે છે જેમ કે Citalopram, fluoxetine, paroxetine, sertraline, oxcarbazepine વગેરે - જ્યારે દર્દી ખેંચ અનુભવે અથવા કોમામાં જતો રહે છે એવું જ ાય તો દર્દીને તુરંત હોસ્પિટલમાં દાખલ કરીને યોગ્ય સારવાર આપવી પડે છે. વૃદ્ધ વ્યક્તિમાં અથવા લાંબી બિમારીને કાર` ઈલેક્ટ્રોલાઈટ્સ ઈમબેલેન્સ થવાથી 'હાઈપોનેટ્રેમીઆ' પ ઉદ્ભવે છે. જે જીવલે નીવડી કે છે.

ખોરાકમાં વધુ પડતું નમક લેવાથી રીર puffy લાગવા માંડે છે. વધારાનું નમક રીરમાં પા ીનો ભરાવો કરે છે. જેથી લોહીનું કદ (volume) વધી જાય છે. તેથી લોહી લઈ જતી ધમનીઓ પર દબા ઉત્પન્ન થાય છે જેને લીધે આખા રીરને સમ્યક પ્રમા માં રક્તનો પુરવઠો પહોંચાડવા માટે હૃદયને વધુ પડતું કાર્ય કરવું પડે છે. તેથી બ્લડપ્રે રમાં વધારો થાય છે અને હૃદય સંબંધિત બીજા રોગો પ થાય છે. ઓસ્ટીઓપોરોસીસ, કિડની સ્ટોન, અસ્થમા (દમ) અને ગેસ્ટ્રીક કેન્સર જેવા રોગો પ વધુ પડતાં 'સોડિયમ' નાં સેવનને કાર` થાય છે. મગજ નબળું પડે છે અને અલ્ઝાઈમર્સનું જોખમ વધારે છે.

જેમને હાઈપર ટેન્ ન રહેતું હોય તેમ` ખોરાકમાં ું ન લેવું જોઈએ? જવાબ છે - ''મીઠું'' (નમક).

કઈ કઈ વાનગીઓ અને ખાદ્ય પદાર્થોમાં મીઠું વધુ હોય છે? જવાબ છે - સૂપ, ટોમેટો સોસ, કેળાંની વેફર, બટાટાની વેફર, કોર્ન ફ્લેક્સ, બટર, ઇડલી, ઢોસા, સેન્ડવીચ, પીઝા, પાઉંભાજી, કચુંબર, દાળ, ાક, ચટ ી,

અથા ાં, પાપડ, ચીઝ, હજમાહજમ, હાજમોલા જેવી પાચક દવાઓ, ખારા મુખવાસ નમકીન, ખારા બિસ્કીટ, હિંગવા ક ચૂ ્ વગેરે.

સફરજન, ા ા, બ્રેડ, ટીન પેક વાનગીઓ વગેરેમાં સોડિયમનું પ્રમા વધુ હોય છે. સોડિયમ નાઈટ્રાઈટ, સોડિયમ બેન્ઝોએટ જેવાં રાસાયિ ક તત્વો - કે જે અનેક વાનગીઓનાં પેકિંગમાં પ્રિઝર્વેટીવ્સ તરીકે વપરાય છે, તેમાં પ સોડિયમનું પ્રમા વધુ હોય છે. તેથી આવી પ્રિઝર્વેટીવ્સવાળી ટીન પેક વાનગીઓ પ હાઈ બી.પી. ના દર્દીએ ન જ ખાવી જોઈએ. દાળ- ાક, ભાખરી, પૂરી, વગેરે વાનગીઓમાં મીઠું નાંખવામાં આવે છે. કેટલાંક ઘરોમાં તો ભાતમાં પ મીઠું નાંખવામાં આવે છે. **આમ ગુજરાતી થાળીમાં મીઠાંનું પ્રમાણ સામાન્ય સંજોગોમાં સવિશેષ જ હોય છે.** એટલે જ બી.પી.ના દર્દીએ ખોરાકમાં "મીઠું" વધુ ન ખવાઈ જાય, તેનું ખાસ ધ્યાન રાખવું જોઈએ. ઍરેટેડ વોટર, સોડા અને એનર્જી ડ્રિન્કસમાં પ 'સોડિયમ' સવિ ેષ હોય છે, જેનું સેવન તમારૂં બી.પી. નોર્મલ રાખવાના પ્રયત્નોમાં બાધા ઉત્પન્ન કરી કે છે. સાદુ પા ી ખૂબ પીઓ અને રીરમાંના વધારાના સોડિયમને રીરમાંથી નિષ્કાિ ત કરો એ જ શ્રેષ્ઠ ઉપાય છે. મીઠાંના ાવ માં પલાળેલાં ાકભાજી અને માંસનાં પેકિંગમાં રહેલાં વધુ પડતાં સોડિયમને દૂર કરવા, આવા ટીન પેકડ પદાર્થોને સ્વચ્છ પા ીથી ૨-૩ વાર ધોયા પછી જ ઉપયોગમાં લેવા જોઈએ. નુડલ્સ, પાસ્તા, ફરસા , સોલ્ટેડ નટ્સ વગેરેનો ઉપયોગ પ વિવેકપૂર્વક કરવો જોઈએ. "ડાયમંડ ક્રિસ્ટલ" કહેવાતાં મીઠાંને અમેરિકનો "ડેમન ક્રિસ્ટલ" (ેતાનનો ગાંગડો) હવે કહેવા લાગ્યા છે!!!

કીલર સોલ્ટ, ેક ધી સોલ્ટ હેબીટ, કુકિંગ વિધાઉટ અ ગ્રેઈન ઓફ સોલ્ટ, હોલ્ટનો સોલ્ટ જેવાં પુસ્તકો વિદે માં ખૂબ વંચાય છે અને એ રીતે પશ્ચિમના સમાજે 'મીઠાં' સામે જંગ આદર્યો છે; ત્યારે આપ ે હજુ પ આ 'સફેદ ઝેર' ને બહુ પ્રેમ કરીએ છીએ. નવા વરસે સવારે ભુજ અને અમદાવાદમાં પ 'સબરસ' એટલે આહારના બધા જ રસો એકમાત્ર મીઠામાં સમાવિ થઈ જાય છે અથવા મીઠું તમામ ગુ ો ધરાવે છે એ વાત ખોટી નથી; પ મીઠાંનો વધુ પડતો વપરા મૃત્યુને નોતરે છે એ પ યાદ રાખીએ. ■

અભિનંદન

અમદાવાદમાં તારીખ ૨૯ અને ૨૧ ડિસેમ્બર દરમ્યાન યોજાયેલ ઓલ ઈન્ડિયા હોમિયોપેથીક કોંગ્રેસમાં સમગ્ર ભારતભરમાંથી ૮૦૦થી વધારે નામાંકિત હોમિઓપેથ હાજર રહેલ. જેમાં મૂળ ભુજના અને અમદાવાદમાં પ્રેક્ટીસ કરતાં ડૉ. પાર્થ માંકડે "ઈમ્યુનીટીને લગતી તકલીફોમાં હોમિયોપેથી" એ વિષય પર પોતાનું આગવું પ્રેઝન્ટે ન રજૂ કર્યું હતું. આવા પ્રેઝન્ટે ન રજૂ કરનારા, સમગ્ર દે માંથી ગણ્યાગાંઠ્યા નામાંકિત ડૉક્ટરો પૈકી અમદાવાદમાંથી એકમાત્ર ડૉ. પાર્થ માંકડ હતા. તેમની આ સિધ્ધિ બદલ સેન્ટ્રલ કાઉન્સિલ ઑફ હોમિયોપથીના વડા દ્વારા તેમને સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા.

'કચ્છશ્રુતિ' પરિવાર ડૉ. પાર્થને અભિનંદન પાઠવે છે.

સ્વાધ્યાય પરિવારની અનોખી તીર્થયાત્રા

તીર્થયાત્રાએ જવાનું થાય એટલે સારી ટ્રાવેલ કંપની, સારી હોટેલ અને સારૂં ખાવાની ચિંતા કરીએ. આજુબાજુ જોવાના સ્થળોની તપાસ કરી પૈસા વસુલ કરીએ. એની વચ્ચેથી બે-ચાર મિનિટમાં ભગવાનનાં થાય તેવા દ ્ન કરીએ. ભગવાન પાસે બને તેટલું માંગવાનો પ્રયત્ન કરીએ અને યાત્રા કર્યાનો સંતોષ માની લઈએ. પરમ પૂજ્ય પાંડુરંગ ાસ્ત્રીજી કહે છે, 'તીર્થયાત્રા એટલે જે ભગવાન મારૂં જીવન મારી પાસેથી ક ુંય માંગ્યા વગર ચલાવે છે, તેનો આભાર માનવા - કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરવા જવું - મળવા જવું એટલે તીર્થ યાત્રા.' **ચાલુ માસની ત્રીજીથી નવમી તારીખ સુધી સમગ્ર ભારત અને વિદેશથી સ્વાધ્યાય પરિવારના પચાસેક હજાર સભ્યો પોતાના ટાઈમ, ટિકીટ અને ટિફીન લઈને રાજસ્થાનના ગામોમાં લોકોને ભગવાનનાં ગીતાનાં વિચારો અને ત્રિકાળ સંધ્યાની વાતો કરશે.** ભગવાન ચોવીસે કલાક આપ ી સાથે છે એ વાત સમજાવ ે. ભગવાન આપ ને નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ કરે, તેમ આપ ે પ જે મળે તેને નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ કરીએ અને ભગવાનને મળવા જઈએ એ એટલે સાચી તીર્થયાત્રા.

સ્વાસ્થ્ય સુધા

સ્વાસ્થ્યવર્ધક પપૈયું

• દિલીપ મ. વૈશ્નવ •

પપૈયામાં અનેક ઔષધીય ગુ ો હોવાથી તે સ્વાસ્થ્યવર્ધક છે. તેથી નિયમિતપ ે પપૈયાં આરોગવાથી રીરને અનેક ફાયદા પ્રાપ્ત થાય છે. વિશ્વના શ્રેષ્ઠ દસ ફળોમાં તેની ગ તરી થાય છે. કેરી, અનાનસ પછી ત્રીજા ક્રમે પપૈયું આવે છે. ક્રિસ્ટોફર કોલંબસ, ઈજી ીયન પ્રવાસીએ પપૈયાને દેવોના ફળ તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે. પપૈયામાં પા ી, ફાઈબર્સ, મિનરલ્સ અને વિટામિન્સ મળીને આ રે ૮૦ જેટલા પ્રભાવક અને કાર્ય ીલ તત્ત્વો છે, જે આપ ા રીરની સંભાળ લઈ બીમારીથી દૂર રાખે છે અને કેટલીક બીમારીઓને દૂર કરવાની ામતા ધરાવે છે. માંદા મા સને પપૈયું ખાવામાં અપાય છે, જે ભરપૂર ઊર્જા આપે છે.

વનસ્પતિ ાસ્ત્રમાં Carica Papaya કહેવાય છે. કેરીકેસી (Caricacae) ફેમિલીનું આ વૃ ા Carica કુળની એકમાત્ર પ્રજાતિ છે. આ વૃ ાના મૂળિયાં, થડ, પાંદડા તેમજ ફળ (કાચું અને પાકું પપૈયું)માં ઔષધીય તત્ત્વો ધરાવતાં તેની ઘ ી ઉપયોગીતા છે.

પપૈયા ઠંડા પ્રદે માં થતાં નથી. તેનું ગરમ આબોહવા ઉષ્ કટીબંધ વિસ્તારોમાં (પપૈયાનું) વાવેતર થાય છે. કેટલીક સદીઓ પહેલાં મેક્સિકો અને તેની નજીકના ટ્રોપીક અમેરિકન પ્રદે ોમાં આ વૃ ોનું વાવેતર રૂ થયું. પાછળથી ભારત સહિત ઘ ા ગરમ આબોહવા ધરાવતાં દે ોમાં તેનાં વાવેતર રૂ થયા. મેડિકલ અને આયુર્વેદે તેની રોગનિવાર ક્તિની સમજ ફેલાવતાં ઘ ા દે ોમાં પપૈયાના વૃ ોનાં વાવેતરમાં વૃધ્ધિ થઈ છે. ીત પ્રદે ોમાં પપૈયા થાય નહીં તેથી ગરમ આબોહવા ધરાવતા દે ોમાંથી ઠંડા પ્રદે ોમાં પપૈયા નિકાસ થાય છે. ભારત પ ઘ ા દે ોમાં પપૈયા મોકલે છે.

પપૈયાના વૃ ાની ઊંચાઈ સરેરા ૧૬થી ૩૫ ફૂટ છે. લગભગ બારેમાસ પપૈયા મળે છે. વૃ ાના નર, નારી અને સંયુક્ત (Hermophrodit) પ્રકારો છે. નર અને નારી પ્રકારના વૃ ો ફળ આપતા નથી. સંયુક્ત પ્રકારના વૃ ા પર ફળોના ઝુમખા થાય છે. ફળો ઉતારી લીધા બાદ તેના વૃ ાના ધડ પર ગોળાકાર વર્તુળ નિ ાનરૂપે થાય છે. ઊંચા વૃ ો પર ફળ ઉતારી લીધા બાદના આ વર્તુળ આપ ે જોઈ કીએ છીએ.

પાકા પપૈયાના ફળો પીળા પડતા રંગના કે લાલ અને નારંગી કલરના છે. કુદરતી રીતે પકાયેલા ફળો સ્વાદમાં મીઠા તેમજ પા ીદાર હોય છે. કૃષિ વિજ્ઞાને જેનીટીકલી પ્રક્રિયાથી પપૈયાની અલગ પ્રકારની જાતિઓમાં નિર્મા ક્ય કર્યું છે.

સપ્તાહમાં પપૈયું ત્ર ેક વાર આરોગવું જોઈએ. પપૈયાં - કેળા બારેમાસ મળે છે. બંને ફળો તેમજ કેરીની સીઝનમાં પપૈયા કેરીનો ઉપયોગ રીરને ભરપૂર ફાયદો કરે છે. કાચું પપૈયું ાકમાં, તેની છી સલાડ તરીકે કે છી માં ચ ાનો લોટ ઉમેરીને સ્વાદિ ાક તરીકે પ ખાઈ કાય છે. પપૈયાના બીજ સ્વાદમાં કડવા છે તેમ છતાં એ િયાના કેટલાક દે ોમાં આ બીજનો મરીના વિકલ્પ તરીકે ઉપયોગ થાય છે. અગાઉ પપૈયામાં પુષ્કળ બીજ આવતાં પ હાલ પપૈયાની સુધારેલી આવૃત્તિમાં સીડલેસ પપૈયા મળે છે. બીજમાં પ ઔષધીય ગુ ો છે. પપૈયાના મૂળિયાને પીસીને ૫૦ ગ્રામ પા ીમાં ભેળવીને ૨૧ દિવસ સુધી સવાર-સાંજ પીવાથી કિડનીની પથરીનો નિકાલ થાય છે. પપૈયાના પાંદડા અને થઢમાંથી દોરડા તૈયાર કરવામાં આવે છે. પપૈયાના તાજા - કૂ ા પાનનું ાક કેટલાક દે ોમાં ખવાય છે. પપૈયાના પાંદડાનો ઉકાળો કે જ્યુસ ડેંગુ, ચીકુન ગુનિયા, મેલેરિયા, કેન્સર જેવા રોગોની સારવારમાં ઉપયોગ થાય છે. ઈબોલા જેવી ગંભીર બીમારીનો ઈલાજ ોધવા માટે પપૈયાના પાન અંગેના સં ોધનો કરવામાં આવી રહ્યા છે. પપૈયામાંથી કબજીયાત મટાડવા માટેની ટેબ્લેટ પ બનાવવામાં આવે છે, તો પપૈયાના ફળમાંથી મલમ જેવી પેસ્ટ બનાવવામાં આવે છે. જે કોઈ પ ઘા કે દાઝવા પર લગાડી રૂઝ લાવવા માટે ઉપયોગ થઈ રહ્યો છે.

તબીબી ાસ્ત્ર તેમજ આયુર્વેદ પ પુ િ આપતા જ ાવે છે કે પપૈયું નિયમિત રીતે ખાવાથી ભૂખ લાગે છે, પેટ સાફ થાય છે. તેથી કબજીયાત દૂર થાય છે. હરસ મટે, ત્વચા સુંવાળી રહે, કરચલી ન રહે, માથાનો દુઃખાવો મટે,

ઊંઘ લાવે. માંદી અને પથારીવ વ્યક્તિ માટે પપૈયું આ ર્વાદ સમાન ખોરાક છે. પપૈયું ખાવાથી કે તેનો જ્યુસ પીવાથી રીરમાં ક્તિ અને સ્ફુર્તિ આવે છે.

પપૈયું વજનમાં હલકું છે. લૉ-કેલેરી ડાયેટ છે. પા ી અને રેસા છે, તો સ્વાદમાં મીઠું છે. પચવામાં હલકું છે, ક્તિદાયક છે. પોટે યમની માત્રા ખૂબ છે, તો સોડિયમનું પ્રમા ઓછું છે. આયર્ન, ફોસ્ફરસ, મેગ્ને યમ તેમજ કેલ્ યમ પ છે. વિટામિનોમાં વિટામિન-A (બીટા કેરોટીન), વિટામિન C, E અને K તેમજ B-કોમ્પ્લેક્સ વિટામિનોમાં ફોલીક એસિડ ઉપરાંત આ શ્રે ીના અન્ય કેટલાક હેલ્પફુલ બી વિટામિનો છે. બીજા ઘ ાં પોષક તત્ત્વો પ છે. વિટામિન A, C, E વિ. એન્ટીઓક્સિડન્ટ છે, જે રીરને ઈમ્યુનીટી આપી રોગથી ર ા કરે છે. આપ ે કેટલાક અન્ય ફાયદા જોઈએ :

૧. હાર્ટ એટેક ન આવે : પપૈયામાં રહેલ ફાઈબર્સ (રેસા) હૃદયનું સ્વાસ્થ્ય સંભાળે છે. એન્ટી ઓક્સિડન્ટ પદાર્થો, ફોલીક એસિડ, વિટામિન C, ઈ. લોહીને ધમનીઓમાં ચરબીની ચીકા જામવા દેતું નથી. તેથી હૃદયને લોહી મળ્યા કરે, હાર્ટએટેક ન આવે. પોટે યમ ખૂબ છે, સોડિયમ ઓછું છે, તેથી બ્લડપ્રે ર વધે નહીં, હાર્ટ તંદુરસ્ત રહે.

૨. પાચનતંત્ર ક્રિયાશીલ રહે છે : પપૈયામાં પા ી, ફાઈબર્સ અને પપેઈન નામનો પાચક એન્ઝાઈમ વિ. છે. તેથી ખોરાકનું પાચન સારૂં થાય, પેટ અને આંતરડાને કોઈ સમસ્યા ઉદ્ભવે નહીં, પેટ સાફ રહે, કબજીયાત ન થાય.

૩. અસ્થિતંત્ર મજબૂત બને છે : વિટામિન-કે ની ઉ પથી હાડકાં નબળાં પડે. પપૈયામાં રહેલું વિટામિન-K ઓસ્ટીઓપોરોસીસ થવા દેતું નથી. વિટામિન-K હાડકા માટે જરૂરી કેલ્ યમનું ોષ આંતરડામાં સરળતાથી કરે છે તેમટ વિટામિન-K સમગ્ર અસ્થિતંત્રને કેલ્ યમ પ્રમા સર મળતું રહેવાની કાળજી રાખે છે અને બિનજરૂરી કેલ્ યમનો જથ્થો રીરની બહાર નીકળી જાય છે. આથી કિડનીમાં પથરી પ થાય નહીં.

૪. આંખોની સંભાળ લે છે : મોટી ઉંમર થતાં આંખોનું તેજ ઘટે છે. આ સમસ્યાને મેક્યુલર ડી-જનરે નને કાર ે છે. પપૈયામાં એન્ટી ઓક્સિડન્ટ તત્ત્વો જેવા કે વિટામિન-A અને C હાનિકારક કિર ોથી મેક્યુલા પર નુકસાન થવા દેતું નથી. આમ નિયમિત પપૈયું ખાવાથી આપ ી આંખોનું સ્વાસ્થ્ય જળવાઈ રહે છે.

૫. વાળ અને ત્વચાનું રક્ષણ કરે છે : નિયમિત અંતરે પપૈયું ખાવાથી વાળ અને ચામડીની તંદુરસ્તી સારી રહે છે. ચામડી સુંવાળી રહે તેમજ કરચલી ન પડે. વિટામિન-A, C અને E ને આભારી છે.

૬. કેન્સર ન થાય : હાર્વર્ડ યુનિવર્સિટી, યુ.એસ.એ. અને જાપાનમાં થયેલા કેટલાક સં ોધનો પરથી જા વા મળે છે કે પપૈયામાં રહેલ ફાઈબર્સ તેમજ એન્ટીઓક્સિડન્ટ પદાર્થો પ્રોસ્ટેટ, આંતરડાના કેન્સર થવા દેતા નથી.

૭. વજન કાબૂમાં રહે : પપૈયું પેટ સાફ કરે છે, કબજીયાત થવા ન દે. તેથી વજન વધતું નથી, ચરબી ઘટે છે. પપૈયું લૉ કેલરી ફુડ છે.

૮. અસ્થમા અટકાવે છે : નિયમિત પપૈયું ખાય તેના ફેફસાં મજબૂત રહે. તેથી શ્વસનક્રિયા વ્યવસ્થિત થાય અને વિટામિન-A (બીટા કેરોટીન) અસ્થમાની તીવ્રતા ઘટતા રાહત થાય છે. પપૈયાના સૂકવેલા પાનનો બારીક ભૂકો કરી સીગારેટની જેમ પીવાથી અસ્થમાના દર્દીને ફાયદો થાય છે.

૯. પપૈયું અને પ્રેગનન્સી : પ્રેગનન્સી અટકાવવા માટે અથવા ગર્ભપાત માટે કાચું પપૈયું / બીજ ખાવામાં આવે છે. સગર્ભા સ્ત્રીઓએ કાચું પપૈયું / બીજ કદાપી ન ખાવા કાર કે ગર્ભ માટે હાનિકારક છે તેમજ ગર્ભા યને પ નુકસાન થઈ કે. પપૈયું બરાબર પાકું છે તેવી ખાત્રી કરીને જ સગર્ભા સ્ત્રી, પાકું પપૈયું મર્યાદિત પ્રમા માં ખાઈ કે છે. પાકું પપૈયું સગર્ભા મહિલા તેમજ બાળક માટે નુકસાનકર્તા નથી, લાભકર્તા છે. પાકું પપૈયું રોગ પ્રતિકારક ક્તિમાં વૃધ્ધિ કરે છે, ચેપથી પ ર ા કરે છે. તેમ છતાં સગર્ભા સ્ત્રીએ તેમના ડૉક્ટરને આ બાબત અવશ્ય પૂછવું. યાદ રહે, સગર્ભા સ્ત્રીએ કાચું કે અર્ધકાચું પપૈયું બિલકુલ ન ખાવું.

૧૦. ડાયાબિટીસ અને પપૈયું : હવે તમે જા ો છો કે પપૈયામાં રેસા, મિનરલ્સ, વિટામિનો તેમજ અનેક પ્રકારના પોષક તત્ત્વો છે. સુગર પ પ્રાકૃતિક છે.

(અનુસંધાન : જુઓ પાના નં.-૧૬ ઉપર)

AFTER SHOCK SERIES - પાછોતરા કંપનો શ્રેણી
વાર્તા-૧ : દિવાલ બર્લીનની

• બલવીરસિંહ જાડેજા •

તા. ૨૬મી જાન્યુઆરી, ૨૦૦૧ના ધરતીકંપે કચ્છને જે કારમો ઘા મારેલ છે, તે કદાચ પેઢીઓ સુધી ભૂલી શકાય તેમ નથી. એ દુઃખદ યાદગીરીને ભૂલવા માટે વર્ષો પણ ઓછા પડશે. પરંતુ કુદરતના નવસર્જનના નિયમાનુસાર, ફીનીક્સ પક્ષીની જેમ રાખમાંથી બેઠા થનારા કચ્છની કચ્છીયતને સલામ કરી, પ્રેરણા લઈને સુખદ અંત સાથે દર વરસે જાન્યુઆરીમાં એક વાર્તા શ્રેણી "પાછેતરા કંપનો" – AFTER SHOCK SERIES ની શરૂઆત લેખકશ્રી બલવીરસિંહ જાડેજા કરી રહ્યા છે. તેના ભાગરૂપે આ વરસે ૨૦૧૫ના જાન્યુઆરીના કચ્છશ્રુતિના અંક માટે 'દિવાલ બર્લીનની' નામથી પ્રથમ વાર્તા આ સાથે પ્રસિધ્ધ કરેલ છે. – તંત્રી

ડૉ. મહેતા બધા દર્દીઓને તપાસી રહ્યા પછી વિચારતા હતા કે પોતાની પચાસ વરસની મનોચિકિત્સક (સાઈટ્રીઆટીક) તરીકેની કારકીર્દીમાં આજના જેવો, બે સ્ત્રીઓનો કિસ્સો ભાગ્યે જ, કદાચ નથી જ આવ્યો.

પોતાના પતિઓ સાથે આવેલી બે બહેનો, જે સગપ ે દેરા ી-જેઠા ી થતી હતી, તેમને એક સરખી, સખત હતા ા (ડિપ્રે ન)ની બીમારી. બોલવાનું સાવ બંધ. કોઈ પ વાતનો હા કે ના માં જવાબ નહીં, ફક્ત ને ફક્ત મ ીનની જેમ, જેમ કહીએ તેમ કરવાનું. લગભગ એક સરખી જ વર્ત ુંક.

આજે તો ડૉ. મહેતાએ અઠવાડિયાની દવા લખી આપ્યા પછી બીજે દિવસે, રમા અને વી ા બન્નેના પતિઓ, રમ અને વસંતને ફરી એકલા બોલાવ્યા. કાર કે પોતાની મનોચિકિત્સક તરીકેની નામનાને પડકારરૂપ આ કિસ્સાનો સુખદ ઈલાજ જ ડૉ. મહેતાને સંતોષ આપી કે. ત્યાં સુધી ડૉ. મહેતાને ચેન પડે એમ નહોતું.

બીજે દિવસે બન્ને ભાઈઓ મારફત જા વા મળ્યું કે રમા અને વી ા બન્ને બહેનપ ીઓ હેરના વિકાસ વિદ્યાલયમાં મોટી થઈ હતી. બન્નેએ ૨૬મી જાન્યુ. ના પ્રચંડ ભૂકંપમાં કચ્છના ભુજ હેરમાં બધા જ કુટુંબીઓને ગુમાવ્યા હતા. અને બન્ને કુટુંબની નિ ાનીરૂપ આ એક એક છોકરી બચી હતી. વિકાસ વિદ્યાલયના સંચાલિકા કરૂ ાબહેન દ્વારા આ બન્ને ભાઈઓ સાથે સમંતિથી લગ્ન કરાવેલા હતા. થોડા સમય પછી બન્ને મા બનવાની હતી. ત્યાં સુધી કોઈ જાતની તકલીફ નહોતી. બન્નેનું જીવન સુખરૂપ અને ઉત્સાહથી ભરપૂર હતુ. પછી એકાએક રમ અને વસંતના મા બાપે, ઘર અને મિલકતના, સરખા ભાગ પાડ્યા હતા. જેમાં બંને ભાઈઓના વિધવા ફોઈ જે બાજુના હેરમાં રહેતા હતા તેમ ે આગળ પડતો ભાગ ભજવ્યો હતો. તે પછી બંને બહેનપ ીઓ રમા અને વી ાએ એકાએક જીવનમાંથી રસ ગુમાવી દીધો હતો. અને પછી વારાફરતી બંનેને કસુવાવડ (મિસકૅરેજ) થઈ ગઈ હતી. આ હતી ડૉ. મહેતાને, બંને ભાઈઓએ જ ાવેલી વિગત.

છતાં દેખીતી રીતે ઘર અને મિલકતના ભાગલા પાડ્યા પછી, હતા ાની બિમારીએ બંને દેરા ી-જેઠા ીનો કબજો લીધો હતો કે લાગુ પડી હતી, એ હતું ડૉ. મહેતાનું તાર .

છતાં ઘર અને મિલકતના ભાગલાથી, એકાદને વધુ કે ઓછું મળવાથી અથવા બંનેને ગમતા ઘરે ા કે એવી કોઈ ચીજ એકને મળવાથી બીજાને હતા ા થાય એ સ્વાભાવિક હતું પરંતુ બંનેને એક સરખી રીતે, એક જેવી જ હતા ા અને ત્યારબાદ કસુવાવડ જે ડૉ. મહેતાને મેડિકલ સાયન્સની રીતે ઉકેલ ોધવાની સાથે - સાથે માનવીય સંબંધોને લઈને જ આ કિસ્સામાં ઊંડું ઉતરવું મુનાસિબ લાગ્યું. એટલે બંને ભાઈઓને સામેથી જ પૂછ્યું કે, "હું તમારા બન્નેના ઘરની મુલાકાતે આવી કું?"

"કેમ નહીં સાહેબ, જરૂર ખુ ીથી પધારો. અમે તો ઈચ્છીએ છીએ કે આપ કોઈ પ રીતે, રમા અને વી ાને ફરીથી સામાન્ય જીંદગી જીવતી અને પહેલાના જેવી જ

કે પહેલાથી પ વિ ેષ રીતે સાજી નરવી બનાવી દો. આપ કહે ો તે કરવા અમે તૈયાર છીએ.''

અને ડૉ. મહેતાએ પત્ની સાથે, રમ અને વસંતના ઘરની મુલાકાત લેવાનું રવિવારે ગોઠવ્યું.

પોતાની કારને બદલે, રી ામાં આડો -પાડો માં ઉહાપોહ કે ખબર ન પડે તે રીતે આવેલા ડૉ. મહેતાને જોઈને આનંદ આશ્ચર્ય પામેલા સાસુ લ મીબેન અને રમા-વી ાના સસરા વલ્લભદાસે બંનેને ઘરના પ્રવે દ્વારે જ આવકાર્યા અને મોટા દિકરા રમ ને ઘરે લઈ ગયા. જ્યાં રમા હાજર હતી.

''ક્યાં છે વસંત અને વી ા?'' શ્રીમતી મહેતાએ રમાને પૂછ્યું. રમા તો નિર્લેપભાવે નિરૂત્તર ઊભી હતી. ફક્ત એની આંખો કાંઈક કહી રહી હતી, જે ડૉ. મહેતાએ નોંધી લીધું.

''આ છે અમારા રમ અને રમાનું ઘર અને આ દિવાલની બીજી તરફ છે નાના વસંત અને વી ાનું રહેઠા . હાલ અમે બંને પતિ-પત્ની, રમ અને રમા સાથે છીએ. ત્ર મહિના પછી, વસંત અને વી ા સાથે રહેવા જતા રહી ું.'' કહીને વલ્લભદાસે ડૉ. મહેતાને પૂછ્યા વિના જ માહિતી આપી દીધી.

''ચાલો વસંત અને વી ાના ઘરે'' કહી ડૉ. મહેતા ઊભા થયા. એટલે સૌ સાથે એમને ઘરની દિવાલની બીજી તરફ ઘરની બહાર નીકળી, બીજા દરવાજાથી વસંતના ઘરે લઈ ગયા.

વસંત અને વી ા હાજર જ હતા. ડૉ. મહેતાએ નોંધ્યુ કે પોતાના, આગમનથી ન તો રમા કે ન તો વી ાના વર્તનમાં ફેર પડ્યો, પ બંનેની ભાવવિહીન આંખો, બંને રહેઠા ને અલગ પાડતી દિવાલ તરફ વારંવાર મંડાયેલી રહેતી. જેની નોંધ ડૉ. મહેતાએ ફરી વાર કરી લીધી.

સામાન્ય રીતે ચા-પા ી કે નાસ્તાના વિવેક થયા ત્યાં સુધીમાં, ચા પીતાં-પીતાં ડૉ. મહેતાએ રમા અને વી ાની (ડિપ્રે ન) હતા ાનું કાર , ચા ના ઘુંટડા સાથે દિમાગમાં પ ઉતારી લીધું હતું.

આઠ દિવસની દવા લીધા છતાં એમને ખાત્રી હતી કે કાંઈ ફેર પડવાનો નહોતો. એટલે બંને યુગલોને ફરી બોલાવ્યા, સાથે મા-બાપને પ બોલાવ્યા. બધાને બહાર બેસાડી ડૉ. મહેતાએ પોતાના શ્રીમતીની હાજરીમાં રમા અને વી ાને એકાંતમાં બેસાડી પૂછ્યું, ''બહેનો-દિકરીઓ, કદાચ અમારે દીકરી હોત તો તમારી ઉંમરની જ હોત. મને મારા અનુભવ ઉપરથી લાગે છે કે તમને ખરેખર તો કોઈ જ બિમારી નથી. તમારા બંનેના મનમા જે અજંપો છે કે કોઈ બીક છે. જે ે તમારી આ હાલત કરી છે. જુઓ કોઈ પ જાતના સંકોચ વિના પોતાના મા-બાપ પાસે, દિકરીઓ ખુલ્લા મનથી જે રીતે વાત કરે તે રીતે જે કાંઈ તમારા મનમાં હોય તે મને અને મારા પત્નીને જ ાવો.''

બંને યુવતીઓએ આંખની ભાષામાં એકબીજા સામે જોઈને વાત કરી લીધા પછી, વી ાએ દબાતા અવાજે આગળ ઝૂકી, હાથ જોડી, આંખમાં આંસુ સાથે, ડૉક્ટરને વાત કરી. ''સાહેબ, આપે કહ્યું તેમ અમને કોઈ બિમારી નથી ફક્ત અજંપો કે બીક છે કે, 'હવે ું થ ે?' એટલે જ અમે બંનેએ જીવનમાંથી રસ ગુમાવી દીધો છે અને એનું કાર છે... ફરી રડી પડેલી વી ાએ, ડૂસકા ભરતી રમા સામે જોયું.... એનું કાર છે અમારા ઘર વચ્ચેની દિવાલ જે ે અમને જુદા પાડી દીધા છે'' એટલું કહી વી ા ફરી રડી પડી.

શ્રીમતી મહેતાએ, ભરેલા જગમાંથી, પા ી ભરી બંને દીકરીઓની પીઠ પસરાવી, પા ી પાઈ ાંત કરી.

''જુઓ બેટા, મને અને ડૉક્ટર સાહેબને, તમારા મા-બાપ સમજી જે કાંઈ તમારા મનમાં હોય તે વિના સંકોચે જ ાવો. તમે ઇચ્છ ો તેમ કરી ું. તમારા પતિઓ કે સાસુ-સસરાને પ કાંઈ કરતા કાંઈ નહીં જ ાવીએ. તમને સાજી કરવાની અમારી ઈચ્છા છે...''

બંનેએ એકબીજા સામે જોઈ જા ે વિશ્વાસ બેસતો હોય તેની ખાત્રી કરી રમાએ કહ્યું, ''બહુ લાંબી વાત છે સાહેબ...'' ફરી રમા રડી પડી. વી ાએ તેને છાની રાખી વાતનો દોર પોતાના હાથમાં લઈને આગળ ચલાવ્યું.

''૨૬મી જાન્યુઆરીના ધરતીકંપમાં અમે ભુજમાં અમારા બે સિવાય, બંનેના ઘરના બધા જ સભ્યોને ગુમાવી દીધા. નાનપ માં પાડો માં રહી અમે બંને સાથે મોટા થયા. એટલે બહેનપ ીથી વિ ેષ બહેનો જેવી લાગ ી, એકબીજા પ્રત્યે હતી. કુદરતે અમને, ફક્ત અમને જ બચાવ્યા એટલે અમે બંને જ તે પછી એકબીજાનો સહારો હતા. ૧૨થી ૧૪ વરસની અમારી ઉંમર હતી. કોઈ

સંસ્થાએ, હાથ પકડીને અમને અહીં વિકાસ વિદ્યાલયમાં કરૂ ાબહેન પાસે અમને સોંપ્યા. જે સગાવહાલાઓ હતા તે પ ધરતીકંપમાં પોતાની જાત, ઘર કે કુટુંબ-મિલ્કત સાચવવામાં પડ્યા હતા. કો બચ્યું, ને કો ગયું કોઈને ખબર નહોતી. અમે બંને પ તારાજીનો ભોગ બની ગયા હોઈ ું એમ સમજી કોઈએ અમારી તપાસ કરી નહી.

કરૂ ાબહેનના વિકાસ વિદ્યાલયમાં અમે બંને ફરી નવજીવન પામ્યા અને હવે જીંદગીમાં એકબીજાથી વિખૂટા નહીં પડવાના વ લખી રતે બંધાયેલા હતા. અમારા સાસુ લ મીબાના દૂરની ઓળખા ે કરૂ ા બહેનને, પોતાના બંને દિકરાઓ માટે યોગ્ય કન્યાઓ હોય તો જ ાવવા ભલામ કરેલી. કરૂ ાબહેને અમને બોલાવી આ પાત્રો માટે જ ાવ્યું. એકજ કુટુંબમાં સાથે જ રહેવાનું અને તે પ દેરા ી-જેઠા ી તરીકે એકજ ઘરમાં તેમજ જિંદગી આખી તો વિકાસ વિદ્યાલયમાં રહેવા નહીં મળે અને ગમે ત્યારે જુદા પડવાનું થાય એના કરતાં આ વિચાર યોગ્ય લાગતાં, કરૂ ા બહેનને અમારી રતે જેમ એમને યોગ્ય લાગે તેમ કરવા સંમતિ આપી.

અમારા લગ્ન થઈ ગયા. કરૂ ાબહેને અમને કન્યાદાન આપી વિદાય આપી. હું અને રમા-અમારા પતિ સાથે અને સાસુ-સસરા સાથે ખુ હતા પ પ ... અમારા ચંપા ફોઈએ અજા તાં જ અમારા સુખી સંસારમાં આગ ચાંપી. દુનિયાદારીમાં મિલકત માટે બને છે એમ સમજી, અમારા સાસુ સસરાને સમજાવ્યું કે, તમારી હયાતી પછી બંને ભાઈઓને મિલકત કે ઘર માટે વહેંચ ીમાં દુઃખ થાય એ પહેલાં જ ઘર અને મિલકતના ભાગ પાડી નાખો. અમારી જા વિના જ અમને ખ્યાલ આવે તે પહેલા મિલકત અને ઘરના ભાગ પાડી આ દિવાલ, ફોઈના કહેવાથી ચ ાવી દીધી.

અમારી બંનેની ઈચ્છા અને અરમાનો, સાથે રહી જીંદગી ગુજારવાના સ્વપ્નાઓ આ ઊભી કરેલી દિવાલ નીચે દટાઈ ગયા. અને અમે હતા બની જીવનમાંથી રસ ગુમાવી બેઠા. "એકબીજાના સહારા વિના કેમ જીવા ે" એ અજંપાએ અમારી આ હાલત કરી. બોલવાનું બંધ થઈ ગયું. ધરતી કંપમાંથી બચ્યા પ સુખનો રોટલો મળ્યો હતો તે ભગવાન કે કુદરતને મંજૂર નથી. એટલે જુદા કરવા આ દિવાલ ચ ાવી અલગ કરી દીધા. પ એકબીજાના સહારા વિના કેમ જીવા ે?" આટલું માંડ-માંડ બોલી, વી ા ફરી રડી પડી. ડૉ. મહેતાએ ધીરે-ધીરે સ્વસ્થ થવા દીધી. પછી બંનેને પૂછ્યું. "બોલો તમે હવે ું ઈચ્છો છો, દીકરીઓ?"

"અમને જુદા પાડતી આ દિવાલ, જે ે અમારા જીવવાના અરમાન છીનવી લીધા છે. અમે જીવી ું ત્યાં સુધી કોઈ હક્ક કે મિલકત માટે કોઈ પાસે કાંઈ પ માંગી ું તો નહીં પ વિચાર પ નહીં કરીએ. મારૂં એ રમાનું અને રમાનું એ મારૂં. અમારો સંગાથ કે સધિયારો અમારી જીંદગીના અંત સુધી જળવાઈ રહે, માટે આ દિવાલ દૂર કરાવી અમારી ઉપર કૃપા કરો." કહી વી ા અને રમા ફરી ડુસકે-ડુસકે રડી પડી.

શ્રીમતી મહેતા બંને દીકરીઓની વચ્ચે ઉભી રહી બન્નેને છાતી સરસી ચાંપી છાની રાખી.

"જો બેટા, પહેલા કહ્યું તેમ અમારે કોઈ દીકરી નથી. પ આજથી તમે બંને અમારી દીકરીઓ છો. ભગવાને એક ને બદલે અમને બે-બે દીકરીઓ આપીને ભગવાને અમને ધન્ય-ધન્ય બનાવી દીધા. આજથી નહીં, અત્યારથી જ અમે બંને તમારા મા-બાપ છીએ. તમારૂં દુઃખ દૂર કરવું ડૉક્ટર તરીકેની સાથે-સાથે મા-બાપ તરીકે અમારી પહેલી ફરજ છે. જાઓ છાના રહી જાઓ. મોં ધોઈને કાંઈ જ બન્યું નથી એમ ચૂપચાપ બહાર જઈને બેસો." ડૉ. મહેતાએ પત્નીની વાતને મૂક સંમતિ આપી, બંને દીકરીઓના માથે હાથ મૂકી સ્વસ્થ કરી.

રમા-વી ાને બહાર મોકલી બંને ભાઈઓને એમના મા-બાપ સાથે ડૉ. મહેતાએ પોતાના રૂમમાં બોલાવ્યા.

"તમે સૌ રમા અને વી ાને પહેલાની જેમ સ્વસ્થ અને આનંદથી જીવતી જોવા ઈચ્છો છો? બોલો!"

ચારેય જ ા હાથ જોડી ડૉ. મહેતા દંપતીને ઓ િયાળા ભાવથી જોઈને "હા જી" સિવાય કાંઈ બોલી ક્યા નહીં.

"આજથી અત્યારથી જ અમે રમા અને વી ા બંનેને અમારી દીકરીઓ તરીકે દત્તક લઈ લીધી છે સમજ્યા!" હવે પછી અમે કહીએ એ કરવાનું છે. કાલે સવારે અમે બંને તમારે ત્યાં સવારમાંજ આવીએ છીએ. દીકરીના ઘરનું કાંઈ લેવાય નહીં એવી આપ ા સમાજની માન્યતા મુજબ કાંઈ તકલીફ લે ો નહીં. જે કાંઈ પ હ ે તે અમારે અમારી દીકરીઓને આપવાનું છે સમજ્યા. હવે ઘરે ખુ ીથી

જાઓ. મારે બીજા દર્દીઓને તપાસવાના છે.” કહી ડૉ. મહેતા હસતા - હસતા સૌને વિદાય કરવા ઉભા થાય.

નહીં કલ્પેલી વાત સાંભળી અવાક થઈ ગયેલા ચારેય જ ાને બોલવાના કે વાત કરવાના હો જ નહોતા રહ્યા.

બીજે દિવસે સવાર-સવારમાં જ ડૉ. મહેતા દંપતિ પોતાની સાથે આઠ-દસ મજૂર-સ્ત્રી-પુરૂષો, પાવડા, કોદાળી, ઘ , કો - તગારા વગેરેની સાથે બે ટ્રેક્ટરો - ટ્રોલીની સાથે દીકરીઓના ઘરે પહોંચી ગયા. જેમ પૂર્વ અને પશ્ચિમ જર્મની વચ્ચે બર્લીનમાં ઉભેલી દિવાલને જર્મનવાસીઓએ ટુકડા-ટુકડા કરીને તોડી નાખી હતી તેમ વલ્લભદાસના ઘર વચ્ચે ઉભેલી દિવાલને, બંને બાજુથી મજૂરોએ જોતજોતામાં જમીન દોસ્ત કરી નાખી. હર્ષના આંસુઓ વહાવતી ઊભેલી રમા અને વી ાને, ડૉ. મહેતાએ બંનેના હાથમાં ઘ પકડાવી દિવાલના ટુકડાઓનો ભૂકે-ભૂક્કો કરાવી, પોતે ગાડીમાં લાવેલા મીઠાઈના બોક્સથી બંને દીકરીઓની સાથે સૌને મીઠું મોઢું કરાવી, બંને દીકરીઓના હાથમાં બંધ કવર આપી બન્ને માથે હાથ મૂકી, આંખમાં હર્ષાશ્રુ સાથે પગ ઉપાડ્યા ત્યારે, બંને દીકરીઓ પોતાના નવા મા-બાપને ભેટી પડી. બંને જમાઈઓએ પ પગે લાગી આ ર્વાદ લીધા. નવા બનેલા વેવાઈ - વેવા ને રોકાઈ જવા અને જમીને જવા વલ્લભદાસ અને લ મીબેને આગ્રહ કર્યો.

પ હવે બર્લીનની દિવાલ તૂટ્યા પછી જર્મનવાસીઓ, ક્યાં કોઈની વાત સાંભળવા રોકાયા હતા. તેઓ તો દિવાલ તૂટ્યા પછી હર્ષોલ્લાસ અને ઉજવ ી કરી જીંદગીની યાદગીરી કાયમ કરવાના જો માં જેમ હતા, તેમ ડૉ. મહેતા અને શ્રીમતી મહેતા એકને બદલે બબ્બે દીકરીના મા-બાપ બન્યાની ખુ ીથી એવા તો તન અને મનથી ધરાઈ ગયા હતા કે સૌને હાથ જોડી હસતા - હસતા વિદાય થયા. ■

નવનીત ગ્રુપના ગાલા ઈન્ફ્રાનું બાંધકામ ક્ષેત્રે એક નવીન સાહસ

ટી.વી. ટાવરની સામે ‘ગાલા ઈટર્નીઆ’ તથા ‘ગાલા એમ્પાયર’નું લોન્ચિંગ

ગાલા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર લીમીટેડ — એ નવનીત ગ્રુપની કંપની છે અને તે અમદાવાદ તથા મુંબઈના ડેવલપર ગ્રુપમાં ખૂબ જ સારી નામના મેળવેલ છે.

ગાલા ઈન્ફ્રાએ અત્યાર સુધી ૪૬,૦૦,૦૦૦ ચો.ફુટ જેટલું બાંધકામ અને ડેવલપમેન્ટ, રેસીડેન્ યલ તથા કોમર્ યલ મકાનોનું કરેલ છે. તેઓના કામની ક્વોલિટી ખૂબ જ ઉચ્ચ પ્રકારની રહેવા પામેલ છે.

રવિવાર, તા. ૪-૧-૨૦૧૫ના રોજ તેઓએ ડ્રાઈવ-ઈન રોડ પર, ટી.વી. ટાવરની સામે “ગાલા ઈટર્નીઆ” તથા “ગાલા એમ્પાયર” એમ બે મલ્ટીસ્ટોરી બિલ્ડિંગની સ્કીમ લોંચ કરી કે જ્યારે અનેક હિતેચ્છુઓ અને હેરના જા ીતા મહાનુભાવો તેમને અભિનંદન આપવા ઉપસ્થિત રહેલ હતા. “ગાલા ઈટર્નીઆ” એ ૩ BHKના રેસીડેન્ યલ ફ્લેટની અને “ગાલા એમ્પાયર” એ ઓફિસને અનુરૂપ કોમર્ યલ બિલ્ડિંગની સ્કીમ છે. લોન્ચિંગ સમયે જ બંને સ્કીમમાં સારૂં એવું બુકિંગ થઈ જવા પામેલ હતું.

ગાલા ગ્રુપના હવે પછી આવનાર પ્રોજેક્ટમાં “ગાલા સેલેસ્ટીઆ” વૈષ ોદેવી ટેમ્પલ પાસે તથા “ગાલા ગ્લોરી” સાઉથ બોપલ એમ બંને સ્કીમો અમદાવાદ ખાતેની છે. જ્યારે “આઈઓરા” એ દ િ મુંબઈ તથા “ગાલા આરંભ” એ વિલેપાર્લે એમ બંને સ્કીમો મુંબઈ ખાતેની છે.

અત્યાર સુધી તેઓએ જે પ્રોજેક્ટો અમદાવાદ ખાતે પૂ ર્ કરેલ છે તે વસંત બહાર - ૧ થી ૬, ગાલા બિઝનેસ સેન્ટર - ૧ તથા ૨, ગાલા આર્ગોસ, ગાલા રેસિડેન્સી, ગાલા ઔરમ, ગાલા સ્વિંગ, ગાલા ગાર્ડનિઆ તથા ગાલા ઐરા જેવા પ્રોજેક્ટો છે.

નવનીત ગ્રુપે બાંધકામ ેત્રે થોડા સમયમાં જ જે જ્વલંત સિધ્ધિ હાંસલ કરેલ છે તે બદલ તેઓને શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ વતી ખૂબ ખૂબ અભિનંદન.

તેમના તા. ૪-૧-૨૦૧૫ના લોન્ચ થયેલ નવા સાહસ બદલ પ શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદના ખૂબ ખૂબ અભિનંદન. ■

મૌલિક વાર્તા

ડેડી, આઈ લવ યુ...!!!

• જાદવજી કાનજી વોરા - મુલુંડ (મુંબઈ) •

આજે માઈકલના આનંદનો પાર ન હતો. કેટલાયે વરસોથી સેવેલું તેનું બચપ નું સપનું આજે પૂ ર્ થયું હતું. નાનપ થી જ તે મહત્વાકાં ી હતો. બાળપ ના અતિ કઠીન દિવસોમાં પોતાના કુટુંબનું પેટ ભરવા માટે તેના પિતા મીલની નોકરી કરવા માટે રોજ ચારેક માઈલ પગે ચાલીને જતા, તે તેનાથી જોવાયું જતું ન હતું. તે પોતાના પિતાને ખૂબ જ પ્રેમ કરતો હતો. છ ભાઈ બહેનો અને માતા-પિતા એમ આઠ જ ના પરિવારનું ભર પોષ   કરવા માટે માતા અને પિતા બંનેને તનતોડ મહેનત કરતા જોઈને નાનકડા માઈકલને વિચાર આવતો કે ક્યારે તે મોટો થાય અને પોતાના માવિત્રોને જગતની સહુથી મોંઘી એવી બી.એમ.ડબલ્યુ. કારમાં બેસાડીને તેમને   હેરની સફર કરાવે. હા, તેનું પૂ ર્ થયેલું સ્વપ્ન જોવા માટે હવે જો કે તેના માતા-પિતા તો આ જગતમાં રહ્યા ન હતા. હવે તેના કુટુંબમાં ફક્ત તેની પત્ની તથા જેને તે બહુ જ પ્રેમ કરતો હતો એ નાનકડો વહાલો પાંચ વરસનો પુત્ર જોન રહ્યા હતા. ો રૂમમાંથી હમ ાં જ તેને પોતાની નવી નક્કોર બી.એમ.ડબલ્યુ.નો કબજો મળ્યો હતો. આનંદથી તે ફુલ્યો સમાતો ન હતો. પોતાને તે પૃથ્વી ઉપરના સહુથી સુખી માનવી તરીકે નિહાળી રહ્યો હતો. પરંતુ, કાળના ગર્ભમાં ું છુપાયું છે તેની કોને જા   છે?

આજે સંધ્યાકાળે પોતાની પત્ની તથા વહાલા પુત્ર જોનને નવી કારમાં બેસાડીને લાંબે સુધી કાર હંકારીને   હેરની સહુથી મોંઘી હોટેલમાં કેન્ડલ લાઈટ ડીનર માટે લઈ જવાનો તે ે પ્લાન કર્યો હતો. પોતાના ભવ્ય બંગલામાં તે આનંદથી ઘુમી રહ્યો હતો. ઓચિંતા જ તેની નજર બંગલાના ગેરેજમાં ઉભેલી પોતાની કાર પર પડી. અરે, આ ું? નાનકડો જોન હાથમાં પથ્થર લઈને નવી બી.એમ.ડબલ્યુ. ઉપર મસ્તીથી કાંઈક લિસોટા કરી રહ્યો હતો. ખલ્લાસ, માઈકલનું મગજ છટક્યું અને ગુસ્સાનો પાર ન રહ્યો. ભગીરથ પ્રયત્નો પછી પૂ ર્ થયેલ પોતાના જીવનનું સ્વપ્ન જા ે કે રોળાતું હોય એવું લાગ્યું. દોટ મુકીને હાથમાં પથ્થર આવ્યો.... લીધો અને જોનના હાથ ઉપર ધાડ ધાડ કરતાં ઉગામ્યો. બિચારો જોન ચીસો પાડી રહ્યો હતો અને માઈકલ તેના હાથની આંગળીઓ ઉપર પથ્થર ઝીંક્યે જતો હતો. ક્રોધમાં આવેલા મનુષ્યના હાથે ું કૂકર્મો નથી થતા! થોડીક વારની બુમાબુમ પછી હવે માઈકલને ભાન આવ્યું. તે તથા પુત્ર બંને રડી રહ્યા હતા. ગુસ્સાથી ઘવાયેલા જોનને તુરંત જ હોસ્પિટલમાં ખસેડવો પડ્યો. ઓપરે ન થીયેટરમાં લાંબા ઓપરે ન પછી જોનને બહાર લાવવામાં આવ્યો. જોન બચી તો ગયો હતો પ ...તેની પાંચેય આંગળીઓ કાપી નાખવામાં આવી હતી. થોડીક વાર પછી ભાનમાં આવતાં જોનની આંખો ખુલી. અત્યંત ઢીલા અવાજે તે ે પોતાના પિતાને કહ્યું, **"ડેડી, આઈ લવ યુ. મને માફ કરો. મેં તમારી ગાડી ખરાબ કરી પણ તમે ચિંતા કરતા નહીં. હું ઘરે ચાલીને મારી પીગ્ગી બેંક તમને આપી દઈશ. એમાં રહેલા પૈસાથી તમે તમારી કાર રીપેર કરાવી લેજો."** પાંચ વરસનો નાનકડો બાળક પોતાના પિતાને કાર સમારવા માટે સલાહ આપી રહ્યો હતો. પિતા રડી રહ્યા હતા. ત્યાં જ જોનની નજર પોતાની કપાયેલી આંગળીઓ ઉપર પડી. અને પિતાને પુછી બેઠો, **"ડેડી મારી આ આંગળીઓ હવે પાછી ક્યારે ઉગશે?"** ધ્રૂસકે ધ્રૂસકે રડી રહેલા બિચારા પિતા હવે નિદોર્ષ જોનને ું જવાબ આપે? જોનનો પોતાના પિતા ઉપરનો વિશ્વાસ હવે ડગમગી ગયો હતો. જગતમાં પોતાને સહુથી વધારે સુખી માનતો માઈકલ હવે પોતાને સહુથી દુઃખી માની રહ્યો હતો. ગુસ્સામાં આવીને આચરેલા એક કૃત્યનું કેવું ભયાનક પરિ ામ!

અઠવાડિયાના હોસ્પિટલાઈઝે ન પછી આજે જોનને ઘરે લાવવામાં આવ્યો હતો. થોડાક   ાંત થયા પછી હવે માઈકલને પોતાની બી.એમ.ડબલ્યુ. યાદ આવી. મન ખિન્ન થઈ ઉઠ્યું. ગુનાહિત માનસ સાથે તે ગેરેજમાં પડેલી દુનિયામાં સૌથી મોંઘી એવી પોતાની કાર તરફ આગળ વધ્યો. જોનએ કાર ઉપર જે લીસોટા પાડ્યા હતા એ તરફ નજર પડી. ત્યાં એ ે જે જોયું એ જોઈને તે ધ્રૂસકે ધ્રૂસકે પૉક માંડીને રડવા લાગ્યો. જોનના લીસોટા અલગ પ્રકારના હતા. ત્યાં જોનએ લખ્યું હતું, **'ડેડી, આઈ લવ યુ!!' હવે માઈકલ શું બોલે?????**

ક્રોધ એ સર્વ પાપોનું મુળ છે. ક્રોધનું પરિ ામ અત્યંત ગંભીર હોય છે. જીવનમાં બનતી પ્રત્યેક ઘટનાને ખૂબ જ હળવેકથી, ભારે-ભરખમ અસર લીધા વિના પસાર કરી દેતાં જેને આવડે તે જ મા સ સુખી થઈ   કે છે. કોઈ પ   ઘટનાને હળવા થી લેવાથી જબ્બર નુકસાન થતું અટકી જાય છે. બી.એમ.ડબલ્યુ. કાર તો બીજી આવી   ક ે પ , જોનની કપાયેલી આંગળીઓ? પુત્રનું ભાંગી ગયેલું દિલ? પોતાના પ્યારા માસુમ પુત્રનો ડગમગી ગયેલો વિશ્વાસ હવે કેવી રીતે પાછો આવ ે? **ઢોળાયેલા દુધ ઉપર જેમ અફસોસ કરવાથી કંઈ જ વળતું નથી એમ એક વખત ક્રોધ કર્યા પછી એના પરિણામો ભોગવ્યા સિવાય પણ કાંઈ જ બાકી રહેતું નથી.** ચાલો, હવેથી ક્રોધને સ્થાને ્માને સ્થાન આપીએ અને અન્યોને તો   ાતા પમાડીએ જ, પ , આપ ે પોતે પ   ાતાનો અનુભવ કરીએ!!!! ■

શબ્દોની કમ્પ્યુગ્રાફી – (૯)

• તુલસીદાસ કંસારા •

• હાર્ડવેર : Play Station Kiosk

કીઓસ્ક બ્દ તુર્કીના કોસ્ક (kosk) પરથી આવેલ છે જેને પર્સીયનમાં કુસ્ક કહેવાતું. જેનો અર્થ થાય છે નાના બગીચામાં બનાવેલ પેવેલીયન ('સહેલીયોંકી બારી' જેવું જે ઉદયપુરમાં તેમજ ભુજના રદબાગમાં કદાચ જોવા મળે છે) અને પશ્ચિમી દે ોમાં તેને બુથના પર્યાય તરીકે પ વાપરવામાં આવે છે.

અહીં ચિત્રમાં દ ર્વિલ ઈલેક્ટ્રોનીક કીઓસ્ક (કે કમ્પ્યૂટર કીઓસ્ક અથવા ઈન્ટર-એક્ટીવ કીઓસ્ક)માં કમ્પ્યૂટરનો એક ટર્મિનલ રાખવામાં આવેલ હોય છે અને તેના કીઓસ્ક સોફ્ટવેરની ડિઝાઈન એવી રીતે બનાવાયેલ હોય છે કે વપરા કર્તા તેમાં કોઈ ફેરફાર ન કરી કે.

આવા પે-સ્ટે ન તરીકે ઓળખાતા કીઓસ્ક તમને રેલ્વે સ્ટે ન, બસ સ્ટે ન, મૉલમાંની મોટી દુકાનોમાં, વિગેરે સ્થળોએ જોવા મળે છે. આ કીઓસ્કને વેન્ડિંગ મ ીન તરીકે પ ઓળખવામાં આવે છે, જ્યાંથી તમને ન્યુઝ પેપર્સ, સીગારેટસ, ઠંડા પી ીની બોટલ્સ, વિગેરે અનેક વસ્તુઓ સિક્કો કે કાર્ડ નાખી, વસ્તુ પ્રમા ે પેમેન્ટ કરીને તેજ મ ીનમાંથી જોઈતી વસ્તુ જાતે લઈ કાય છે. વચ્ચે કોઈ વ્યક્તિની જરૂર પડતી નથી.

• સોફ્ટવેર : Quick Time

નામ જ દ ર્વિ છે તેવી રીતે, ક્વિક ટાઈમ એટલે તુરત જ ઉપયોગમાં લઈ કાય તેવું આ સોફ્ટવેર-પ્લેયર એપલ ઈન્કોર્પોરે ન દ્વારા ડેવલપ કરવામાં આવેલ છે. આ મલ્ટીમીડિયા ફ્રેમવર્ક માટેનું સોફ્ટવેર ડિજીટલ વીડિયો, પિક્ચર્સ, સાઉન્ડ કે પેનેરોમીક ઈમેજીસ જેવા અનેક ફોર્મેટને હેન્ડલ કરવા માટેની ામતા ધરાવે છે. તેનું ક્લાસીક વર્સન વિન્ડોઝ એક્સ-પી અને મેક ઓએસ એ ા લીયોપાર્ડ ઓપરેટીંગ સિસ્ટમો પર ચલાવી કાય છે.

આ આઈકન (ચિત્રમાં આપેલ છે તે) કે લોગો ના ઈન્ટેલેક્ચ્યુલ પ્રોપર્ટી રાઈટ્સ - હક્કો - એપલ ઈન્કોર્પોરે ન ધરાવે છે પરંતુ તે કોઈ પ એવા લેખમાં વાપરી કાય છે જે એપલ કંપનીના માર્કેટ ેર કે તેની ખ્યાતિને નુક ાનકર્તા ના હોય. તમારા પર્સનલ કોમ્પ્યુટર ઉપર પ તે ચલાવી કો છો પરંતુ તે માટે તેના ડ્રાઈવરની જરૂર રહે છે જે ડાઉનલોડ કરવું પડે. ૧૯૯૧ના ડિસેમ્બર મહિનામાં બહાર પાડવામાં આવેલ આ સોફ્ટવેર ને ૧૯૯૮માં આઈએસઓ સ્ટાન્ડર્ડ એપ્રુવલ આપેલ છે અને ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૪થી તેનું સ્ટેબલ વર્ઝન બહાર પડેલ છે.

• ઈન્ટરનેટ : Air Drop

હવામાંથી પડવું એટલે એરડ્રોપ. આ બ્દનો ઉપયોગ એપલ ઈન્કોર્પોરે ને પોતાની ફાઈલ ટ્રાન્સફર માટેની એક સર્વિસનું નામ તરીકે કરેલ છે. જુલાઈ ૨૦૧૧થી અસ્તિત્વમાં આવેલ આ એરડ્રોપ ઈમેઈલ કે અન્ય જથાબંધ માહિતીઓને સ્ટોર કરતી ડિવાઈસ વિના ઉપયોગમાં લઈ કાય છે. આ ઍડ-હોક સર્વિસ એપલ ઈન્કોર્પોરે ને વિકસાવેલ છે જે તેમની ઓપરેટીંગ સિસ્ટમ પૂરતી મર્યાદિત છે.

આ સર્વિસનો ઉપયોગ માત્ર મેક કોમ્પ્યુટર કે મોબાઈલ ડિવાઈસ ઉપર જ કરી કાય છે. તેની ઓપરેટીંગ સિસ્ટમ એ ા માત્ર વાઈ-ફાઈ થકી ચાલે છે અને જ્યારે તેની આઈઓસ તરીકે ઓળખાતી સિસ્ટમ વાઈ-ફાઈ તેમજ બ્લુટુથ બન્ને પર ચાલે છે. અત્યારે તેની ફાઈલો ટ્રાન્સફર કરવા માટે સાઈઝની કોઈ મર્યાદા નથી. એપલના વપરા કર્તાઓ તો કહે છે કે એક આખી મૂવીની ફાઈલ જે ૧૦ જીબી જેટલી હોય છે તે પ તેઓએ એરડ્રોપ મારફતે કોઈપ જાતની અડચ વિના ટ્રાન્સફર કરેલ છે. માત્ર તેની એકજ મર્યાદા છે કે બન્ને કોમ્પ્યુટરો ૧૦ મીટરની રેન્જમાં હોવા જોઈએ. આને કાર ે બહુજ ઓછા લોકો આ સગવડનો ઉપયોગ કરે છે. ■

ગાંધીનગર ગાથા

● શ્રીમતી વર્ષા જે. મહેતા ●

સરસ્વતી સન્માન અને સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ

તા. ૨૩-૧૨-૨૦૧૪ રવિવારના રોજ ગાંધીનગર કચ્છ મિત્ર મંડળ દ્વારા કડી કેમ્પસ, નાથીબા હોલ ખાતે સરસ્વતી સન્માન અને સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં ગાંધીનગર સ્થિત કચ્છી ભાઈ-બહેનોએ ઉત્સાહપૂર્વક હાજરી આપી ભાગ લીધો હતો. ગાંધીનગર કચ્છ મિત્ર મંડળે ગાંધીનગરમાં પોતાની આગવી ઓળખ ઊભી કરી છે. આ મંડળ તરફથી વર્ષ દરમ્યાન વિવિધ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવે છે. જેના ભાગરૂપે આ વર્ષે ૫ સરસ્વતી સન્માન અને સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. જેની વિગત નીચે મુજબ છે. કાર્યક્રમની રૂઆત દીપ પ્રાગટ્યથી ઉપસ્થિત મહાનુભાવો દ્વારા કરવામાં આવી હતી. શ્રીમતી પ્રજ્ઞાબેન જોષી અને શ્રીમતી મનીષાબેન ત્રિપાઠીએ શ્લોકગાન કર્યું હતું. વર્ષ ૨૦૧૪ના તમામ દિવંગત આત્માઓ માટે બે મિનિટનું મૌન રાખવામાં આવ્યું હતું. કુ. વેદા પંડ્યા અને કુ. ક્વીન્સી ઠક્કરે સ્વાગત ગીત રજૂ કર્યું હતું. આ પ્રસંગે અમદાવાદ કચ્છી સમાજના અગ્ર ી શ્રી ઘનશ્યામભાઈ ઠક્કરે ખાસ હાજરી આપી હતી. ગાંધીનગર સ્થિત કચ્છીઓની માહિતી આપતી લઘુ નિર્દે કાનું વિમોચન જા ીતા કચ્છી અગ્ર ી શ્રી એચ. કે. સાવલાના હસ્તે કરવામાં આવ્યું હતું. શ્રીમતી વર્ષાબેન મહેતાએ મંડળની પ્રવૃત્તિઓનો અહેવાલ રજૂ કર્યો હતો. શ્રી ઘનશ્યામભાઈ ઠક્કર, શ્રી એચ. કે. સાવલા, શ્રી માવજીભાઈ રંગા ી (પ્રમુખશ્રી), શ્રી નિલેન્દુ વોરાના હસ્તે તેજસ્વી તારલાઓને રોકડ પુરસ્કાર અને પ્રમા પત્રથી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા. શ્રી અમરીષભાઈ મહેતાના સ્મર ાર્થે તેમના પુત્ર ચેતન દ્વારા અપાતો 'આઉટ સ્ટેન્ડિંગ ઍચિવમેન્ટ કચ્છી ઓફ ધ યર - ગાંધીનગર'નો ઍવોર્ડ **શ્રીમતી મનીષાબેન ત્રિપાઠી**ને તેમની રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય વિ સિદ્ધીઓ બદલ શ્રીમતી વર્ષાબેન અને શ્રીમતી િલ્પા મહેતાએ એનાયત કર્યો હતો.

પ્રમુખ શ્રી માવજીભાઈએ આગામી કાર્યક્રમોની રૂપરેખા આપી હતી. ઉપસ્થિત મહાનુભાવોએ પ્રાસંગિક ઉદ્‌બોધન કર્યું હતું. ત્યારબાદ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા.

કાર્યક્રમના તમામ કલાકાર ભાઈ બહેનોને શ્રી પૃથ્વીભાઈ ાહ તેમજ શ્રી ઘનશ્યામભાઈ ઠક્કર તરફથી ઈનામો આપવામાં આવ્યા હતા. તેજસ્વી તારલાઓને શ્રી બકુલે ભાઈ ધોળકિયા તરફથી સ્વામી વિવેકાનંદના પુસ્તકો આપવામાં આવ્યા હતા. આભારવિધિ શ્રી નીલેન્દુભાઈ વોરાએ કરી હતી. કાર્યક્રમની સફળતા માટે શ્રી રિદ્ધી ભાઈ જો ી, કુ. દિ ા જો ી, દિપક તન્ના, વ િ ગોર, કેયૂર ભટ્ટ, જીલુભા ધાધલ, અ ાયભાઈ રા ા તેમજ દરેક સેક્ટરના પ્રતિનિધિ ભાઈ-બહેનોએ પોતાનો અમૂલ્ય ફાળો આપ્યો હતો. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન કવિશ્રી જગદી ગોરે (રમાળ) કર્યું હતું.

શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદનાં પ્રમુખ શ્રી અ ોકભાઈ મહેતા તેમજ માનદ્ મંત્રી શ્રી ભરત ઓઝા સંજોગોવસાત આ કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહી કેલ નહોતા. તેમ ે કાર્યક્રમની સફળતા માટે હાર્દિક ુભેચ્છાઓ પાઠવેલ હતી.

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર શહેર સમાજ, ગાંધીનગરના ઉપક્રમે યોજવામાં આવેલ રમતગમત સ્પર્ધા

(ભરતભાઈ પોકાર દ્વારા)

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર હેર સમાજ - ગાંધીનગરના ઉપક્રમે તા. ૨૧-૧૨-૨૦૧૪ના રોજ બલરામ ભવન, સેક્ટર - ૧૨, ગાંધીનગર ખાતે સવારે ૮.૩૦ કલાકથી રમતગમત સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવેલ હતું.

આ રમતગમત સ્પર્ધામાં ૧૦૦ મીટર દોડ, લાંબી કુદ, ગોળા ફેંક, કોથળા દોડ, લીંબુ ચમચી, સંગીત ખુર ી, રાઈફલ ૂટીંગ, મટકા ફોડ તેમજ વન મિનિટ ગેમમાં ભાઈઓ માટે પ્લાસ્ટીકના બકેટમાં બોલ નાખવા, કેટના પાના કલર પ્રમા ે ક્રમમાં ગોઠવવા, ગ્લાસનું પિરામીડ બનાવવું, બલુન ફુલાવી તોર બનાવવું અને પગે દોરી બાંધવી તેમજ બહેનો માટે પ્લાસ્ટીકનાં બકેટમાં બોલ નાખવા, જુદા જુદા કલરના મોતીડા અલગ કરવા, લોટ ફુંકીને ચોકલેટ કાઢવી, દિવાસળીના ખાલી બો ામાં દિવાસળી ગોઠવવી અને પગે દોરી બાંધવી જેવી રમતોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જુદી-જુદી સ્પર્ધામાં કુલ ૨૨૧ સ્પર્ધકોએ ભાગ લીધો હતો. આ પ્રસંગ માટે દાતા તરીકે શ્રી કનુભાઈ ગંગારામભાઈ ચોપડા અને શ્રી પ્રકા અંબાલાલ ચોપડા સમાજને ઉપલબ્ધ થયા હતા. આ રમતગમત સ્પર્ધાના વિજેતાઓને દાતાશ્રીઓના હસ્તે સ્મૃતિભેટ અર્પ કરવામાં આવેલ. આ રમતગમત સ્પર્ધાનું સફળ આયોજન રમતગમત મંત્રીશ્રી કીર્તિભાઈ લીંબા ી તથા સહ રમતગમત મંત્રીશ્રી હરે ભાઈ સેંધા ીએ કર્યું હતું.

ઈશ્વરનો માસ્ટર સ્ટ્રોક : મોત

દુનિયાનો સૌથી સારો સંચાલક જો કોઈ હોય તો એ ઈશ્વર છે. એણે પૃથ્વીની રચના કરી, માણસોની રચના કરી, ઝાડ-પાન, ફળ-ફૂલ, નદી-નાળા, પહાડો - ઝરણાં અને પશુ-પક્ષીની રચના કરી અને આ તમામના જીવનનું સંચાલન પણ એ બહુ સિફતથી કરે છે. પણ સંચાલનમાં એણે મૃત્યુ નામે એક શરત ઉમેરીને માસ્ટર સ્ટ્રોક માર્યો છે. જો મૃત્યુ જ ના હોત તો એની બધી રચનાઓ વ્યર્થ જાત અને પૃથ્વી પર અંધાધૂંધી ફેલાઈ જાત. વિચાર કરો, જો ઈશ્વરે મરણની રચના જ ના કરી હોત તો આજે આપણાં દાદા-દાદી, એમના દાદા-દાદી, એમનાંય દાદા-દાદી અને એમનાંય પૂર્વજો જીવતા હોત. આપણા જ નહીં, આખી દુનિયાની તમામ પેઢીઓ જીવતી હોત. જો એવું થાત તો વિચાર કરો કે પૃથ્વી પર જીવવાનું કેટલું અઘરૂં થઈ પડત. જો ખરેખર જો કોઈ મરે જ નહીં એવી વ્યવસ્થા હોત તો એના જેવી બીજી કોઈ અવ્યવસ્થા ઊભી થાત જ નહીં. માટે જ સમજદાર લોકોને મરણ સામે કોઈ વાંધો ના હોવો જોઈએ. ઈશ્વરના આ માસ્ટર સ્ટ્રોકને માર ગણીને નહીં પણ માન ગણીને માણવો જોઈએ.

પ્રતિભાવ

★ "કચ્છશ્રુતિ" ડિસેમ્બર-૨૦૧૪નો અંક મળેલ છે. ખૂબ સુંદર લાગ્યો. અમદાવાદમાં અતિથિ ભવન - હોસ્ટેલ સુવિધા, અમદાવાદનું અનોખું નજરા ું, કચ્છ હવે 'સજા' અને 'મજા'નો મુલક, બ્દોની કોમ્પ્યુગ્રાફી, ઉપરાંત કવિવર દુલેરાય કારા ી ફાઉન્ડે ન ક્યારે? એ માહિતી ખૂબ જ સુંદર અને ઉપયોગી બની રહે તેવી રહી. કારા ી જયંતીની ઉજવ ી સ્વ. અતુલ મહેશ્વરી 'વીર' લેખક - કવિમંડળ - કચ્છ કલાનિધિ સંસ્થા ગાંધીધામ ખાતે ઉજવવામાં આવી હતી. આમ, કચ્છ ખાતે કારા ીની જયંતી અને તાબ્દીઓ વિવિધ રીતે અન્ય સંસ્થાના સહયોગથી ઉજવવામાં આવી છે. જેમાં આ લખનાર પ હાજર હતા અને માહિતી જા ી છે. ત્યારે કવિવર કારા ી ફાઉન્ડે ન બને એ કચ્છ ખાતે ખૂબ જ જરૂરી છે. કચ્છી અકાદમી કે અન્ય કચ્છની સંસ્થાઓના સહયોગથી રચાય તેવા પ્રયત્નો કચ્છીના સહભાગી થાય તે જરૂરી છે.

આમ ડિસેમ્બર-૨૦૧૪નો અંક ખૂબ જ ગમ્યો. માહિતીસભર લાગ્યો. સહભાગી સંપાદક ટીમને અભિનંદન સાથે પ્રગતિની ુભેચ્છા સહ.

દિલીપ કે. આચાર્ય 'દિલકશ' - ભુજ, કચ્છ.
મો. ૯૯૨૫૪ ૨૬૯૮૮

કચ્છી માડુ

કચ્છડો મુંજો મીઠડો મુલક,
જીવ પ્રાણ કનાં પ્યારો આય,
મીઠી જિભાન મીઠા માડુ,
મીઠી મિટ્ટીજી સોડમ આય,
કચ્છી માડુ મનજા વડા,
ઈનજી ખુમારી ન્યારી આય.
પરદેશમેં કચ્છી માડુજી,
મડધાનગી વખરાણી આય.
તંગી ભલે આય પાણીજી,
સાંખ બોરી વખણાણી આય,
ગમે તેડી આફત અચે તોય,
અકલ ઈનજી શાણી આય.
કચ્છી માડુજી સખાવત તાં,
ધુનિયામેં વખણાણી આય.
પિંઢ ભલે ભૂખ્યો સુમધો પણ
મેંમાણીમેં ડાની આય.
'અલ્પ' કચ્છડો આય સૂકો મુલક,
પણ પાણી વારી જવાની આય.
ટાણુ અચે તડેં કચ્છી માડુજી
મડધાઈ વખણાણી આય.

મુકુંદ કે. મહેતા 'અલ્પ' - આદિપુર, કચ્છ

મહિલા વિશ્વ

• રેખાબેન શુક્લ - અમદાવાદ •

શાકનો રાજા – બટાટા

બટાટાનું માદરે વતન દિ અમેરિકા છે. ત્યાંથી તેના બીયા યુરોપમાં ગયા અને ત્યાંથી ભારતમાં આવ્યા છે. પહેલાં તો તે પહાડોમાં જંગલી રૂપે ઉગતા હતા. તત્પશ્ચાત લગભગ ૨૦૦૦ વર્ષથી તેની ખેતી કરવામાં આવે છે. આજે તો બટાટા ગૃહિ ીઓનાં એટલાં પ્રિય થઈ પડ્યાં છે કે તે આપ ા ભોજનનું મહત્ત્વનું અંગ બની ગયા છે. બટાટા – ાકોનો - રસોડાનો રાજા છે. જગતમાં બટાટાનું જે મહત્ત્વ છે, તેટલું બીજા કોઈ ાકનું નથી. બીજા ાકોની માફક તે જલ્દી ખરાબ નથી થઈ જતા અને લાંબા વખત સુધી સારા રહી કતા હોવાથી, ઘ ા વખત સુધી ન બગડવાનાં ગુ , પૌ ીક મૂલ્ય તથા અનેક જાતની ભિન્ન ભિન્ન વાનગીઓ બનાવવામાં ઉપયોગી હોવાથી બટાટાનું સામ્રાજ્ય વધુને વધુ ફેલાતું જાય છે. બટાટા જમીનમાં થતા હોવા છતાં પ મગફળીની જેમ કંદ નથી કાર કે બટાટાના છોડમાંથી દાંડી થઈ, દાંડીમાંથી ાખાઓ નીકળી તે જમીનમાં ઘૂસી કંદ પેઠે ફૂલે છે. અર્થાત્ બટાટા એ Stem tuber છે, નહિં કે Root tuber. એટલે બટેટાને સૌ કોઈ પોતાના ખોરાકમાં સ્થાન આપી કે છે.

બટેટા સંબંધી શું ધ્યાનમાં રાખશો?

★ જે ખેતરોમાં કૃત્રિમ ખાતર નાખવામાં આવ્યું હોય તે બટેટા ન ખાવા.

★ બટાટા મોટા, સહેજ રતા પડતાં અને જરાયે છોલાયેલા ન હોય તેવા જ ખરીદવા, બટાટીઓ નહીં.

★ લીલા રંગના ડાઘવાળા બટેટા ન ખરીદવા, ન ખાવાના ઉપયોગમાં લેવા.

★ બટેટાને પ્રકા માં ન રાખવા, બલકે અંધારામાં રાખવા. નાછૂટકે પ્રકા માં જ રાખવા પડે તેમ હોય તો ઉપર ટાટીયું ઢાંકી રાખવું.

★ તાજા, તરતના ખોદેલાં બટાટા ઉપયોગમાં ન લેવા.

★ સારી રીતે પુ થયેલા મોટા બટાટા જ પસંદ કરવા.

★ બટાટાને ગરમા ગરમ રાખમાં બાફીને ખાવાથી તે ખૂબ સ્વાદિ લાગે.

★ રાખમાં બાફવાનું ક્ય ન હોય તો કૂકરમાં બાફીને ખાવા.

★ બટાટાને ઠંડા પા ીમાં બાફવા ન મૂકવા પ પા ી ઉકળ્યા પછીથી બટેટા નાખવા. પછી તેને ઢાંકી દેવા. ખુલ્લા ઢાંક્યા વિના બાફવાથી ઘ ી ક્તિ ઓછી થઈ જાય છે.

★ બટાટા બાફવા માટે પા ી જોઈતું જ લેવું. કદાચ પા ી વધુ પડતું બાકી રહે (બાફતાં) તો તેનો બીજા ાકમાં ઉપયોગ કરવો. બાફેલા પા ીમાં અગત્યના ખનીજ ારો ઉતરી આવે છે. આ પા ી પીવાથી સંધિવા મટી જાય છે. તેમાં રહેલાં એટલા બધા ારોને ફેંકી ન દેવાય.

★ બટાટાને વધુ વખત ન ઉકાળવા. બફાઈ ગયા પછી તેને પા ીમાંથી બહાર કાઢી લઈ, છાલ સાથે જ રહેવા દેવા અને રાંધતી વખતે જ છાલ કાઢવી. પહેલેથી જ છાલ કાઢીને રાખી મૂકવાથી એનો સ્વાદ બગડે છે.

★ બટાટામાં પોટે યમ સોલ્ટ્સ જેવા અગત્યનાં ારો હોવાથી તે એસીડીટી અટકાવે છે તથા સંધિવા અમ્લપિત્તમાં તે ઉપયોગી છે.

★ ઉપરની રીતે બાફેલા બટાટા સુપાચ્ય છે.

★ બટાટા ઘી માં તળવાથી તે ઘ ું ઘી પોતાનામાં સમાવી કવાનાં કાર ે ઘી માં તળેલા બટાટા ખૂબ પૌ ીક બને છે તેમજ સ્વાદમાં પ સારા લાગે છે. અને ચરબીનો ઘ ો ભાગ અંદર પ્રવે ે છે.

★ બટાટાનું પ્રોટીન બહુ ઊંચા પ્રકારનું છે.

★ બટાટામાં સ્ટાર્ચ મુખ્ય હોવાથી બટાટા ખાઓ ત્યારે ભાત ન ખાઓ. ભાતનો બચાવ કરવા બટાટા ક્કરીયા ઘ ા ઉપયોગી છે.

★ બાળકોને ક્તિ મળી રહે તે માટે રોજ બટેટા

આપવા સારા છે. બટાટામાં વિટામિન સી સારા પ્રમા માં છે. બટાટા પૌ ીક છે એટલે તે આયર્લેન્ડનો રાષ્ટ્રીય ખોરાક ગ ાય છે.

- ★ નદીના ભાઠામાં થયેલા બટાટા - ગુજરાતના ડીસાનાં બટેટાં સારા છે.
- ★ બટાટાની અનેક જાતની વાનગીઓ બનતી હોવાથી તેને ખોરાક તરીકે અપનાવવા જેવા છે.
- ★ બટાટા બફાતા હોય ત્યારે તેમાં કૂકિંગ તેલનાં થોડા ટીપા નાખવાથી જલ્દી બફાય છે.
- ★ જૂના બટાટા બાફતી વખતે લીંબુનો રસ નાખવાથી બટાટા સફેદ થ ે.
- ★ બટાટા બાફતી વખતે તેમાં થોડાં ટીપા વિનેગાર નાખવાથી બટાટા ફાટ ે નહીં તથા તેની સફેદી પ જળવાઈ રહે ે.
- ★ બાફતી વખતે તેમાં થોડું મીઠું નાખવાથી તે ફાટ ે નહીં તથા છાલ ઉતારવામાં પ સરળતા રહે ે.
- ★ બટેટા પોચાં ન પડે તે માટે તેને જાળીવાળું ઢાંક ઢાંકવું.
- ★ બટાટા કાપીને મીઠાવાળા પા ીમાં રાખવાથી તેનાં વિટામિનો જળવાઈ રહે છે.
- ★ સમારેલાં બટાટા ફટકડી મિશ્રીત પા ીમાં રાખવાથી કાળાં નહીં પડે.
- ★ બટાટાને ઑવનમાં બૅક કરતાં પહેલાં તેને ૧૫ મિનિટ ઉકળતાં પા ીમાં રાખો. આમ કરવાથી બૅક થવાનો અડધો સમય બચ ે.
- ★ બટાટાને લાંબા સમય સુધી તાજા રાખવા તેની સાથે હળદર તથા લસ ની ગાંઠ રાખો.
- ★ બટાટા નવા હોય ત્યારે તેને બાફતી વખતે તેમાં થોડાં ફુદીનાનાં પાન નાખવાથી તેમાંથી માટીની વાસ નહીં આવે.
- ★ બટાટાના ાકમાં એલચીનો ભૂકો નાખવાથી ાક વધુ સ્વાદિ બન ે.
- ★ બટાટા - ફ્લાવરને બાફતી વખતે તેમાં સરકાનાં થોડાં ટીપા નાખવાથી ાકની સફેદી જળવાઈ રહે ે.
- ★ બટાટાનું રસાવાળું ાક બનીને તૈયાર થઈ ગયા પછી તેમાં ફુદીનાનું ચૂર નાખવાથી ાકની સોડમ વધ ે.
- ★ લીલા પડતી છાલવાળા બટાટા ન ખરીદો. આવા બટેટા કડવા હોય છે તેમજ આવા બટેટા નુકસાનકારક પ હોય છે.
- ★ બટાટા બરાબર ધોઈ તેને પા ીમાં બાફતી વખતે થોડું દૂધ ભેળવવાથી બટાટાનો રંગ સફેદ બન ે.
- ★ બટાટામાં ફુટી નીકળતી ગાંઠ રોકવા બટાટા સાથે સફરજન રાખો.
- ★ બાફેલા બટાટાના છુંદાને થોડો સમય ફ્રીજમાં મૂકી રાખી, પછી પેટીસ બનાવવાથી બટેટાની ચીકા ઓછી થ ે.
- ★ બટાકાવડા બનાવતી વખતે ચ ાના લોટમાં એક ચમચી બેકિંગ પાવડર ભેળવવાથી વડાનું પડ મુલાયમ ક્રિસ્પી બન ે.
- ★ બટાટાને ચીરી, મીઠાં તથા મરીયુક્ત પા ીમાં ઉકાળી, તળવાથી ચીપ્સ સ્વાદિ બન ે.
- ★ બટાટાની કટલેસ બનાવતી વખતે બટાટાના છુંદામાં ભીંજવેલા પૌંઆ મસળીને નાખવાથી કટલેસ સ્વાદિ બન ે.
- ★ દમઆલુ બનાવતી વખતે બટાટાની છાલ ઉતારીને મીઠા ભેળવેલા પા ીમાં અડધો કલાક મૂકી રાખવાથી દમઆલુ વધારે સ્વાદિ બન ે.
- ★ પોચી નરમ થઈ ગયેલી વેફરને માઈક્રોવેવ ઑવનમાં ૩૦થી ૬૦ સેકન્ડ મૂકી દેવાથી વેફર ક્રિસ્પી બની જ ે.
- ★ બટાટાનાં પાપડ બનાવતી વખતે તેમાં થોડી ફટકડી ભેળવવાથી પાપડ ક્રિસ્પી બન ે.
- ★ આલુ ટિક્કી ક્રિસ્પી બનાવવા માટે બાફેલા બટાટાના છુંદામાં બે ચમચી ેકેલો રવો ભેળવી દેવો.

મારી પાસે સંપત્તિ જેમ જેમ વધતી ગઈ છે તેમ તેમ મારા મિત્રોની સંખ્યામાં ઘટાડો અને દુશ્મનોની સંખ્યામાં વધારો થતો જ ગયો છે. સદ્‌ગુણો મારી પાસે જેમ જેમ વધતા જાય તેમ તેમ મારા ચાહકોની સંખ્યામાં વધારો અને દુશ્મનોની સંખ્યામાં ઘટાડો થાય છે એ બાબતમાં મને કોઈ જ શંકા નથી અને છતાં સંપત્તિ ઘટાડવા હું તૈયાર નથી, સદ્‌ગુણો વધારવા હું તત્પર નથી. મારી આ મૂર્ખાઈનું કરવું શું?

માઈક્રોવેવ ઓવન વાનગીઓ

પંચમેલ ખીચડી

સામગ્રી : ૧ કપ ઘઉંના ફાડા, ૧ કપ ચોખા, ૧/૨ કપ ચ ાની દાળ, ૧/૨ કપ મગની ફોતરાવાળી દાળ, ૧/૨ કપ મગની મોગરદાળ (અગાઉથી ૧ કલાક હુંફાળા પા ીમાં પલાળવા.)

૩-૪ ટે.સ્પૂન ઘી, ૧ ટી સ્પૂન રાઈ, ૧ ટી સ્પૂન હીંગ, ૨ તમાલપત્ર, ૧ લાલ સૂકું મરચું, તજ, લવીંગ, બાદીયા, જાવંત્રી, ૧/૨ ટેબલ સ્પૂન તજ-લવીંગ પાવડર, મીઠું સ્વાદ મુજબ, ૨ ટે.સ્પૂન ખાંડ, ૧ ટે.સ્પૂન સીંગદા ા, ૧ ટે.સ્પૂન આદુ મરચાની પેસ્ટ, ૧ ટે.સ્પૂન લસ ની પેસ્ટ, ૨ ટે.સ્પૂન ડુંગળી સમારેલી, ૧ ટે.સ્પૂન ખસખસ, ૧ ટે.સ્પૂન તલ, ૧ ટે.સ્પૂન લાલ મરચું પાવડર, ૧ ટે.સ્પૂન હળદર, ૧ ટી-સ્પૂન બિરીયાની પુલાવ મસાલો, ૨ ટે.સ્પૂન કોથમીર.

રીત : મોટા બાઉલમાં ૩-૪ ટે.સ્પૂન ઘી લઈ થોડીવાર માઈક્રો કરો. ૧ ટી-સ્પૂન રાઈ, ૧ ટી સ્પૂન હીંગ, ૨ નંગ તમાલપત્ર, ૧ લાલ સૂકું મરચું, ૨ ટુકડા તજ, ૨ નંગ લવિંગ, બાદીયા - ૧ નંગ, જાવિંત્રી ૨ ડાળખી, થોડીવાર માઈક્રો કરો. ૨ ટે.સ્પૂન સીંગદા ા, ૨ ટે.સ્પૂન આદુ મરચાની પેસ્ટ, ૧ ટે.સ્પૂન લસ ની પેસ્ટ ઉમેરી ૨ મિનિટ માઈક્રો કરો. ૨ ટે.સ્પૂન ડુંગળી સમારેલી, ૧ ટે.સ્પૂન ખસખસ, ૧ ટે.સ્પૂન તલ, ૧ ટે.સ્પૂન લાલ મરચું પાવડર, ૧ ટે.સ્પૂન હળદર, ૧/૨ ટે.સ્પૂન તજ-લવીંગ પાવડર, ૧ ટી.સ્પૂન બિરીયાની પુલાવ મસાલો, સ્વાદ પ્રમા ે મીઠું નાખી ૨ મિનિટ માઈક્રો કરો. હવે ૧ કપ ઘઉંના ફાડા, ૧ કપ ચોખા, ૧/૨ કપ ચ ાની દાળ, ૧/૨ કપ મગની મોગરદાળ, ૧/૨ કપ મગની ફોતરાવાળી દાળ – જે ધોઈને ૧ કલાક પહેલાં પલાળી રાખી છે તે ઉમેરો. જેટલા કપ અનાજ લીધું હોય દા.ત. ૩ા કપ – તેટલું જ પા ી (એટલે કે ૩ા કપ પા ી) ઉમેરો. હવે ઢાંક અધખુલ્લું રાખીને દસ મિનિટ માઈક્રો કરો. ૨ ટે. સ્પૂન ખાંડ તેમજ ૨ ટે.સ્પૂન કોથમીર નાખીને મી ા કરો. ■

સત્યવાદીની જગતમાં ઘણી પ્રસિધ્ધિ હોય છે. તે કદાચ ભૂલથી અસત્ય બોલી જાય તો પણ જગત તો તેને સત્ય જ માને. પણ અસત્યવાદી કોઈવાર મહાન સત્ય બોલી જાય તો પણ લોકો તેને અસત્ય જ માને છે.

રાષ્ટ્રપ્રેમ

હરેક બાળ કે સુતી દયો તદે,
રાષ્ટ્રપ્રેમજી સુતી પિરાયો,
મું જો રાષ્ટ્ર આય જગમેં ન્યારો,
એડા પાઠ ભણાંયો.
કિતરા સંઘર્ષ, કેડી કુરબાની,
દેશ નેતાં એં ડિનોં,
ઈનજી સમજણ પૂરેપૂરી ડઈ,
દેશદાઝ જગાયો.
ભગતસિંહજી કુરબાનીજી
અમર વાર્તા સુણાયો.
ગાંધી, સુભાષ, જવાહર, નેહરૂજી
ગાલ સજી સુણાયો.
મણી કરધાં જરૂરી દેશપ્રેમ આય
ઈ બારેંજે મનમેં ઠસાયો.
પઈસે કરધાં રાષ્ટ્ર આય પૅલો,
ઈ બારેકે ઠીકસેં સમજાયો.
'અલ્પ' પરદેશ જો મોહ છડીને,
સ્વદેશી ચીજ અપનાયો.
મુંજો ભારત મહાન રાષ્ટ્ર આય
એડી અલખ જગાયો.

મુકુંદ કે. મહેતા 'અલ્પ' - આદિપુર, કચ્છ

પત્ર લખો અને દ્વિ-માસિક "સરદાર જ્યોત" એક વર્ષ માટે "ફ્રી" મેળવો

જો આપ સારા વાચક હો, આપને સરદાર પટેલના વિચાર, જનજાગૃતિ, િ ા અને ગ્રામ્ય સંસ્કૃતિમાં રસ હોય અને સારૂં વાંચન ગમતું હોય તો "સરદાર જ્યોત" દ્વિ-માસિક મેળવવા માટે નીચેના સરનામે આપના સરનામા સાથે એક પત્ર લખો. અને "સરદાર જ્યોત" એક વર્ષ માટે 'ફ્રી' (નિઃ ુલ્ક) મેળવો. સારા સમજદાર પ્રતિભાવક વાચક વર્ગની અમન ોધ છે. પત્ર લખો...

તંત્રીશ્રી, સરદાર જ્યોત લોકસેવા ટ્રસ્ટ
૩, સંગાથ એપાર્ટમેન્ટ, એસ.બી.આઈ.ની પાછળ,
સ્ટેડિયમ પાંચ રસ્તા પાસે,
સી.જી. રોડ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ.
ઈ-મેઈલ : loksevatrust2004@gmail.com

કલરવ

• દિનેશ માંકડ - અમદાવાદ •

ટોક વિથ ટાબરિયા

ઉત્તરાય માં સૌને મજા પડી? પતંગ ચગાવવાની અને બીજાના કાપવાની — બરાબર? આ વખતે ઠંડીએ ૫ ખૂબ મજા કરાવી. જો કે ટાબરિયાને ટાઢ ન પડે — કે ઓછી જ પડે. બોલો, તમને કેવી પડે છે?

દર વખતે ભ ાવાની અને એવી વાતો વધારે થઈ જાય છે - બોરિંગ? આ વખતે ફક્ત બીજી કસોટી નજીક છે, એટલું યાદ કરાવીને એવી વાતો બંધ બસ ને?

દોસ્તો, જાન્યુઆરી માસ આમ ૫ બધી રીતે ખાસ છે, તેની તમને તો ખબર છે જ. તમને એ ખબર છે કે 'ઊઠો જાગો ને ધ્યેય પ્રાપ્ત ન થાય, ત્યાં સુધી મંડ્યા રહો.' આ ઉપનિષદનું વાક્ય કો ે આપ ને યાદ કરાવ્યું? સ્વામી વિવેકાનંદે જ.

ધ્યેય - લ ય દરેક વ્યક્તિએ નક્કી કરવુંજ જોઈએ. લ ય ઊંચુ રાખવું, તે બરોબર છે જ, છતાં પોતામાં રહેલી મર્યાદાઓને ધ્યાનમાં રાખીને નક્કી કરવું જોઈએ. દોડવાનું જરાય ન ફાવે ને સચીન બનવાના સપના ન જોવાય. લ ય પોતાની રૂચિ પ્રમા ે જ વિચારવું જોઈએ. બાપા કહે, 'તને પાયલોટ બનાવવો છે,' ને તમે પાંચમા માળે જતાં ડરતા હો તો?

ધ્યેય નક્કી લેવું - સપનાં જોવાં. પછી જરૂરથી એ દિ ામાં નાનકડાં પગલાં ભરવાનાં રૂ કરી જ દેવા. 'હવે, કાલથી કરી ' એવું રોજ કહ્યા કરો - તો તમારી 'કાલ' ક્યારેય ન આવે! પાવેઝ નામના તત્ત્વ ચિંતક કહે છે, 'મગજમાં એક માત્ર આનંદ છે - આરંભ કરવાનો.' ુભશ્ય ીઘ્રમ.

ગૌરવ ગાથા

તમે WIPROનું નામ સાંભળું છે? ભારતની આઈ.ટી. ેત્રની મોટી કંપનીઓમાંની એક છે. આ WIPROના માલીક એટલે અઝીમ પ્રેમજી. આપ ો કચ્છી માડુ! નવાઈ લાગીને? મૂળ કચ્છના મું ાના ૫ મુંબઈ રહેતા મોહમ્મદ હાસિમના પુત્ર તે અઝીમ હાસિમ પ્રેમજી. પિતાએ વનસ્પતિ ઘી બનાવતી કંપની બનાવેલી ૫ ૧૯૬૬માં પિતાના અચાનક અવસાનથી ૨૧ વર્ષના અઝીમ સ્ટેનફોર્ડ યુનિવર્સિટીમાંથી પરત આવ્યા. અને WIPRO કંપનીની સ્થાપના કરી. એક ઉત્તમ બિઝનેસમેન. ૨૦૦૫માં તો દે ના સૌથી ધનિક વ્યક્તિ હતા. હાલમાં ૫ દે ના ચોથા ધનિક છે. તેઓ દ્વારા 'અઝીમ પ્રેમજી ફાઉન્ડે ન'ની સ્થાપના દ્વારા િ ા સુધાર ા અને બીજા અનેક કામો થાય છે.

મિત્રો, ગૌરવ થાય એવી વાત તો એ છે કે અઝીમ પ્રેમજીના પિતાશ્રીને મહમદ અલી ઝી ાએ પાકિસ્તાન આવી, વેપાર કરવા આમંત્ર આપેલ. પિતા મોહમ્મદે તેનો અસ્વીકાર કરી ભારતમાં રહેવાનું પસંદ કર્યું. ધન્ય છે કચ્છી સપૂત - ભારતના સપૂતને.

નાની વાત - મોટો બોધ

એક વિ ાળ વનમાં નાનકડો પા ી કુંડ. આ પા ી કુંડમાં પા ી ખૂબ છીછરૂં. નવી આવક ઓછી. એટલે દેડકાઓને મજા પડી. કેટલાય દેડકાઓ પરિવાર સાથે રહેવા આવી ગયા અને આનંદ મંગળથી રહેવા લાગ્યા. નવા બચ્ચાંઓ નવા કુદકા ીખે, ને કોઈ વળી ડ્રાઉં - ડ્રાઉંના નવાં ગીતો ગ ગ વા લાગે. બધાં દેડકાઓમાં સૌથી મોટો ફુલ્લો દેડકો. ભારે સમજદાર અને વિચાર ીલ. સૌ પોતાની સમસ્યા ફુલ્લા દેડકા પાસે લઈ જાય અને ફુલ્લો સમજી વિચારીને તેનો ઉકેલ બતાવે.

એક દિવસ ઓચિંતો વસુ નામનો સાપ ત્યાં આવ્યો. આવ્યા ભેગો દેડકાંના બે ચાર બચ્ચાંઓને ખાઈ ગયો. બિચારાં દેડકાં તો ગભરાઈ ગયાં. વસુ સાપને તો મજા પડી. તરતજ તે ે તો ફુંફાડા કરી પોતાના બે-ચાર પરિવારને ત્યાં બોલાવી લીધા ને અડ્ડો જમાવી દીધો. દરરોજ બે-ચાર દેડકાં ઘટવા લાગ્યા. આ તો ભારે કહેવાય. થોડા સમજદાર દેડકાં ફુલ્લા કાકાને લઈને વસુને સમજાવવા ગયા. 'તમને સારી સગવડ આપીએ અને આપ ે સૌ રહીએ!' ૫ આતો સાપ. માને એ બીજા.

'તમારે બીજે જવું હોય તો જાવ. અમે આ જગ્યા છોડવાના નથી!'

દેડકાં તો ગભરાઈ ગયા. હવે ું કરવું? ફુલ્લો દેડકો ખૂબ ગંભીર બની ગયો. બીજી સમસ્યાઓ કરતાં આ સમસ્યા થોડી વધારે વિકટ છે, તેનો ઉકેલ પ થોડો વધારે મુશ્કેલ છે.

ખૂબ ઊંડો વિચાર કરીને ઊંચી ડોક સાથે બેઠો થયો. 'હવે તો એ જ કરવું પડ ે.' બોલીને દોડ્યો એ તો બહાર. સૌને નવાઈ લાગી. થોડીવારે પાછો આવ્યો. તેની સાથે તેનો મિત્ર નલુ નોળીયો હતો. વર્ષો પહેલાં બંને સાથે રહેતા. પછી નલુ તો બીજે રહેવા જતો રહ્યો. પ બંને ભાઈબંધોએ ભાઈબંધી છોડી નહોતી.

વસુ સાપની હેરાનગતિમાં ફુલ્લાને પોતાનો પાકો દોસ્ત નલુ નોળીયો યાદ આવ્યો. નલુને જોતાં જ વસુ સાપ ગભરાઈને સંતાઈ ગયો. નલુએ તો મોટા અવાજે બોલાવીને તેને બહાર કાઢ્યો. અને કહ્યું કે, 'હું મારા બેચાર કુટુંબ લઈને અહીં રહેવા આવું તો તને ગમ ે?' વસુ તો ગભરાયો. બે ચાર નોળીયા ભેગા થાય તો તો વસુનું આખું કુટુંબ સાફ થઈ જાય. તે ે નલુને ઉત્તર આપ્યો, 'હું સમજી ગયો. મેં દેડકાંઓના ઘરને પચાવી પાડીને તેમને નુકસાન પહોંચાડ્યું છે. હવે હું જ આ કુંડ છોડીને અમારા જૂના રહેઠા માં જતો રહું છું. મારા બધા પરિવારને લેતો જાઉં છું.' પછી ફુલ્લા દેડકા સામે જોઈને કહ્યું, 'મેં તમને હેરાન કર્યા, મારી ભૂલ થઈ. હવે તમે ાંતિથી રહેજો.'

ફુલ્લો દેડકો અને નલુ નોળીયો ભેટી પડ્યા. બધા દેડકાં ઘેલમાં આવી કુદવા લાગ્યાં.

શું તમે જાણો છો?

૨૬મી જાન્યુઆરી, ૧૯૫૦ના રોજથી આપ ું ઘડેલું બંધાર અમલમાં આવ્યું - એટલે જ આપ ે પ્રજાસત્તાક દિવસ ઊજવીએ છીએ. બંધાર તૈયાર કરવા માટે ડૉ. ભીમરાવ આંબેડકરના અધ્ય ા સ્થાને 'બંધાર સભા' ની રચના થઈ. ૨૬મી નવેમ્બર, ૧૯૪૯ના રોજ તે તૈયાર થઈ ગયું અને ૨૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૦થી તે અમલમાં આવ્યું. આપ ું બંધાર દુનિયાનું લિખિત સ્વરૂપમાં લાંબામાં લાંબુ બંધાર છે, જેના અલગ અલગ ૨૫ વિભાગો પાડવામાં આવ્યા છે. સરકારના પાયાના સિદ્ધાંતો, નાગરિકની ફરજો અને હક્કો વગેરે અનેક બાબતો તેમાં છે. આ બંધાર માં સમયે સમયે સુધારા કરવા પડે, તે આપ ી સંસંદના મોટાભાગના સભ્યોની સંમતિ હોય તો જ થાય. અત્યાર સુધી અનેક સુધારા થયા છે.

HEALTH IS WEALTH

 િયાળો આવે એટલે નવું નવું ખાવાની મજા પડે. આમ તો બધાના સ્વાદના ટેસ્ટ સાવ જુદા જુદા હોય. છતાં પ આ તલ અને સીંગની ચિક્કી કોને કોને ભાવે છે? ન ભાવતી હોય તો યે ખાજો. દરેક વસ્તુ ખાતી વખતે તેમાં રહેલા પદાર્થના ગુ જરૂર જા ી લેવા. દા.ત. તલમાં સ્નિગ્ધતા - સુંવાળપનો ગુ છે. ગોળ રીરમાં કાર્બોદિત (સ્ટાર્ચ) અને ઘી રીરમાં ચરબી (ફેટ) ઉમેરવાનું કામ કરે. સીંગમાં તો પ્રોટીન અને ચરબી બન્ને છે અને િયાળામાં આ બધાની ખાસ જરૂર, બરોબરને? ચાલો, ઉત્તરાય માં ખાવાની ભૂલી ગયા હો તો હવે બાકીના િયાળામાં ડબ્બલ! કરો રૂ...

મગજ કસો... નહીં તો ખસો...

(૧) ગમે તેટલા આંકડાની સંખ્યા ધારો. તેના બમ ા કરો. તેમાં પાંચ (૫) ઉમેરો, પછી તેને ૫ (પાંચ) વડે ગુ ો. ત્યારબાદ ૦ થી ૯ માંથી ગમે તે એક આંકડો ઉમેરો. કેટલા આવ્યા?

તમારી ધારેલી સંખ્યા અને છેલ્લે ઉમેરેલ આંકડો તમે આ રીતે જા ી કો.

જવાબ : સાચો જવાબ મેળવવા છેલ્લે જે સંખ્યા મળી તેમાંથી ૨૫ (પચ્ચીસ) બાદ કરો. જે સંખ્યા મળે તેમાં છેલ્લો આંકડો એ તમારો અંતમાં ઉમેરેલો આંકડો કહો, અને બાકીના આગળના આંકડા તમારી ધારેલી સંખ્યા હ ે.

(ઉદાહર : તમારી ધારેલી સંખ્યા ૧૭ x ૨ = ૩૪ + ૫ = ૩૯ x ૫ = ૧૯૫ + ૭ = ૨૦૨.

હવે જવાબ માટે ૨૦૨ - ૨૫ = ૧૭૭ માં ૧૭ તમારી ધારેલી સંખ્યા, અને ૭ તમે છેલ્લે ઉમેરી તે સંખ્યા.

(૨) રમા માસીને કોઈએ ઉંમર પૂછી. તેમ ે સીધી રીતે

જવાબ આપવાને બદલે ગ િતની ભાષામાં જવાબ આપ્યો. તેમ ે કહ્યું ૩ વર્ષ પછીની મારી ઉંમરને ૩ વડે ગુ ી, તેમાંથી મારી ત્ર વર્ષ પહેલાંની ઉંમરના ત્ર ગ ા બાદ કરતાં મારી હાલની ઉંમર આવે છે. બોલો રમા માસીની ઉંમર કેટલી?

જવાબ : ૧૮ વર્ષ

૩ (૧૮ + ૩) - ૩ (૧૮ - ૩)

૬૩ - ૪૫ = ૧૮

(આઈ. એચ. અંતાણી - ગાંધીનગર)

હસ્યા તો ફસ્યા

મોટો ભાઈ : તું તો સાવ વાંદરા જેવો લાગે છે.

નાનો ભાઈ : પ બધા તો કહે છે, તું બિલકુલ તારા મોટા ભાઈ જેવો લાગે છે.

☺ ☺ ☺ ☺ ☺

નેતાજી : દોસ્ત, આજકાલ મને સપનામાં ભાષ આપવાની આદત પડી ગઈ છે.

દોસ્ત : સારૂંને, એ બહાને ભાષ ની પ્રેક્ટીસ થઈ જ ે.

નેતાજી : અરે પ , ભાષ રૂ થતાં પહેલાંજ બૂટ ચંપલનો વરસાદ રૂ થઈ જાય છે.

☺ ☺ ☺ ☺ ☺

મનુ : દોસ્ત, ું કરૂં, મારી એક ભેંસ ખોવાઈ ગઈ છે.

કનું : એમાં ું? એકાદ અખબારમાં ખોવાયાની જાહેર ખબર આપી દે.

મનુ : પ મારી ભેંસ થોડી ભ ેલી છે, કે જાહેરાત વાંચીને પાછી આવે!

શરીરમાં બનતું લોહી, રોટલીની સંખ્યા પર એટલું નિર્ભર નથી જેટલું પાચનશક્તિ પર નિર્ભર છે. પાચનશક્તિ જ જો નબળી છે તો છ રોટલી પણ નકામી છે. પાચનશક્તિ જો મજબૂત છે તો એક રોટલી પણ તાકાતપ્રદ છે.

પ્રસન્નતાની અનુભૂતિ રૂપિયાની સંખ્યાને એટલી બંધાયેલી નથી જેટલી સંતુષ્ટ ચિત્તવૃત્તિને બંધાયેલી છે. આ સત્ય આપણી શ્રદ્ધાનો વિષય જેટલું વહેલું બની જાય એટલું આપણા લાભમાં છે.

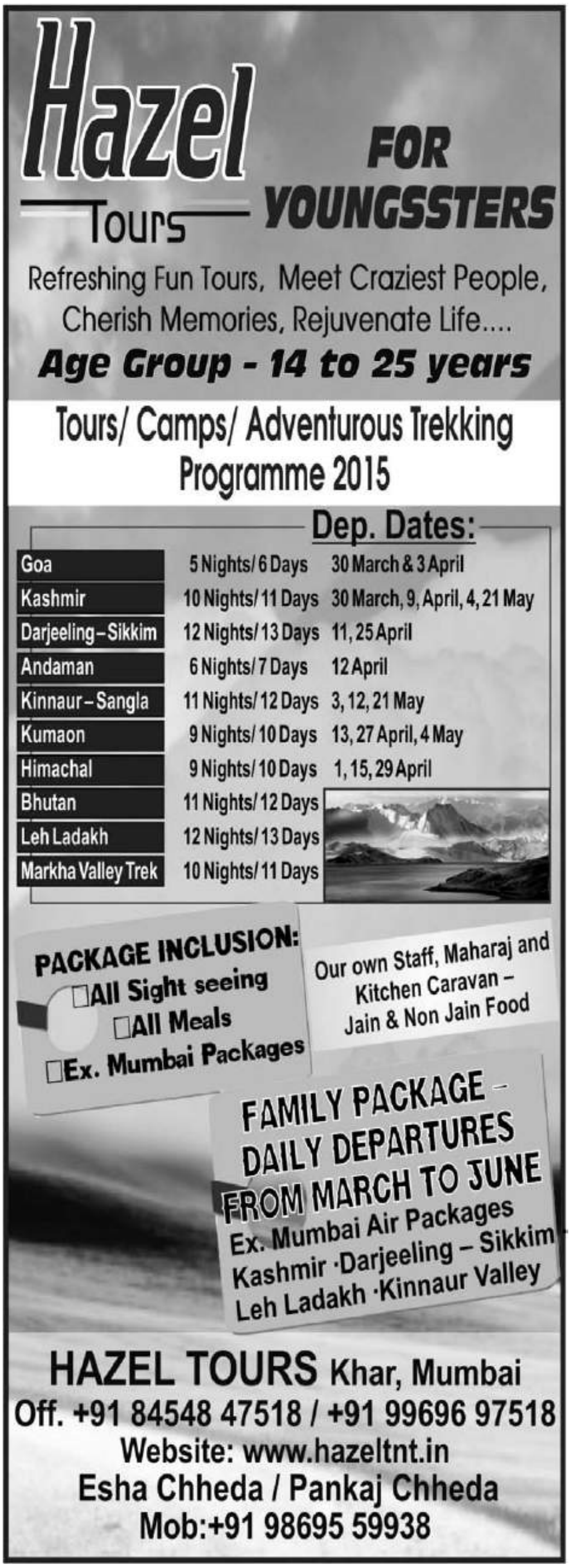

વતનના વાવડ

• સંકલિત •

આદિપુરમાં 'અલ્પને અલ્પ રહેવા દો' પુસ્તકનું વિમોચન

આદિપુરની લછવા ી ધર્મ ાળા ખાતે તાજેતરમાં યોજાયેલા સમારોહમાં 'અલ્પને અલ્પ રહેવા દો' પુસ્તકનું વિમોચન કરવામાં આવ્યું હતું. ગુજરાતી ભાષાના સાહિત્યકાર ડૉ. ધીરેન્ મહેતાના અધ્ય ા સ્થાને કવિ મુકુંદ મહેતાના 'અલ્પને અલ્પ રહેવા દો' પુસ્તક વિમોચન સમારોહ યોજાયો હતો. ચં વદન મહેતાના સ્વાગત પ્રવચન બાદ જોગેશ્વરીબેન છાયાએ પ્રાર્થના રજૂ કરી હતી. ઉપસ્થિત અગ્ર ીઓના હસ્તે દીપ પ્રાગટ્ય કરાયા બાદ પુસ્તકનું વિમોચન કરાયું હતું. પ્રાસંગિક ઉદ્બોધનમાં ડૉ. રમે ભટ્ટ, મંજુલાબેન આચાર્ય, નૂતનબેન મહેતાએ કવિ અલ્પની બ્દસાધનાને બિરદાવી હતી. ધીરેન્ મહેતાએ અલ્પ અને મુકુન્દની કાવ્યાત્મક સમી ા કરી હતી. હાસ્ય ક્લબ, સાંધ્યદીય તેમજ કવિ મિત્રો દ્વારા મહેમાનોનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું. કાર્યક્રમમાં પ્રવી ુકલ, કિ ોર ાહ અને દિને મહેતા ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

(કવિ શ્રી મુકુંદભાઈએ શ્રી કચ્છી સમાજને પણ નિમંત્રણ આપેલ. પરંતુ સંજોગવશાત્ હાજર રહી શક્યા ન હતા. આ પ્રસંગે કચ્છી સમાજ તથા 'કચ્છશ્રુતિ' પરિવાર તરફથી શુભેચ્છાઓ પાઠવવામાં આવેલ હતી. — તંત્રી)

કોણ કહે છે કે માને દીકરી કાંધ ન આપે!

'દીકરો - દીકરી એક સમાન અને દીકરી તો બે ઘર તારે' — આવી ઝુંબે સરકારી રાહે તો ચાલે છે પરંતુ ધર્મગુરૂઓ પ તેમાં જોડાતાં, સમાજમાં તેના પરિ ામ જોવા મળી રહ્યા છે. મસ્કા ગામે બનેલો આ બનાવ ભલે કરૂ હતો પ અનેકને રાહ ચિંધે છે. હા, મસ્કાના સ્વ. મૂળજીભાઈ અને પાર્વતીબેનની ચાર પુત્રીઓ જ છે, દીકરા નથી. પિતા તો વહેલા સ્વર્ગવાસી થઈ ચૂક્યા છે પરંતુ ચારેય દીકરીઓની મા પાર્વતીબેનનું તાજેતરમાં અવસાન થતાં ચારેય દીકરીઓએ નક્કી કર્યું કે, દીકરાની ખોટ પડવા નહીં દઈએ. સ્વ. મૂળજીભાઈ દામા ીના પત્ની પાર્વતીબેન અવસાન પામતાં તેમની ચાર દીકરીઓ ધન્વંતીબેન, સાવિત્રીબેન, નિર્મળાબેન અને રમીલાબેને નક્કી કર્યું કે વહાલસોયી માને માત્ર કાંધ નહીં આપે બલકે સ્મ ાનમાં જઈ અગ્નિસંસ્કાર પ કરે. સામાજીક રૂઢીઓ તોડતા આ તેમના કદમને ગામ - સમાજ વગેરેમાંથી વધાવી લેવામાં આવ્યો હતો. મસ્કા રાજગોર સમાજના પ્રમુખ નાનજીભાઈ દયારામ, યુવક મંડળના પ્રમુખ પ્રકા નાથા ી, ગુંદિયાળી સમાજના અગ્ર ી ભગવાનજી બોડા અને ભુજ રાજગોર સમાજના અગ્ર ી બાલકૃ માકા ીએ ચારેય બહેનોના કદમને ક્રાંતિકારી અને પ્રેરક ગ ાવ્યું હતું.

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ દ્વારા બે કચ્છી સર્જકોને એવોર્ડ

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ દ્વારા તા. ૧૯થી ૨૧ ડિસેમ્બર દરમ્યાન મધ્યપ્રદે ના ઇંદોરમાં યોજાયેલ ૨૮મા જ્ઞાનસત્રની પૂર્વસંધ્યાએ વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ના પારિતોષિકોની જાહેરાત કરાઈ હતી. જેમાં કચ્છના બે સર્જકો (૧) ડૉ. દર્નાબેન ધોળકિયાને **'શ્વાસમાં વાગે શંખ'** માટે અરવિંદ સુવર્ચં ક જ્યારે (૨) મહેન્ભાઈ દો ીને **કચ્છી બોલી** માટે પંડિત બેચરદાસ જીવરાજ દો ી પારિતોષિક જાહેર થયા છે. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ પ્રતિ વર્ષ ગુજરાતી ભાષામાં પ્રસિદ્ધ થયેલા વિવિધ પ્રકારના પુસ્તકોને પારિતોષિક એનાયત કરે છે. તે પૈકી વર્ષ ૨૦૧૩ માટેનો હરિઓમ આશ્રમ પ્રેરિત અરવિંદ સુવર્ ચં ક ડૉ. દર્નાબેન ધોળકિયાને તેમના પુસ્તક **'શ્વાસમાં વાગે શંખ'** માટે જાહેર થયો છે. કચ્છમિત્રની સાપ્તાહિક મધુવન પૂર્તિમાં વર્ષ ૨૦૦૮થી ૨૦૧૨ દરમ્યાન પ્રસિદ્ધ થયેલી તેમની આ જ નામની પખવાડિક ધારાવાહિક બાદમાં પુસ્તકદેહ પામી હતી. આ સુવર્ચં ક માટે નિ ાયિક તરીકે કુમારપાળ દેસાઈ હતા. તો કચ્છી બોલી માટે સતત સંઘર્ષ કરતા રહેલાં સર્જક મહેન્ દો ીને તેમના પુસ્તક 'કચ્છી બોલી' માટે વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩નો પંડિત બેચરદાસ જીવરાજ દો ી પુરસ્કાર એનાયત થયો છે. આ પુરસ્કાર ભાષા વિજ્ઞાનની સં ોધનાત્મક કોટીમાં એનાયત

કરાય છે. તેના નિ યિક તરીકે અભય દો ી રહ્યા હતા. તા. ૧૯-૧૨-૨૦૧૪થી ૨૧-૧૨-૨૦૧૪ દરમ્યાન ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના ઇંદોરમાં ગુજરાતી સમાજના યજમાનપદે યોજાયેલા ૨૮મા જ્ઞાનસત્રમાં આ ઍવોર્ડની અર્પ વિધિ કરાઈ. ઉલ્લેખનીય છે કે, આ અગાઉ વીને અંતા ી, હરે ભાઈ ધોળકિયા, અમૃતલાલ વેગડ, દ ર્નાબેન, રજનીકાંત સોની, માવજી મહેશ્વરી, ડૉ. યોગેન્ પારેખને તેમના વિવિધ સર્જનો બદલ પારિતોષિક એનાયત કરાયા હતા.

રતનાલમાં ક્રિકેટ એકેડેમીની ભજ્જીની વિચારણા

ભારતીય ક્રિકેટ ટીમ માટે ૬૭૨ આંતરરાષ્ટ્રીય વિકેટ પોતાના ખાતે જમા કરાવી ચૂકેલા અનુભવી ઑફ સ્પીનર હરભજનસિંહે તાજેતરમાં રતનાલના સંતશ્રી વલ્લભદાસજી સ્ટેડિયમ અને ભુજની મુલાકાત લીધી હતી. ભજ્જીના નામે મ હુર આ લોકપ્રિય ક્રિકેટરે રતનાલના મેદાનની પ્ર ંસા કરી, ત્યાં ક્રિકેટ એકેડેમી રૂ કરવાની પ તૈયારી દ ર્વિ હતી. ભારતને ભૂતકાળમાં અનેક મેચો જીતાડી ચૂકેલો હરભજન હાલ ટીમથી બહાર છે પ વાપસીની આ ા મૂકી નથી.

સૌરાષ્ટ્ર સામે રૂ થઈ રહેલી ચાર દિવસીય ર જી ટ્રોફી મેચ માટે વહેલી સવારે મુંબઈથી વિમાનમાં રાજકોટ પહોંચ્યા બાદ માર્ગ વાટે ભજ્જી રતનાલમાં સંત શ્રી વલ્લભદાસજી સ્ટેડિયમમાં પહોંચ્યો હતો. રતનાલના મેદાનથી પ્રભાવિત થઈને હરભજને કહ્યું હતું કે નાનકડા ગામમાં આવડું મોટું અને સુંદર સ્ટેડિયમ સાથેનું મેદાન હોય એ ખરેખર આનંદની વાત છે. આવા મેદાનો થકી જ ગામ ક્રિકેટને પ્રોત્સાહન મળ ે અને પ્રતિભાઓ બહાર આવ ે. અહીં એક ક્રિકેટ એકેડેમીની મારી વિચાર ા છે. રતનાલ સ્પોર્ટસ ક્લબને ભજ્જીએ ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં ક્રિકેટને ઉત્તેજન માટે અભિનંદન આપ્યા હતા. ઉલ્લેખનીય છે કે, હરભજનસિંહ પંજાબમાં ક્રિકેટ એકેડેમી ચલાવે છે.

૫૦ હજાર દર્દીની સારવારથી જયા રિહેબ સેન્ટરે મેળવી અનોખી સિધ્ધિ

બીદડા સર્વોદય ટ્રસ્ટ સંચાલિત જયા રીહેબિલીટે ન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ અને રીસર્ચ સેન્ટરે વર્ષ ૨૦૧૪ પૂરૂં થતાં પહેલાં વિવિધ વિભાગોમાં વર્ષમાં ૫૦ હજારથી વધુ દર્દીઓને સારવાર આપવાની સિદ્ધિ હાંસલ કરીને ટ્રસ્ટનું નામ રો ન કર્યું છે. આ સેન્ટરનો પાયો ભૂકંપના અસરગ્રસ્તોના પ્રાથમિક પુનર્વસનના ભાગરૂપે નખાયો હતો અને આજ સુધી ભૂકંપગ્રસ્તોને વિનામૂલ્યે સારવાર અને જરૂરી સહાય પૂરી પડાય છે. સ્વ. બચુભાઈ રાંભિયાની દીર્ઘદૃ િના ફળ સ્વરૂપે વર્ષ ૨૦૦૪માં આ સેન્ટરનું િલારોપ તે સમયના મુખ્ય સચિવ આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યા વિભાગ, હાલે મુખ્ય સચિવ - ગૃહખાતાના હસ્તે થયું હતું. જયા ટુર્સ એન્ડ ટ્રાવેલ્સના જયાબેન અને અરવિંદભાઈ ાહના અનુદાનથી જયા રિહેબ સેન્ટર ઊભું થયું અને તે વિસ્તૃત થયું છે. રિહેબ સેન્ટરના ડાયરેક્ટર મુકે ભાઈ દો ી, આસિ. ડાયરેક્ટર વીરેન્ સાડલિયા તેમજ પૂર્વ ફિઝિયોથેરાપીસ્ટ ભારતીય ક્રિકેટ ટીમના અલી ઈરાનીના ૧૪ વર્ષના માર્ગદ ર્ન હેઠળ જયા રિહેબના વિવિધ વિભાગો જેવા કે ફિઝિયોથેરાપી, એક્યુપ્રે નલ થેરાપી, ઓર્થોટીક અને પ્રોસ્થેટીક વિભાગ, સ્પીચ અને ઓડિયોલોજી, ફંક નલ ટ્રેનીંગ, કોગ્નેટીવ અને રમત વિભાગ તથા સેન્સરી, ઈન્ટીગ્રે ન વિભાગમાં દર્દી અને બરદાસીને રહેવા જમવાની સુવિધા ઉપલબ્ધ છે. ટ્રસ્ટના વર્તમાન ચેરમેન વિજયભાઈ છેડા, રતનવીર નેચરક્યોર સેન્ટરના ડાયરેક્ટર અને ટ્રસ્ટી હેમંતકુમાર રાંભિયા, કે વજીભાઈ છેડા, નાનજીભાઈ છેડા, ભવાનજીભાઈ નાથા વિ. ટ્રસ્ટીઓ તથા રિહેબ સેન્ટરના તબીબો અને કર્મચારીઓનો સવિ ેષ ફાળો રહ્યો છે. અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે વિકલાંગોને ઉત્તમ સારવાર આપવા બદલ સેન્ટરને રાષ્ટ્રીય ઍવોર્ડ નવી દિલ્હી ખાતે રાષ્ટ્રપતિ પ્ર વ મુખર્જીના હસ્તે ૨૦૧૨માં તે વખતે બચુભાઈ રાંભિયાને અર્પ કરાયો હતો. દાતાઓનો પ સહયોગ પ્રાપ્ત થતો હોય છે. ૨૦૧૪ના અંતિમ દિવસે ૫૦ હજારથી વધુ દર્દીઓએ માત્ર એક વર્ષમાં સારવાર મેળવી સિધ્ધિ હાંસલ કરતાં આ પ્રસંગે અમેરિકા વસતાં દેવચંદભાઈ ખીમજી ફુરિયા (બીદડા)એ કેક કાપીને સેન્ટરમાં સેવા બજાવતા તબીબોને અભિનંદન આપ્યા હતા. ચેરમેન વિજયભાઈ છેડાએ કહ્યું હતું કે, આ સેન્ટરમાં માત્ર કચ્છ નહીં બલ્કે સૌરાષ્ટ્ર, ગુજરાત, રાજસ્થાન, મુંબઈ અને વિદે ના દર્દીઓ પ સારવાર મેળવે છે. આ સંકુલમાં એકીસાથે પુનર્વસન, રિહેબ અને મેડિકલ વિભાગ — એમ ત્ર વિભાગો કાર્યરત છે.

કરાંચીમાં આગની ચિંતા કચ્છમાં ફેલાઈ

તાજેતરમાં તા. ૨૮-૧૨ના કરાંચીના જી ιબાગ નજીકની સુમરા ગલી પર ભડકેલી આગના ખોફનાક લબકારામાં, ભાગલા પછી સ્થળાંતરીત પરિવારોના પાંચેકસો ધંધા સ્થળો ભરખાઈ જતાં માંડવી તાલુકાની સુમરા જમાતમાં ચિંતાનું મોજું ફરી વળ્યું છે. સત્તરસો પરિવારો સામે બેવડી વસ્તી પર આફત ઉતરી આવી હોવાની વિગતો મળી છે.

આઝાદી પછી માંડવી તાલુકાના ઢીંઢ, બાગ, નાગલપર, બાયઠ, ગુંદિયાળી ઉપરાંત આ હેરમાંથી મોટી સંખ્યામાં સુમરા જમાતના પરિવારોએ હિજરત કરીને સિંધને વતન બનાવ્યું હોવાની જા કારી આ તાલુકાના સુમરા જમાતના પ્રમુખ રઝાક હાજી કાસમ સુમરાએ આપી હતી.

તાજેતરમાં લૈયારી પાસે આતંકીઓના ખોફ (ટાર્ગેટ) પછી ૨ છોડ લેન નજીક અને જી ιબાગ પાસેની સુમરા ગલી પર તવાઈ ઉતરી આવી હતી. ભીમપુરા, કોપરાપાક, નવી કલવી, જૂની કલવી જેવા વિસ્તારોમાં મોટી સંખ્યામાં સુમરા જમાતની આબાદી છે. હાજી કેમ્પ નજીકના ભોગગ્રસ્ત વિસ્તારોમાં પાંચેકસો ધંધાના સ્થળો અકળ રીતે આગનો ભોગ બન્યા હતા.

ભાગલા પછી કચ્છમાંથી સુમરાઓએ હિજરત કરી હતી. તેમાં સૌથી મોટી આબાદી આ તાલુકામાંની રહી હોવાની જા કારી મળી છે.

ઢીંઢના આગેવાન અને સુમરા જમાતના મોવડી બાબુભાઈ ગઈધર, પૂર્વ સરપંચ મજીદભાઈ સુમરા સાથે તાલુકા જમાતના મુખિયા રઝાકભાઈ કાસમે પાંચેક હજારની આબાદીવાળા વિસ્તારની દુર્ઘટના પ્રત્યે આઘાત વ્યક્ત કરતાં મુહાજીરોને લ યાંક બનાવવાના ભાગરૂપ ઘટનાને લેખાવી હતી. જમાતમાંથી સંભળાતા આક્રો ભર્યા સૂર પ્રમા ્ પાકને વતન બનાવીને ઠરીઠામ થનારાને ત્યાંના માથાભારે તત્ત્વો, આતંકીઓ 'હિંદુસ્તાનીઓ' તરીકે જ તરછોડતા રહે છે.

હવે પ્રવાસધામ તરીકે ઓળખાશે કચ્છ જિલ્લાનો ધોળાવીરા વિસ્તાર

કચ્છ જીલ્લાના ધોળાવીરાને પ્રવાસધામ તરીકે વિશ્વખ્યાતિ પ્રાપ્ત કરવા હેતુ વર્ષ ૨૦૧૫ના ૬ થી ૯ ફેબ્રુઆરી દરમ્યાન RUN THE RANN... નું આયોજન થયું છે. ધોળાવીરાથી ધોળાવીરા સુધી ૨ થી રૂ કરીને પહાડી વિસ્તાર સુધી ૨૧ કિ.મી.થી રૂ કરીને અનુક્રમે ૪૨, ૧૦૧ અને સૌપ્રથમવાર ૧૬૧ કિલોમીટર સુધીની મેરેથોન દોડ યોજા ્. ૭ દે ના ૧૫થી ૧૭ દોડવીરો સહિત કુલ ૧૨૫ દોડવીરોએ અત્યાર સુધીમાં મેરેથોન રેસમાં ભાગ લેવા ઉત્સુકતા દાખવી છે. કચ્છમાં વર્ષ ૨૦૦૨માં ભૂકંપ પછી નવસર્જન કરીને કચ્છની ૨ ભૂમિ આ ીર્વાદરૂપ અને વાસ્તવમાં આફતને અવસરમાં પરિવર્તિત થયો હોવાની પ્રતીતિ વિશ્વને કરાવવા હેતુ અને પ્રવાસન સ્થળમાં ધોળાવીરાની સંસ્કૃતિનો વ્યાપ વિસ્તારવા હેતુ આ મેરેથોન રેસનું આયોજન કરવામાં આવતું હોવાની માહિતી ગુજરાત સરકારના પ્રવાસન વિભાગના પ્રધાન સૌરભ પટેલે ગાંધીનગરમાં આપી હતી.

ફેશન ડિઝાઈનના દોરમાં

કચ્છમાંથી મળતાં અશ્મિની જ્વેલરીનો દબદબો

મેરૂ અને મહેરામ નો પ્રદે એવું કચ્છ વિ ્ષ ભૌગોલિક સંરચના અને હસ્તકલા ઉપરાંત વ્યાપારધંધાની સાહસિકતા તેમજ ભૂકંપ બાદ ઔદ્યોગિક વિકાસ માટે જા ીતું બન્યું છે. તો બીજી તરફ કચ્છે ભરેલી હર ફાળથી હવે દે - વિદે ના લોકો આ તરફ ખેંચાઈને આવી રહ્યા છે ત્યારે કચ્છના ખોળે છુપાયેલા અનેક 'રત્ન'ને પ ધીમે ધીને દુનિયા સમ ι ઉજાગર થઈ રહ્યા છે. કચ્છમાંથી મળતા અશ્મી તરફ થોડા વર્ષો પૂર્વે સં ોધકો સિવાય અન્ય કોઈનું ધ્યાન ન હતું. જોકે, હવે આ જીવાશ્મીની જ્વેલરી ફે નની દુનિયામાં આકર્ષ નું કેન્ બની ગઈ હોવાનું સુરતમાં તાજેતરમાં યોજાયેલ જેમ્સ - જ્વેલરી એક્ઝિબિ ન 'સ્પાર્કલ'માં નજરે પડી. આજના ફે ન ડિઝાઈનના દોરમાં તરેહ તરેહની ડિઝાઈનવાળી અવનવી જ્વેલરી તૈયાર થઈ રહી છે. આ વચ્ચે પ કુદરતી સ્ટોનના ઉપયોગ દ્વારા તૈયાર થતી જ્વેલરીનું મહત્વ અકબંધ રહ્યું છે. જેમાં પ પૃથ્વીના પેટાળમાં કે પૃથ્વીની સપાટી પરથી મળી આવતા જીવાશ્મીનો જ્વેલરીમાં ઉપયોગ થઈ રહ્યો છે. 'સ્પાર્કલ'માં આ પ્રકારના જીવાશ્મી સ્ટોન રજૂ થયેલ. જે અંગે ખંભાતના વિને પટેલે જ ιવ્યું હતું કે કચ્છમાંથી મળતા આ પ્રકારના સ્ટોનના આકર્ષક દેખાવને કાર ્ તેનો જ્વેલરીમાં ઉપયોગ થઈ રહ્યો છે. આ પ્રકારના સ્ટોનનો ઉપયોગ કરી પેન્ડન્ટ તથા અન્ય જ્વેલરી ડિઝાઈન કરવામાં આવે છે. જેની ભારે ડિમાન્ડ પ રહે છે.

શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદનો દૈનિક અહેવાલ

ડિસેમ્બર / જાન્યુઆરી – ૨૦૧૫

- **સોમવાર, તા. ૧-૧૨-૨૦૧૪**

★ ડિસેમ્બર-૨૦૧૪ના કચ્છશ્રુતિના અંક માટે દૈનિક અહેવાલ તૈયાર કરી પ્રિન્ટરને ત્યાં મોકલી આપેલ.

★ અનુરાધા એપાર્ટમેન્ટના પેમેન્ટના વિવિધ હપ્તા ચૂકવવાની તારીખ વિષે શ્રી સંદીપભાઈ ગાલા સાથે ચર્ચા કરવામાં આવી.

- **મંગળવાર, તા. ૨-૧૨-૨૦૧૪**

★ અતિથિ ભવન તથા વિદ્યાર્થી હોસ્ટેલ માટે જે કાર્યવાહી ચાલે છે તેનો વિગતવાર લેખ તૈયાર કરી કચ્છશ્રુતિના ડિસેમ્બર-૨૦૧૪ના અંકમાં છપાવવા માટે તેને પ્રિન્ટરને ત્યાં મોકલી આપવામાં આવ્યો.

★ શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદની તા. ૨૯-૧૧-૨૦૧૪ના રોજ મળેલ ટ્રસ્ટ મંડળ, કારોબારી સમિતિ તથા આમંત્રિતોની સંયુક્ત મીટિંગની મિનિટ્સ લખીને તૈયાર કરવામાં આવી.

★ અનુરાધા એપાર્ટમેન્ટના ચૂકવવાના પેમેન્ટના હપ્તાની વિગત શ્રી સંદીપભાઈ ગાલાએ શ્રી સુરે ભાઈ ઠક્કર દ્વારા નીલા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરના CMD શ્રી મનોજભાઈ વડોદરિયા પર મોકલી આપી.

- **બુધવાર, તા. ૩-૧૨-૨૦૧૪**

★ આજરોજ શ્રી કૈલાસદાન ગઢવીને ત્યાં એક મીટિંગ ગોઠવવામાં આવેલ હતી કે જેમાં શ્રી કૈલાસદાન ગઢવી, શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી ઘનશ્યામભાઈ ઠક્કર, શ્રી ભરત ઓઝા, શ્રી મનુભાઈ કોટડિયા તથા શ્રી દિને ભાઈ મહેતા એકત્રિત થયેલ હતા અને નવા પ્રોજેક્ટનું મકાન ખરીદવા લોન અંગે કોનો કોનો સંપર્ક સાધી કાય તથા જરૂરી લોન કેટલી જલ્દી એકત્રિત કરી કાય તે વિષે ચર્ચા કરવામાં આવેલ હતી.

- **શુક્રવાર, તા. ૫-૧૨-૨૦૧૪**

★ આજરોજ નવનીત એજ્યુકે ન્સમાંથી શ્રી છોટુભાઈ ગાલા, શ્રી રાજુભાઈ ગાલા તથા શ્રી નવીનભાઈ પોલડિયા અનુરાધા એપાર્ટમેન્ટ જોવા માટે આવેલ હતા. એ સમયે શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી ભરત ઓઝા તથા શ્રી મનુભાઈ કોટડિયા ઉપસ્થિત રહેલ હતા. મકાનના નિરી ા બાદ આ પ્રોજેક્ટ અંગે તેઓશ્રીને વિગતવાર માહિતી આપવામાં આવેલ હતી. કેટલા ફ્લોરમાં અતિથિ ભવન કરવું અને કેટલા ફ્લોરમાં વિદ્યાર્થી હોસ્ટેલ બનાવવી તેની ૫ વિગતવાર ચર્ચા કરવામાં આવેલ હતી.

- **રવિવાર, તા. ૭-૧૨-૨૦૧૪**

★ શ્રી નીલેન્દુ વોરાના પુત્રના લગ્નના રીસેપ નમાં શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ વતી શ્રી અ ોક મહેતા તથા શ્રી ભરતભાઈ ઓઝા ગાંધીનગર ખાતે ઉપસ્થિત રહેલ હતા.

★ ગુજરાત રાજ્યના ભૂતપૂર્વ મુખ્યપ્રધાન શ્રી સુરે ચં મહેતાની ગાંધીનગર ખાતેના તેમના નિવાસ સ્થાને શ્રી અ ોક મહેતા તથા શ્રી ભરત ઓઝાએ મુલાકાત લીધેલ હતી અને તેઓ સાથે કચ્છના વિવિધ પ્રશ્નો માટે જનરલ ચર્ચા કરી હતી. શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદનાં તરતમાં હાથ પર લેવામાં આવનાર એક નવા પ્રોજેક્ટ અતિથિ ભવન તથા વિદ્યાર્થી હોસ્ટેલ અંગે ૫ ચર્ચા કરવામાં આવેલ હતી.

- **સોમવાર, તા. ૮-૧૨-૨૦૧૪**

★ કચ્છશ્રુતિ, ડિસેમ્બર-૨૦૧૪ના ૩૨ પાનાના અંકનું બીજું પ્રુફિંગ ચેક કરી તેને પ્રિન્ટરને ત્યાં પરત મોકલી આપવામાં આવ્યું.

★ શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી ભરત ઓઝા, શ્રી મનુભાઈ કોટડિયા તથા શ્રી કૈલાસદાન ગઢવી કચ્છી સમાજની ઓફિસ પર એકત્રિત થયેલ હતા અને નવા પ્રોજેક્ટ અંગે લોન મેળવવા વિવિધ મહાનુભાવોની મુલાકાત લેવાના આયોજનો વિચારેલ હતા.

★ જરૂરી લોન માટે અપીલ કરતા લગભગ ૭૦ મહાનુભાવોને પત્રો લખી તૈયાર કરાવડાવ્યા.

- **સોમવાર, તા. ૧૦-૧૨-૨૦૧૪**

★ શ્રી અ ોક મહેતા તથા શ્રી કૈલાસદાન ગઢવી એસ.જી. હાઈવે પરના અંબિકા ટ્રેડર્સમાં જઈ શ્રી કૌ લભાઈ પટેલને મળ્યા. શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદના વિદ્યાર્થી હોસ્ટેલ તથા અતિથિ ભવનના પ્રોજેક્ટ અંગે

ચર્ચા કરી. તેના અનુસંધાને લોનની જરૂરિયાત અંગે પ ચર્ચા કરેલ હતી.

- **શનિવાર, તા. ૧૩-૧૨-૨૦૧૪**

★ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન પર શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી કૈલાસદાન ગઢવી, શ્રી નિમેષ ફડકે તથા શ્રી તલક ીભાઈ નંદુ રૂબરૂ મળેલ હતા અને શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદના હવે પછી હાથ પર લેવામાં આવનાર નવા પ્રોજેક્ટ તથા તેની લોનના અનુસંધાને વિવિધ ચર્ચાઓ કરેલ હતી.

★ બપોરના ૧૨ વાગે ગાલા ઈન્ફ્રા.માં એક સંયુક્ત મીટિંગ ગોઠવવામાં આવેલ હતી. (૧) શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ વતી શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી ભરતભાઈ ઓઝા, શ્રી મનુભાઈ કોટડિયા તથા શ્રી કૈલાસદાન ગઢવી. (૨) નીલા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર લીમીટેડ તરફથી શ્રી મનોજભાઈ વડોદરિયા તથા શ્રી સુરે ભાઈ ઠક્કર અને (૩) ગાલા ઈન્ફ્રાના શ્રી સંદીપભાઈ ગાલા આ મીટિંગમાં ઉપસ્થિત રહેલ હતા. શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ, અગર અનુરાધા એપાર્ટમેન્ટનું ડીલ ફાઈનલ કરવામાં આવે તો તેનું પેમેન્ટ કઈ રીતે ચૂકવ ે તે વિગતની સમજ આ મીટિંગમાં આપવામાં આવેલ હતી. ત્યારબાદ શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી સંદીપ ગાલા તથા શ્રી સુરે ભાઈ ઠક્કરે ફોનથી કોન્ફરન્સ દ્વારા પ વાત કરેલ હતી.

★ આજરોજ શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી ભરત ઓઝા તથા શ્રી મનુભાઈ કોટડિયા ગીતા મંદિર લાટી બજારમાં રવિ એન્ટરપ્રાઈઝના શ્રી અમિતભાઈ સુરા ીને મળેલ હતા અને નવા પ્રોજેક્ટની લોન અંગે ચર્ચા કરેલ હતી.

★ શ્રી જગદી ભાઈ ઠક્કર, પ્રથમ શ્રી કચ્છી સમાજની ઓફિસ પર આવેલ હતા. ત્યારબાદ તેઓ તેમના સમાજની મીટિંગમાં ગયેલ હતા. શ્રી કચ્છી સમાજના નવા પ્રોજેક્ટ અંગે જોઈતી જરૂરી લોન માટે તેઓએ હકારાત્મક જવાબ આપેલ હતો અને ક્ય પ્રમા માં લોનની રકમ એકત્રિત કરી આપ ે તેવું જ ાવેલ હતું.

- **સોમવાર, તા. ૧૫-૧૨-૨૦૧૪**

★ શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ હસ્તકના "હોસ્ટેલ તેમજ અતિથિગૃહ" અંગેના સૂચિત પ્રોજેક્ટના અન્વયે જરૂરી એવા મુદ્દાઓ સંબંધી ચર્ચા - વિચાર ા કરવા નવનીત ગ્રુપના આમંત્ર થી તેમની ઓફિસમાં એક બેઠકનું આયોજન કરવામાં આવેલ. જેમાં નવનીત પરિવારના સર્વશ્રી છોટુભાઈ ગાલા, શ્રી ંતિભાઈ ગાલા, શ્રી વિનુભાઈ, શ્રી કિરીટ નંદુ તથા શ્રી સંજયભાઈ તેમજ સંસ્થા તરફથી સર્વશ્રી મનુભાઈ ાહ, શ્રી ભરત ઓઝા, શ્રી મનુભાઈ કોટડિયા તથા શ્રી કૈલાસદાન ગઢવી ઉપસ્થિત રહેલ હતા. જેમાં સૂચિત પ્રોજેક્ટ માટે લોન, ડોને ન વગેરે પાસાઓની વિગતવાર ચર્ચા વિચાર ા કરવામાં આવી હતી.

- **બુધવાર, તા. ૧૭-૧૨-૨૦૧૪**

★ આજરોજ શ્રી અ ોક મહેતા તથા શ્રી કૈલાસદાન ગઢવી નવા પ્રોજેક્ટની લોનના અનુસંધાને મું ા - કચ્છ ગયેલ હતા. ત્યાં શ્રી સલીમ જત સાથે શ્રી કૈલાસદાન ગઢવીએ આ અંગે ફોન પર વાત કરેલ હતી અને તેઓશ્રીએ સાનુકૂળ પ્રતિભાવ આપેલ હતા. ત્યારબાદ શ્રી વિશ્રામભાઈ ગઢવી - ઍડવોકેટશ્રીની તેમના ઘેર મુલાકાત લઈ આ બાબતે ચર્ચા કરી આવેલ હતા અને છેલ્લે શ્રી સુરે ભાઈ ઠક્કરની તેમને ત્યાં રૂબરૂ મુલાકાત લીધેલ હતી. શ્રી વિશ્રામભાઈ ગઢવી તથા શ્રી સુરે ભાઈ ઠક્કરે પોતાથી ક્ય સહકાર આપવાનું સ્વીકારેલ હતું. કારાઘોઘાના શ્રી ધર્મે સિંહ જાડેજા આ મુલાકાતો દરમ્યાન સાથે રહેલ હતા. રાત્રિ રોકા માતૃવંદના - બિદડા ખાતે કરવામાં આવેલ હતું.

- **ગુરૂવાર, તા. ૧૮-૧૨-૨૦૧૪**

★ શ્રી અ ોક મહેતા તથા શ્રી કૈલાસદાન ગઢવીએ સૌપ્રથમ બિદડાથી માંડવી જઈ શ્રી વિજયભાઈ ગઢવીની મુલાકાત લીધેલ હતી. તેઓએ લોન અંગે ખૂબ જ સાનુકૂળ પ્રત્યુત્તર આપેલ હતો. તેઓશ્રી સાથે નર્મદા નદીના કચ્છને ફાળવવામાં આવેલ નિયમિત પા ી તથા વધારાના પા ી તેમજ પીવાના પા ી અંગે પ વિસ્તૃતપ ે ચર્ચા કરવામાં આવેલ હતી.

★ ઉપરોક્ત પ્રતિનિધિઓ દ્વારા કોડાય ખાતે શ્રી અમુલભાઈ દેઢિયા તથા શ્રી રા ીભાઈ ગઢવીની મુલાકાત લેવામાં આવેલ હતી અને તેઓશ્રીને શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદના હાથ પર લેવામાં આવનાર નવા પ્રોજેક્ટ અંગેની માહિતી આપેલ હતી અને તેના અનુસંધાને તેઓશ્રી સાથે લોન બાબતે ચર્ચા પ કરવામાં આવેલ હતી.

★ કોડાયમાં ખોડિયાર ધામમાં પૂ. ગંગામાની મુલાકાત લેવામાં આવેલ હતી અને તેમને ત્યાં ભોજન પ લેવામાં આવેલ હતું.

★ કોડાયથી ભુજ આવી પ્રથમ મે. એ.ડી. મહેતા કું.વાળા શ્રી ભરતભાઈને મળ્યા અને તેમની સાથે નવા પ્રોજેક્ટ તથા લોન અંગે ચર્ચા કરવામાં આવી. ત્યારબાદ શ્રી રાજે વી. ાહ તથા શ્રી વીરેન ડી. ાહ સાથે પ આ બાબતે ચર્ચા કરવામાં આવી.

★ ભુજથી બળદિયા જઈ શ્રી લ મ ભાઈ ભીમજી રાઘવાનીને મળ્યા. તેમની સાથે ૫ નવા પ્રોજેક્ટ અંગે ચર્ચા કરી, જરૂરી લોન અંગે વાત કરી. તેઓશ્રીનો પ્રત્યુત્તર ખૂબ જ હકારાત્મક હતો. નર્મદા નદીના પા ી અને કચ્છ બ્રાંચ કેનાલ અંગે ચર્ચા કરવામાં આવી. રાત્રે ભુજ પરત ફર્યા.

★ રાત્રી રોકા ભુજ ખાતે ડોસાભાઈ લાલચંદ ધર્મ ાળામાં કરવામાં આવ્યું.

- **શુક્રવાર, તા. ૧૯-૧૨-૨૦૧૪**

★ આજરોજ ભુજ ખાતે સૌપ્રથમ શ્રી કમલે પ્રેમચંદ સંઘવીની મુલાકાત લેવામાં આવેલ હતી. તેઓશ્રીનો પ્રત્યુત્તર ખૂબ જ હકારાત્મક સાંપડેલ હતો.

★ ત્યારબાદ સવારમાં ૧૧ વાગે ડોસાભાઈ લાલચંદ ધર્મ ાળામાં નર્મદાના કચ્છને ફાળવાયેલ પા ી અને તેના કાર્યો બાબતે એક મીટિંગનું આયોજન ગોઠવવામાં આવેલ હતું કે જેમાં શ્રી લ મ ભાઈ ભીમજી રાઘવાની, શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી કૈલાસદાન ગઢવી, શ્રી વિજય ગઢવી, શ્રી રાજે ભટ્ટ, શ્રી ધર્મેન સિંહ જાડેજા, શ્રી ૈલેષભાઈ મા ેક, શ્રી દિલીપભાઈ મોરબિયા, શ્રી વીરેન ડી. ાહ વગેરે ૧૫ જેટલી વ્યક્તિ ઉપસ્થિત રહેલ હતી. આ મીટિંગમાં કચ્છ બ્રાંચ કેનાલની પેટા કેનાલો બનાવવા, વધારાના પા ીના કાર્યો રૂ કરવા વગેરે બાબતે આગળ કાર્યવાહી કરવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

★ શ્રી લ મ ભાઈ ભીમજી રાઘવાની સાથે અમદાવાદ ખાતેના નવા પ્રોજેક્ટ અંગેની લોન બાબતે તેઓશ્રીએ ખૂબ જ હકારાત્મક નિ ્ય લીધેલ હતો.

★ રાજે ભાઈ ભટ્ટની મુલાકાત લેવામાં આવેલ હતી. નવા પ્રોજેક્ટ માટે જરૂરી બ્રો ર વગેરે વિગતની તેઓશ્રીએ માંગ ી કરેલ હતી અને કચ્છ ચેમ્બર ઑફ કોમર્સ - ભુજના સહકાર અંગે તેઓશ્રીએ ખાતરી ઉચ્ચારેલ હતી.

- **સોમવાર, તા. ૨૨-૧૨-૨૦૧૪**

★ શ્રી અ ોકભાઈ મહેતા તથા શ્રી કૈલાસદાન ગઢવીએ ઍડવોકેટ શ્રી કમલે ાહ સાથે વાત કરેલ હતી અને તેઓશ્રીને નવા પ્રોજેક્ટના એમ.ઓ.યુ. તૈયાર કરી આપવા જ ાવવામાં આવ્યું હતું.

- **બુધવાર, તા. ૨૪-૧૨-૨૦૧૪**

★ શ્રી કમલે ભાઈ ાહે અનુરાધા એપાર્ટમેન્ટના અનુસંધાને જરૂરી એમ.ઓ.યુ. તૈયાર કરી, મોકલી આપેલ હતા.

★ શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી ઘનશ્યામભાઈ ઠક્કર તથા શ્રી મનુભાઈ કોટડિયાએ શ્રી ચીમનભાઈ પલ ની રૂબરૂમાં તેમની ઓફિસે મુલાકાત લીધેલ હતી અને તેઓએ જરૂરી લોન આપવા સહમતિ દાખવેલ હતી.

- **ગુરૂવાર, તા. ૨૫-૧૨-૨૦૧૪**

★ આજરોજ ગાલા ઈન્ફ્રામાં એક મીટિંગ યોજવામાં આવેલ હતી. શ્રી સંદીપભાઈ ગાલા, શ્રી સુરે ભાઈ ઠક્કર, શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી ભરત ઓઝા તથા શ્રી કૈલાસદાન ગઢવી આ મીટિંગમાં ઉપસ્થિત રહેલ હતા. શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ વતી તૈયાર કરવામાં આવેલ M.O.U.ની એક કોપી શ્રી સુરે ભાઈ ઠક્કરને આપવામાં આવેલ હતી, કે જે તેઓ નીલા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરમાં પહોંચતું કર ે. તા. ૩૦-૧૨-૨૦૧૪ના રોજ M.O.U. કરવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

- **શુક્રવાર, તા. ૨૬-૧૨-૨૦૧૪**

★ શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદના હાથ પર લેવામાં આવનાર પ્રોજેક્ટ સામે ક્ય લોન આપવાનું આજરોજ શ્રી મ િલાલ કુંવરજી ગોસરે સ્વીકારેલ હતું. આ બાબતે તેઓએ ખૂબ જ હકારાત્મક વલ દાખવેલ હતું.

- **શનિવાર, તા. ૨૭-૧૨-૨૦૧૪**

★ ગઈકાલે શ્રી સુરે ભાઈ ઠક્કરને તૈયાર કરીને આપેલ M.O.U.ની કોપી સામે તેમાં કેટલાક સુધારા કરી નીલા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરે પોતાનો M.O.U.નો ડ્રાફ્ટ મોકલેલ કે જેની ચકાસ ી કરવા ઍડવોકેટ શ્રી કમલે ભાઈ ાહ પર મોકલી આપવામાં આવેલ હતો.

★ અગાઉ નક્કી કર્યા મુજબ નર્મદા નદીના કચ્છ માટે ફાળવાયેલ પા ી અંગે ચર્ચા કરવા આજરોજ શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી ઘનશ્યામભાઈ ઠક્કર, શ્રી હંસરાજભાઈ કંસારા તથા શ્રી મનુભાઈ કોટડિયા લેઉઆ પટેલ સમાજના ભવન પર ગયેલ હતા. પરંતુ અનિવાર્ય સંજોગોના કાર ે શ્રી લ મ ભાઈ ભીમજી રાઘવાની ઉપસ્થિત રહી કેલ ન હોવાથી ત્યાંથી પરત આવેલ હતા.

★ શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદની ઓફિસે આજરોજ શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી જગદી ભાઈ ઠક્કર, શ્રી ઘનશ્યામભાઈ ઠક્કર, શ્રી મનુભાઈ કોટડિયા તથા શ્રી હંસરાજભાઈ કંસારા એકત્રિત થયેલ હતા અને નવા પ્રોજેક્ટની લોન બાબતે વિગતવાર ચર્ચા કરેલ હતી. આ તબક્કે શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ પર શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ દ્વારા ચલાવાતા જલારામ અન્ન ોત્ર વિ ે ચર્ચા કરવામાં આવેલ હતી અને દર મહિને રૂા. ૨,૦૦૦/- ડોને ન આપે તેવા પચ્ચીસ નામ ોધી આપવાનું શ્રી જગદી ભાઈ ઠક્કર અને શ્રી

ઘનશ્યામભાઈ ઠક્કરે સ્વીકારેલ હતું.

- **રવિવાર, તા. ૨૮-૧૨-૨૦૧૪**

★ નીલા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર તરફથી આવેલ M.O.U.માં શ્રી કમલે ભાઈ ાહે જરૂરી સુધારા વધારા કરી તૈયાર કરી આપતા તેને શ્રી સુરે ભાઈ ઠક્કરને ત્યાં પહોંચતું કરવામાં આવેલ હતું.

- **સોમવાર, તા. ૨૯-૧૨-૨૦૧૪**

★ ગઈકાલે નીલા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરને આપવા શ્રી સુરે ભાઈ ઠક્કર પર મોકલી આપેલ ડ્રાફ્ટમાં નીલા તરફથી શ્રી હિમાં ુભાઈ બાવીસીએ સુધારા વધારા કરી પરત મોકલી આપ્યો. શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ વતી તેમાં ફરી સુધારા કરી શ્રી કમલે ભાઈ ાહ દ્વારા આ ડ્રાફ્ટ નીલા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરની ઓફિસે શ્રી હિમાં ુભાઈ બાવીસી પર પરત મોકલી આપવામાં આવેલ હતો. આ ડ્રાફ્ટની કોપી શ્રી ભરત ઓઝા, શ્રી કૈલાસદાન ગઢવી, નવનીતના શ્રી વીનુભાઈ ાહ વગેરે પર પ મોકલી આપવામાં આવેલ હતી.

★ શ્રી સુરે ભાઈ ઠક્કર સાથે વાત થયા મુજબ આવતીકાલે મંગળવાર, તા. ૩૦-૧૨-૨૦૧૪ના બપોરના ૩.૦૦ વાગે અનુરાધા એપાર્ટમેન્ટની ખરીદી કરવાના M.O.U. પર સહી કરવા નીલા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર લીમીટેડની ઓફિસે જવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

- **મંગળવાર, તા. ૩૦-૧૨-૨૦૧૪**

★ શ્રી હરખચંદભાઈ સાવલા, શ્રી હરી ભાઈ રંગવાલા તથા શ્રી મનુભાઈ ાહ દ્વારા મળેલ રૂા. ૧,૪૬,૦૦,૦૦૦/-ની લોનના અલગ અલગ ચેકો ક્લિયર થઈ શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદના સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાના ખાતામાં જમા થઈ ગયેલ હતા અને ક્લિયર બેલેન્સ લગભગ રૂા. ૧.૪૮ કરોડથી પ વધુ રકમનું એકત્રિત થઈ જવા પામેલ હતું.

★ અનુરાધા એપાર્ટમેન્ટવાળા કમ્પ્લીટ પ્લોટના M.O.U. કરવા શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ વતી શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી મનસુખભાઈ પટેલ, શ્રી ભરતભાઈ ઓઝા તથા શ્રી મનુભાઈ કોટડિયા બપોરના ૩.૦૦ વાગે મેસર્સ નીલા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર લીમીટેડની સમભાવ પ્રેસ, જજીસ બંગલા ચાર રસ્તા પાસેની ઓફિસે ગયેલ હતા. ત્યાં શ્રી સુરે ભાઈ ઠક્કર ઉપરાંત નીલા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર તરફથી શ્રી મનોજભાઈ વડોદરિયા, શ્રી હિમાં ુભાઈ બાવીસી તથા શ્રી દ ર્નભાઈ ઉપસ્થિત રહેલ હતા. બંને સાઈડેથી જરૂરી ચર્ચા કર્યા બાદ ડ્રાફ્ટમાં સુધારા વધારા કરી તેને અંતિમ સ્વરૂપ આપવામાં આવ્યું હતું. જરૂરી સ્ટેમ્પવાળા M.O.U. માં બંને પાર્ટી તરફથી સહી સિક્કા થતાં તેને નૉટેરિયન પાસેથી નોટરાઈઝ્ડ કરાવવામાં આવેલ હતું. આ તબક્કે શ્રી કચ્છી સમાજ - અમદાવાદ તરફથી નીલા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર લીમીટેડને રૂા. ૧,૪૧,૦૦,૦૦૦/-ના ટોકન એમાઉન્ટનો ચેક આપવામાં આવેલ હતો. હવે પછી ટાઈટલ ક્લિયરન્સની વિધિ માટે સ્થાનિક વર્તમાનપત્રમાં જાહેરાત આપવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ હતું.

★ ઉપરોક્ત M.O.U. થઈ ગયા બાદ શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી મનુભાઈ કોટડિયા, શ્રી હંસરાજભાઈ કંસારા અને શ્રી અતુલ સોની એકત્રિત થયેલ હતા અને કરવામાં આવેલ કાર્યની સિધ્ધિના ફળ સ્વરૂપે શ્રી અતુલભાઈ સોનીએ સર્વેને મીઠું મોઢું કરાવ્યું હતું.

- **બુધવાર, તા. ૩૧-૧૨-૨૦૧૪**

★ આજરોજ ગાંધીનગરના વિશ્વાસપાત્ર સૂત્રોમાંથી સમાચાર આવેલ હતા કે ગત વર્ષની માફક વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ના બજેટમાં પ કચ્છના વધારાના પા ીના કાર્યો કરવા કોઈપ પ્રકારની બજેટકીય રકમની ફાળવ ી કરવામાં આવ ે નહીં. તેના અનુસંધાને કચ્છમિત્ર - ભુજ પર વિગતવાર સમાચાર મોકલી આપવામાં આવેલ હતા. નવા પ્રોજેક્ટના M.O.U. કરવામાં આવ્યા, તેને લગતા સમાચાર પ કચ્છમિત્રમાં પ્રસારિત કરવા માટે મોકલી આપવામાં આવેલ હતા.

★ આજરોજ સાંજના શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી મનુભાઈ કોટડિયા, શ્રી ઘનશ્યામભાઈ ઠક્કર તથા શ્રી દિને ભાઈ મહેતા શ્રી કૈલાસદાન ગઢવીના સિનિયર સિટીઝન હાઉસિંગ પ્રોજેક્ટ દ્વારા નવા વર્ષની ઉજવ ીના કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહેવા કાર્યક્રમના સ્થળે વસ્ત્રાપુર એમ્ફી થિયેટર ખાતે હાજર રહેલ હતા.

- **ગુરૂવાર, તા. ૧-૧-૨૦૧૫**

★ **આ કોલમ વાંચનાર સહુ વાચક મિત્રોને નૂતન વર્ષના અભિનંદન.**

★ આજરોજ શ્રી કચ્છી સમાજની ઓફિસે શ્રી અ ોક મહેતા, શ્રી ભરતભાઈ ઓઝા, શ્રી મનુભાઈ કોટડિયા તથા શ્રી દિને ભાઈ મહેતા ઉપસ્થિત રહેલ હતા અને નિવાર, તા. ૧૦-૧-૨૦૧૫ના રોજ બોલાવાયેલ ટ્રસ્ટ મંડળ તથા આમંત્રિતોની મીટિંગના દરેક એજન્ડાની વિગતવાર ચર્ચા કરી તેને ફાઈનલ સ્વરૂપ આપેલ હતું.

★ કચ્છશ્રુતિના જાન્યુઆરી-૨૦૧૫ના અંક માટે તંત્રીલેખ તૈયાર કરી તેને શ્રી ભરત ઓઝાએ પ્રિન્ટીંગ કરવા માટે મોકલી આપેલ હતો. ■

શબ્દ શોધ : ૩૩

● પ્રદીપ જોશી - આદિપુર ●

■	■	૧	૨	■	૩		૪	૫
૬	૭			■		■	૮	
૯			■	■	૧૦	૧૧		■
૧૨		■	૧૩				■	૧૪
૧૫		■		■	■	■	૧૬	
■	૧૭	૧૮		■	૧૯	૨૦	■	
૨૧	■		■	૨૨			૨૩	
૨૪	૨૫				■	૨૬		■
■	૨૭		■	૨૮		■	૨૯	

આડી ચાવી

૧. બીમારીમાં ું પીવાય? (૨)
૩. દાદાના પિતા, પ્રપિતામહ (૪)
૬. રૂપાળી સ્ત્રી (૪)
૮. પહાડો, જંગલો વગેરેમાં ઉનાળામાં લાગતી આગ, દાવાગ્નિ (૨)
૯. પરી ા કે કસોટી કરવી એ (૩)
૧૦. ભમરો, ભવાં (૩)
૧૨. સ્ત્રી, વિના, સિવાય (૨)
૧૩. ગોકુળ આઠમ, શ્રીકૃ ની જન્મ તિથિ (૪)
૧૫. ચકલી (૨)
૧૬. દિ ાઓ કેટલી? (૨)
૧૭. ભગવાન બુધ્ધનો જન્મ થયો હતો તે એક વન (૩)
૧૯. બગીચો, ઉદ્યાન (૨)
૨૨. હર ના જેવી પાતળી અને રૂપાળી સ્ત્રી (૫)
૨૪. ખારા તેમજ મીઠા પા ીનું ગરોળીના દેખાવનું એક મોટું હિંસક પ્રા ી (૫)
૨૬. પર્વત (૨)
૨૭. જકાત (૨)
૨૮. પરવાનગી (૨)
૨૯. 'નાક'ને કચ્છીમાં ું કહેવાય? (૨)

ઊભી ચાવીઓ

૧. ।। (૩)
૨. વાચા, બોલી, વે (૨)
૩. સ્થાન, હોદ્દા કે દરજ્જા ઉપરથી ઉતારી મૂકવામાં આવેલું (૪)
૪. લોકોથી સતત ઉભરાતું મુંબઈનું એક જા ીતું પરું (૩)
૫. રમતમાં આવતો વારો, લાગ, મોકો (૨)
૬. રૂપાળી સ્ત્રી (૪)
૭. બીજી નાતનું, અન્ય જ્ઞાતિનું (૫)
૧૧. સંઘરી રાખેલું પ્રાચીનકાળનું મડદું (૨)
૧૩. મા, માતા (૩)
૧૪. ગરેડી, ફરકડી (૪)
૧૮. વાવવા માટેના બિયાં, બી (૪)
૧૯. રાિ કેટલી? (૨)
૨૦. આકા , આભ (૩)
૨૧. "--- છે તેનો ના છે", દરેક વ્યક્તિની ઓળખ માટે ું હોય? (૨)
૨૨. મેલેરિયા કો ફેલાવે? (૩)
૨૩. વિવાહ, લગ્ન, આસક્તિ (૩)
૨૫. ભીમનું હથિયાર (૨)

શબ્દ શોધ-૩૨નો ઉકેલ

ભુ	■	ગાં	ધી	ન	ગ	ર	■	સા
જ	ના	જો	■	વો	■	વિ	સા	મો
■	મ	■	અ	ઢા	ર	■	બા	■
બ	ના	ર	સ	■	જ	મા	ન	ત
ના	■	■	ક	ટ	કો	■	■	મા
સ	ર	કા	રી	■	શ	બ	ન	મ
■	મી	ર	■	ભો	■	વા	ત	■
રા	■	ત	લ	■	મા	સી	■	કા
બ	ર	ક	ત	■	મા	ર	ક	ણું

શબ્દ શોધ-૩૨ના સાચા ઉકેલ મોકલાવનાર : અલકા ઓઝા - અમદાવાદ.

પુનિત પ્રબોધચંદ્ર ઠક્કર
૯૮૯૮૬૪૮૯૮૭
૯૪૨૬૦૬૦૨૭૭

"જય જલારામ"

મણીનગરના પ્રખ્યાત

કર્ણાવતી™ દાબેલી સેન્ટર

અમારી બીજી કોઈ શાખા નથી. નકલથી સાવધાન

"મહેમાનનું માન
સેન્હીઓનું સન્માન
કર્ણાવતીની દાબેલીથી જ શોભે"

૧, રાધા મંદિર કોમ્પલેક્ષ, હીરાભાઈ ટાવર સામે, ઉત્તમનગર, મણિનગર, કર્ણાવતી-૩૮૦ ૦૦૮. ફોન. (ઓ) ૨૫૪૭૦૦૮૬

રાષ્ટ્રીય તથા આંતરરાષ્ટ્રીય અનુભવ સાથે
પ્રસ્તુત કરીએ ભરોસાપાત્ર અને ઉત્તમપ્રવાસ
કન્સલ્ટન્સી

- Domestic and international flight tickets
- Domestic and international individual and or group packages
- Rental car services anywhere in the world
- Foreign exchange
- Visa consultancy
- Education abroad

RTC
Rest at Best Rate

Relyxcel Travel Consultant
Rest At Best Rate
Contact:
Pooja Thakkar
21 Shiv Complex, Isanpur Bus Stop
Uttam Nagar Maninagar
Ph. 079-32214002 M. 7818884440

REGD. NO. GAMC/1028/2012-14 VALID UPTO 31-12-2014, R.N.I. 46515/87, DATE : 16-3-88
POSTED AT P.S.O. AHMEDABAD ON 15TH OF EVERY MONTH

Let's Do the Best Furniture With.....

-: AUTHORISED DISTRIBUTOR & DEALER :-

JEWEL PLY — M. R. GRADE, BWP GRADE, PHENOL BONDED PLYWOOD, The Group of Quality

ASSAM Status — PLYWOOD · BLOCK BOARD · FLUSH DOOR

Durian — DECORATIVE LAMINATES

SUNDEK INTERNATIONAL — DECORATIVE LAMINATES

IPL INTERNATIONAL PREMIUM LAMINATES — Playground for Creativity

Warrior — Plywood - Block Board - Flush Door

Cedar lam — GORGEOUS LAMINATES

POSITIVE PLY & BOARD

-: Also Available :-

- Teak Wood
- MDF
- Liner Laminate
- Flush Door
- Veneer
- Door Skin

Amit Surani (Patel)
98244 79923

Brijesh Patel
96240 30203

RAVI ENTERPRISE

RAVI ENTERPRISE

Sahakari Lati Bazar, Zone-2, B/h. Gita Mandir, Nr. S.T.Stand, Ahmedabad-22. Gujarat, INDIA.
Telefax : (O) + 91-79-25399423
E-mail : ravienterprise_004@yahoo.co.in

Printed & Published by Shri Kailasdan K. Gadhvi, President, Shri Kutchhi Samaj – Ahmedabad on behalf of Shri Kutchhi Samaj - Ahmedabad. Printed at Madhavi Offset, Khokhara, Ahmedabad. Published at Shri Kutchhi Samaj Karyalaya, 905, Span Trader Centre, Opp. Kocharab Ashram, Ellisbridge, Paldi, Ahmedabad-380 006 Editor : Shri Bharat Oza. Price : Rs. 3.00 Lifetime Subscription : Rs.1500/-